

א וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲשֶׁה פִּי תְזַרְיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'. ר' אֶלְעָזָר פֶּתַח, ^א עַל מִשְׁכְּבֵי בְלִילוֹת בְּקִשְׁתֵּי וְגו'. עַל מִשְׁכְּבֵי, בְּמִשְׁכְּבֵי מְבַעֵי לֵיָהּ, מֵהוּ עַל מִשְׁכְּבֵי. אֲלֵא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲמָרָה קָמִי קב"ה, ^א וּבְעָצַת מַנְיָה עַל גְּלוּתָא, בְּגִין דְּהִיא יִתְבָּא בֵּין שָׁאָר עַמִּין עִם בְּנֵהָא, וְשִׁכְיַת לְעַפְרָא, וְעַל דְּהִיא שְׁכִיבַת בְּאַרְעָא אַחְרָא מְסֻאָבָא, אֲמָרָה, עַל מִשְׁכְּבֵי בְעֵינָא, ^ב דְּשִׁכְיַתָּא בְּגְלוּתָא, וְעַל דָּא, בְּקִשְׁתֵּי אֵת שְׁאֵהְבָה נַפְשֵׁי וְיִלְאַפְקָא לִי מַנְיָה.

ב בְּקִשְׁתֵּי וְלֹא מְצַתִּינִי, דְּלֹא אֲרַחֲמִי לְאַזְדוּגָא * בִּי אֲלֵא בְּהִיכְלִיָּהּ. קְרֵאתִיו וְלֹא עֲנִנִי, דְּהֵא בֵּינִי עַמִּין אַחְרָנִין יִתְבְּנָא, וְקָלִיָּה לֹא שְׁמַעִין אֲלֵא בְּנֹוֹי. דְּכְתִיב, ^א הִשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים וְגו'.

ג רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עַל מִשְׁכְּבֵי בְלִילוֹת. אֲמָרָה כְּנִי, עַל מִשְׁכְּבֵי אֲתַרְעַמְנָא קַמִּיָּה, דְּיֵהָא מְזַדְּוּג עַמִּי לְמַחְדֵּי לִי, וְלִבְרַכָּא ז' לִי, בְּחִידוֹ שְׁלִים. דְּהֵכִי תַגְּנִין ^ה דְּמַזְדוּגָא דְּמִלְכָּא בְּכִי, כְּמָה צְדִיקִים וְיִרְתוּ יְרוּתָתָא אַחְסִנְתָּא קְדִישָׁא, ^ז וְכְמָה בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעִלְמָא.

חֲלוּפֵי גְרַסָּאוֹת

א ובעת. ב דכאיכנא; דסאיכנא. ג לאפקא. ד ל"ג לי. ה מזווגא. ו ירתי. ז ל"ג וכמה ברכאן.

מְסוּרַת הַזְהָר

א חלק ג' מב: מג: מד. מה: תקוני זהר בהקדמה ו. תט"ז לא. תנ"ב פז. תנ"ו פט. ב (שיר ג) תקוני זהר תל"א עה: בהשמטות ת"ו קמד. זהר חדש צב טא שמ"ת. ג (דברים ד) ב"א רלט צ"ט.

עַל מִשְׁכְּבֵי בְלִילוֹת

אין דרכו להזדווג בי רק בהיכלו ולא בגלות. קְרֵאתִיו וְלֹא עֲנִנִי. כי ישבתי בין עמים אחרים, וקולו אינם שומעים אלא בניו. שכתוב, השמע עם קול אלקים וְגו'. ג ר' יצחק אמר וכו': רי"א, על משכבי בלילות. אמרה כנסת ישראל, שהיא השכינה, על משכבי התרעמתי לפניו, דהיינו שבקשתיו, שיזדווג עמי לשמח אותי. מקו שמאל, ולברך אותי, מקו ימין, בשמחה שלימה, מקו האמצעי. כי כך למדנו שמוזוג המלך, שהוא ז"א, עם כנסת ישראל, יורשים כמה צדיקים ירושת נחלה קדושה, דהיינו מוחין עליונים, וכמה ברכות נמצאות בעולם.

ר' אבא

הַמּוֹלָם

מֵאֲמַר

א וידבר ה' אל משה וְגו': וידבר ה' אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וְגו'. ר' אלעזר פתח, על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי וְגו'. שואל, אומר על משכבי, במשכבי היה צריך לומר, מהו על משכבי, ומשיב, אלא כנסת ישראל אמרה לפני הקב"ה, ובקשה ממנו על הגלות, משום שהיא יושבת בין שאר העמים עם בניה, ושוכבת לעפר, ועל שהיא שוכבת בארץ אחרת הטמאה, אמרה, על משכבי אני מבקש, שאני שוכבת בגלות, והגלות מכונה לילות. ועל כן, בְּקִשְׁתֵּי אֵת שְׁאֵהְבָה נַפְשֵׁי, שיוציאני ממנה. ב בְּקִשְׁתֵּי וְלֹא מְצַתִּינִי: משום, כי (דפרי" דף מ"ב ע"א *) דף מ"ב ע"ב

ב

תזריע

(ד) ר' אבא הוה אָזיל לַכֶּפֶר קִנְיָא, לַמְעַרְתָּא דְלוּד. וְהוּוּ עֲמִיה ר' יוֹסִי וְר' חֲזִיָּא. א"ר יוֹסִי, כְּתִיב, אִשֶׁת חֵיל עֲטַרְתּוֹ בַּעֲלָהּ וְגו'. אִשֶׁת חֵיל, דָּא כ"י. וְכַרְקַב בַּעֲצָמוֹתָיו מִבִּישָׁה. יֵאלִין עֲמִין יַעֲצוּ, דְקַב"ה לָא יָכִיל לְמַסְבֵּל לֹון בַּעֲלָמָא, כד"א, וְאֶקוּץ בָּם. בְּהֵנִי קוּצִין אֶגְוֹבִין דְדַחֲקִין לֵיהּ לְב"ג וְלָא יָכִיל לְמַסְבֵּל לֹון. א"ר אַבָּא, הֵכִי הוּא וְדָאִי, אִשֶׁת חֵיל, דָּא כ"י, דְהִיא יִגְבִּירְתָּא מִכְּמָה חֲזִילִין וְכִמְהָ מְשַׁרְיִין דְמִשְׁתַּכְּחִי בַּעֲלָמָא, עֲטַרְתּוֹ בַּעֲלָהּ, כד"א, עֲטַרְתּוֹ תַּפְאָרְתָּ, וְכֵלָא חַד. עַד דְהוּוּ אָזִיל, א"ר אַבָּא כָּל חַד לִימָא מְלָה, בְּכ"י.

(ה) ר' אבא פתח ואמר. אִשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא, דָּא כ"י, דְאִיהִי אִשֶׁת חֵיל, כְּמָה דְאִמְרִין. מִי יִמְצָא, כד"א, אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. מִי יִמְצָא, מֵאֵן יִזְכֶּה לְמַהְוֵי בֵּהּ בְּשָׁלִימוֹ, וְלֹאֲשַׁתְּכָחָ עִמָּה תְּדִיר.

(ו) וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָה, מְכָרָה, מְקַחָה מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, לְכֹל אֵינֹון דְלָא אֲתַדְבָּקֵן בֵּהּ בְּשָׁלִימוֹ, וְלָא שְׁלָמִין בְּהֵדָה, הִיא מְכָרָה לֹון וְאֶסְגֵּרָא לֹון בִּידָא דְעַמְמִין אֲתִרְנִין. כד"א, וַיַּעֲזֹבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וַיִּמְכְּרוּ אוֹתָם בְּיַד סִיסְרָא. וְכַדִּין פְּלָהוּ רַחֲמִין מֵאֲלִין פְּנִינִים עֲלָאִין קַדִּישִׁין, דְלָא יְהָא תּוֹלְקָא בֵּהּ. הַה"ד וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָה.

חלוּפֵי גִרְמָאוֹת

ח הוה אולי. ט כפר קניא; בפקרמטיא; בפרקמטיא. י במערותא. כ אלין שאר; דא מהומנותא דשאר. ל ל"ג עע"ז. מ ל"ג הכי הוא ודאי. נ גבירתה. ס ל"ג וכמה משריין. ע מוסיף אשת חיל דא כ"י דהא בווגא דמלכא אפיקת כמה חילין כמה משריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרוין בניס לקב"ה ולכ"י כמה דכתיב בניס אתם להי אלהיכם. פ ל"ג ר' אבא. צ מוסיף תדיר כד"א מי יעלה בהר ה' ו יאסגרי.

מסורת הזהר

(ד) (משלי יב) בי"ב הי' צ"א. (ה) (ויקרא כ) חלק ג' ת. (ו) (משלי לא) חלק ג' צו: קכד, קעח: תקונים חדשים קא ט"ב ש"ב. ז) (ש"א יב) שמות ט צ"י.

דרך אמת א' ודודיק והוא תרגום של קוץ ודודר.

הסולם

מאמר

(ה) ר' אבא פתח וכו': ר"א היה הולך לכפר קניא, למערה של לוד. והיו עמו ר' יוסי ור' חזי' וכו'. אשת חיל, כמו שאמרנו. מי ימצא, הוא כש"א, אשר ימצא אתכם באחרית הימים. שפירושו, אשר ישיג אתכם, אף כאן, מי ימצא, פירושו, מי יזכה וישיגה להיות בה בשלמות, ולהמצא עמה תמיד.

(ו) ורחוק מפנינים מכרה וגו': שואל, אומר מכרה, מקחה היה צריך לומר, דהיינו שקשה לקנותה יותר מפנינים. מהו שאומר מכרה. ומשיב, אלא, כל אלו שאינם מתדבקים בה בשלמות, ואינם שלמים עמה, היא מוכרת אותם ומסגירה אותם בידי עמים אחרים. כמו שאתה אומר, ויעזבו בני ישראל את ה' וימכרו אותם ביד סיסרא. ואז כולם רחוקים מאלו

(ד) ר' אבא הוה וכו': ר"א היה הולך לכפר קניא, למערה של לוד. והיו עמו ר' יוסי ור' חזי' וכו'. כתוב, אשת חיל, היא כנסת ישראל, שהיא השכינה. וכרקב בעצמותיו מבישה, אלו הם עמים עכו"ם, שהקב"ה אינו יכול לסובלם בעולם, כש"א, ואקוץ בם. כאלו קוצים ודרדרים שמצירים לאדם ואינו יכול לסובלם. א"ר אבא, כך הוא ודאי, אשת חיל, זו היא כנסת ישראל, שהיא גברת על כמה צבאות וכמה מתנות מלאכים הנמצאים בעולם, דהיינו כל דרי ב"ע המתפשטים ממנה. ואשת חיל פירושו גברת ואדון, עמרת בעלה, הוא כש"א עטרת תפארת, והכל אחד. כי התפארת, היא בעלה של השכינה. בעוד שהיו הולכים, א"ר אבא כל אחד יאמר דבר, בכנסת ישראל. (דפו"י דף מ"ב ע"ב)

תזריע

ג

(ז) ר' תזריע פתח קרא אבתריה ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בטח בה לב בעלה, דא קב"ה, דבגיני פך מני לה על עלמא, לאתדברא עליה, פל זיונין דליה אפקיד בידהא, וכל אינון מגיחי קרבא, ועל דא, ושלל לא יחסר.

(ח) ר' יוסי פתח קרא אבתריה, ואמר, גמלתהו טוב ולא רע פל ימי תייה. גמלתהו טוב, היא זמינת טב לעלמא, זמינת טב להיכלא דמלפא ולבני היכליה. ולא רע. בגין דכתיב, ופען הדעת טוב ורע, טוב אימתי, בזמנא דאינון ימי השמים, נהרין עליה, ומזדווגן עמה פדקא גאון, דאינון ימי תייה. בגין דעץ החיים, שדר לה חיים, ונהיר לה. ובההוא זמנא גמלתהו טוב ולא רע. א"ר אבא שפיר הוא, וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו.

(ט) אשה כי תזריע. תנינן, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. ר' אחא אמר, הא תנינן, דקב"ה גזור על ההיא טפה, אי איהו דכר אי אייהו נוקבא, ואת אמרת אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. א"ר יוסי, ודאי קב"ה אבחין בין טפה דדכוורא ובין טפה דנוקבא, ובגין דאבחין ליה, גזור עליה, אי להוי דכר או נוקבא.

מסורת הזהר

(ז) (בראשית ב) ב"א שכר צ"א ז"ח עט ט"א ש"א. (ח) (בראשית ב) ב"א שכר צ"א ז"ח עט ט"א ש"א. (ט) לעיל אות א צ"א.

חלופי גרסאות

ו מוסיף דכתיב גמלתהו טוב ולא רע [כל ימי חייה]. ת איהו.

מאמר

הסולם

אשה מזרעת תחילה יולדת זכר

וע"כ אומר ולא רע. מתי היא טוב, ולא רע, הוא בזמן שימי השמים, שהם הספירות דז"א, מאירים עליה, ומזדווגים עמה כראוי. שימי השמים, הם ימי חייה. משום שעץ החיים, שהוא ז"א, שולח לה חיים, שהם המוחין מבינה, ומאיר לה. ובזמן ההוא, גמלתהו טוב ולא רע. אמר ר' אבא יפה הוא, וכל הכתובים אלו בכנסת ישראל נאמרו.

מאמר אשה מזרעת תחילה יולדת זכר

(ט) אשה כי תזריע: למדנו, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. ר' אחא אמר, זה שלמדנו, שהקב"ה גזור על הטפה, אם הוא זכר או נקבה, ואתה אומר, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. וא"כ לא צריכים לגזירות הקב"ה. א"ר יוסי, ודאי שהקב"ה מבחין בין טפה של זכר ובין טפה של נקבה, ומשום שהבחין בה, גזור עליה, אם תהיה זכר או נקבה. פירוש. כי ג' שותפין באדם, הקב"ה ואביו ואמו, שאביו נותן הלבן שבו, ואמו האדום שבו, והקב"ה נותן הנשמה. ואם הטפה היא זכר, נותן הקב"ה נשמה של זכר, ואם נקבה, נותן הקב"ה נשמה של נקבה. ונמצא, שבזה שאשה

מאלו פנינים העליונים הקדושים, שהם סודות ופנימיות התורה, שלא יהיה להם חלק בהם. ד"ש ורחוק מפנינים מכרה.

(ז) ר' חייא פתח וכו': רח"פ המקרא שלאחריו ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בטח בה לב בעלה, זהו הקב"ה, שהוא ז"א, שמשום זה הפקיד אותה על העולם שיתנהג על ידה, כל הנשק שלו הפקיד בידה, וכל אלו עושי מלחמה. ועל כן, ויש"ל לא יחסר. פירוש. שכל הכחות לעשות מלחמה ולהכניע הסטרא אחרא, נתן בידה, שע"ז מוציאה הניצוצין קדישין שנפלו לחיצונים בסבת החטא, ומחזרת אותם לקדושה, ואלו ניצוצין קדישין, מכונים שלל. בסוד שלל המלחמה.

(ח) ר' יוסי פתח וכו': ר"י פתח הכתוב שלאחריו, ואמר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה. גמלתהו טוב, היינו, שהיא נותנת טוב לעולם ונותנת טוב להיכל המלך ולבני היכלו. ולא רע, היה צריך לומר זה, משום שכתוב, ועץ הדעת טוב ורע, שהמלכות נקראת עץ הדעת טוב ורע, מטעם, זכה הא טוב לא זכה הא רע (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות קכ"ג)

(דפו"י דף מ"ב ע"ב) ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קמט

ד

תזריע

א"ר אָהָא, וְיִלְדָה זָכָר, וְכִי פִינָן דְּמִנְרַעַת יוֹלְדָת, דְּכַתִּיב, וְיִלְדָה, * הָאִי קָרָא הָכִי מִבְּעֵי לִיָּה, אִשָּׁה פִי * תַּהֲרִי וְיִלְדָה זָכָר. מַהוּ, פִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲתַתָּא, מִן יוֹמָא דְאַתְעַבְרַת עַד יוֹמָא דְיוֹלְדַת לִית לָהּ בְּפוּמָא, אֶלָּא יִלְיָדוּ דִּילָהּ אִי לְהָרִי זָכָר, וְע"ד, אִשָּׁה פִי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר.

א"ר אִשָּׁה פִי תִזְרִיעַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַח, * מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ. פַּמָּה סְגִיאִין עוֹבְדוּהִי דְמִלְכָּא קַדִּישָׁא בְּעֵלְמָא, מְתַל לְבָנִי דְנָטִיל בִּידוּהִי פַמָּה * מַקְטוּרִין פְּחָדָא, וְנֹרַע לֹון בְּזִמְנָא תְּדָא, וְלִבְתָּר נִפְיָא פִל תַּד וְתַד בְּלַחְדוּי. פֶּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא עֵבִיד עוֹבְדוּהִי בְּחֻכְמָה, וּבְחֻכְמָה נָטִיל פִּלָּא פְּחָדָא וְנֹרַע לֹון, וְלִבְתָּר נִפְקוּ פִל תַּד וְתַד בְּזִמְנָה, הַה"ד * פִּלָּם בְּחֻכְמָה עָשִׂית.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, פַּמָּה סְגִיאִין אֵינּוּן עוֹבְדוּהִי דְמִלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכִלְהוּ, סְתִימִין בְּחֻכְמָה, הַה"ד פִּלָּם בְּחֻכְמָה עָשִׂית. פִּלְהוּ בְּחֻכְמָה פִּלְלִין, וְלֹא נִפְקִי לְבָר אֶלָּא בְּשִׁבְלִין יִדְעִין, לְגַבִּי בִּינָה. וּמִתַּמְנָן, אֲתַעֲבִידוּ פִלָּא וְאַתְתַּקְנּוּ, הַה"ד * וּבְתַבּוּנָה יִתְכּוֹנֵן. וְעַל דָּא פִּלָּם בְּחֻכְמָה עָשִׂית, בְּבִינָה.

מְלָאָה הָאֲרָץ, הָאֲרָץ: דָּא כ"י, דְּמִתַּמְנָן אֲתַמְלִיא מְפִלָּא, כּד"א * פִּל כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. דְּקַנְיִנְיָא. דְּהִיא אֲפִיקַת לֹון לְבְתָר, הַה"ד * אֵלָּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֲרָץ בְּהַבְרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. בְּגִינֵי פֶה מְלָאָה הָאֲרָץ קַנְיִנְיָא.

ח'לופי גרמאות

מסורת הזהר

(*) (תהלים קד) תולדות ב צ"ג. (כ) (שם) תולדות מג. צ"ג.
(7) (משלי כד) ב"א רמא צ"ו. (ח) (קהלת א) ב"א צד צ"ב. (ו) (בראשית ב) הקס"ח כג צ"א.

הסולם

מלאה הארץ קניניך

כך הקב"ה עושה מעשיו בחכמה, ובחכמה לוקח הכל ביחד וזורע אותם, ואח"כ יוצא כל אחד ואחד בזמנו. ז"ש כולם בחכמה עשית. מקטורין פירושו מיני זרעים. לפי הענין.

מאמר

הזריעה תחילה, עוד לא היתה הטפה בסופה לזכר, אם הקב"ה לא שלח בה נשמה של זכר. והבחנה זו שהקב"ה מבחין בהטפה שהיא ראויה לנשמה של זכר או של נקבה, נחשבת לגזירה של הקב"ה, שאם לא הבחין בזה ולא שלח נשמה של זכר, לא היתה נגמרת הטפה להיות זכר. ונמצא שב' המאמרים אינם סותרים זה את זה.

מאמר מלאה הארץ קניניך

(ב) אמר ר' אבא וכו': אר"א, מה רבו מעשיך ה', כמה מרובים הם מעשיו של מלך הקדוש, וכולם, כל המציאות שבעולמות, שתומים בחכמה. ז"ש כולם בחכמה עשית. כולם כלולים בחכמה, ואינם יוצאים לחוץ אלא בשבילים ידועים, שה"ס ל"ב נתיבות החכמה, אל הבינה. ומשם, מן הבינה, נעשה הכל ומתקן. ז"ש ובתבונה יתכונן. וע"כ אומר כולם בחכמה עשית, בבינה. על ידי הבינה.

א"ר אהא וכו': אר"א, וילדה זכר, וכי כיון שמזרעת יולדת, שהכתוב אומר, כי תזריע וילדה, הלא בהריון תלוי הדבר, והכתוב הזה היה צריך לומר, אשה כי תהר וילדה זכר. מהו, כי תזריע וילדה. א"ר יוסי, אשה, מיום שהזריעה ונתעברה עד יום שיוולדת, אין מלה בפיה, אלא הולד שלה אם יהיה זכר. וע"כ אוה"כ, אשה כי תזריע וילדה זכר.

מלאה הארץ: הארץ, זו היא כנסת

ישראל, שהיא המלכות, שמשם, מן הבינה, היא מתמלאת מן הכל. כש"א כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. קניניך, שהיא, המלכות, הוציאה אותם אח"כ, ז"ש, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, דהיינו בה' בראם. שהיא המלכות

אשה כי תזריע: ר' חזקיה פתח, מה רבו מעשיך ה'. כמה מרובים מעשיו של המלך הקדוש בעולם, משל לאדם שלקח בידיו כמה מיני זרעים ביחד, וזורע אותם בזמן אחד, ואח"כ יוצא כל מין ומין בפני עצמו. (דפו"י דף מ"ב ע"ב *) דף מ"ג ע"א * ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קמו

תזריע

ה

יד) ת"ח, בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאנדווגא בנזקביה, בפרעותא קדישא דיליה, אתער עליה ורוחא קדישא, כליל דכר ונוקבא. ורמז קב"ה לתד שלוחא ממנא על ערווייהון דבני נשא, ומני בידיה שהוא רוחא, ואודע ליה, לאן אתר יפקוד ליה. תדא הוא דכתיב, וְהִלֵּלָה אֶמֶר הוֹרָה גֹבֵר. הַלִּילָה אֶמֶר, לַהֲהוּא מִמְנָא, הוֹרָה גֹבֵר מִפְּלַנְיָא, וְקַב"ה אֶפְקִיד לִיה, לַהֲהוּא רוחא, כַּל מַה דְּאֶפְקִיד, וְהָא אִוְקְמוּהָ.

טו) כְּדִין רוּחָא וְנַחְתָּא, וְחַד צוּלְמָא עֲמִיה, הַהוּא דְקָאִים בְּדִיוֹקְנִיה לְעֵילָא, בְּהַהוּא צוּלְמָא אֲתַבְּרִי, בְּהַהוּא צוּלְמָא אָזִיל בְּהַאי עֲלָמָא. תְּדָא הוּא דְכָתִיב, אַךְ בְּצֵלִם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. בְּעוֹד דְהַאי צוּלְמָא אֲשַׁתְּכַח עֲמִיה, יְבַר נֶשׁ קָאִים בְּהַאי עֲלָמָא, וְתַרְיִן אֵינּוֹן דְּמַתְּחַבְּרִין כְּתָדָא, וְשְׁלֵמָה מְלַכָּא אָזְהַר לְכִנֵּי נֶשָׁא וְאָמַר, עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם וְנִסּוּ הַצְּלָלִים, תְּרִי.

טז) וּבְסַפְרָא דְתַרְשִׁין דְּאֲשַׁמְדַּאי, אֲשַׁכְּתָנָא דְאֵינּוֹן יְדַבְּעוּ לְתַרְשָׁא תַרְשִׁין מְסֻטָּר שְׁמָאֵלָא, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בְּהוּ, יְקוּם לְנַהוּרָא דְשַׁרְגָּא, אוּ בְּאַתְרֵי דִּיתְחַזוּן אֵינּוֹן צוּלְמִין דִּילִיה, וְיִימָא אֵינּוֹן מְלִין דְּמַתְּקִי לְאֵינּוֹן תַרְשִׁין, וְיַקְרִי לֹזֶן, לְאֵינּוֹן סְטָרִין מְסָאבִין, בְּשִׁמְהֵן מְסָאבִין דִּילְהוֹן, וְיִזְמִין צוּלְמִין דִּילִיה לְאֵינּוֹן דְקָאִרִי, וְיִימָא יְדַהוּא אֲתַתְּקֵן בְּרַעוּתִיהָ לְהוּ לְפַקוּדִיְהוּ, וְתַהוּא בֵּר נֶשׁ נֶפֶק מְרֻשׁוּ דְמָאֲרִיהָ וּפְקוּדוֹנָא דִּילִיה, יְתַב לְסֻטָּר מְסָאבָּא.

חלופי גרסאות

ה מוסיף בכונה ברעותא. ו מוסיף רוחא אחרא. ז נפקא. ח בדיוקנא דלעילא. ט אתרבי. י דבר נש בצולמא דיליה קאים בהאי [עלמא] דמתחברין [; דאתחברין] כחדא. כ רידעי. ל ל"ג מן דמתקני עד ויזמין. מ ויזמין; ביומי צלמין. נ דהא מתקן. ס רעותיה; לרעותיה. דרך אמת בן עיבור שלהם.

מסורת הזהר

ט (איוב ג). טו (תהלים לט) ויחי מט צ"ב. טז (שיר ב) וירא יד צ"א. ל ל"ג מן דמתקני עד ויזמין. מ ויזמין; ביומי צלמין. נ דהא מתקן. ס רעותיה; לרעותיה. דרך אמת בן עיבור שלהם.

הסולם

אך בצלם יתהלך איש

טו) כְּדִין רוּחָא נַחְתָּא וְכוּ': או יורד הרוח, וצלם אחד עמו, אותו צלם העומד בצורה של מעלה, שנקרא צלם אלקים, בצלם הזה הוא נברא, בצלם הזה הולך בעולם הזה. ז"ש, אך בצלם יתהלך איש. בעוד שהצלם הזה נמצא עמו, האדם מתקיים בעולם הזה, ואם הצלם מסתלק ממנו הוא מת (כנ"ל ויקרא אות ר"י). ושני צלמים הם שמתחברים יחד (שם אות ר"א). ושלמה המלך הזהיר לבני אדם ואמר, עד שיפוח היום ונסו הצללים. שנים. טז) וּבְסַפְרָא דְתַרְשִׁין וְכוּ': ובספרם של המכשפים של אשמדאי, מצאתי, שאלו הרוצים לעשות כשפים מצד שמאל, ולהתרחק בהם, יקום לאור הנר, או במקום שנראים הצלמים שלו, דהיינו לאור הלבנה, ויאמר אלו המלים המתקונות לאלו הכשפים, ויקרא להם, לאלו צדדי הטומאה, בשמות הטומאה שלהם, ויזמין הצלמים שלו לאלו שמות הטומאה

מאמר

המלכות, שה"ס ה' אחרונה דהויה. משום זה מלאה הארץ קנייניך.

מאמר אך בצלם יתהלך איש

יד) ת"ח בשעתא דב"נ וכו': בוא וראה, בשעה שהאדם בא להתקדש ולהזדווג בנוקביה. ברצון הקדוש שלו, מתעורר עליו רוח קדוש, הכלול מזכר ונקבה. משום שנולד ונמשך מז"א ומלכות, שה"ס זכר ונקבה, (ועי' להלאה אות כ"ב) ורומז הקב"ה לשליח אחד הממונה על עיבור בני אדם, ומוסר בידו רוח ההוא, ומודיע לו, לאיזה מקום יתן אותו. ז"ש, והלילה אמר הורה גבר. דהיינו, שהלילה, שהיא המלכות המכונה לילה, אמר, לממונה ההוא, הורה גבר מפלוני, כדי שיתן שם את הרוח. והקב"ה מצוה אותו, את הרוח ההוא, כל מה שמצוה, דהיינו שמשביע אותו שיהיה צדיק וכו' (כמ"ש נדה ל: וכבר העמידוהו. (דפו"י דף מ"ג ע"א)

תזריע

ו

יז) ובאינון מלין דתרישין דאיהו זימא, וזמין לון לצולמי, אתחזון תרין רוחין ומתתקנין באינון צולמין דיליה, בחיזו דבני אנשא, ומודעין ליה מלין לאבאשא, ומלין לאוטבא, לזמין ידען. ואלין תרי רוחין, דלא אתפלילו בכללא דגופא, השתא אתפלילן באלין צולמין, ומתתקנן בהו ומודעין ליה לבר נש מלין לאבאשא, ודא הוא דנפיק מןשותא דמאריה, ופקדונא דיליה, יהיב לסטר מסאבא.

יח) תא תזי, אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני דביתא, ולאפקדא ליה לסטרא אחרא, דלא אצטריך, או מלה אחרא דכנותיה, דהא פמה גרדיני נימוסין זמין לההוא מלה לקבלא ליה, ומתהוא זמנא, לא שארו עליה ברבאן, דהא מסטרא אחרא הוא. כ"ש מאן דאזמין ברעותיה על ההוא טיבו עלאה דיליה, לאתרא ולסטרא אחרא. דהא, מההוא דאזמין ליה תזי.

יט) וכד קריבו יומין דב"נ דלנפקא מהאי עלמא, ההוא צולמא עלאה דיהבי ליה, אתיא ההוא רוחא בישא דתהו מתדבק ביה בכל יומא, ונטיל ליה ולההוא צולמא, ואתתקן ביה ואזיל ליה, ולא אתתור ביה בב"נ לעלמין. פדין ינדע דהא אתדחיא הוא מפלא.

כ) תא תזי, בשעתא דנשמטא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא, נחתא

חלופי גרמאות

ע הרשין וליג מלין. פ ויומי. צ לצלמי. ק ומתקנין. ו ליג לאבאשא. ש שמאלא. ת דביתיה לקבלא ליה. א ליג ברעותיה. ב ביה. ג קריס. ד ליג לנפקא מהאי עלמא. ה ליג בישא. ו ליג לההוא צולמא.

אך בצלם יתהלך איש

הסולם

מאמר

אחרא. (כנ"ל פקודי אות תתנ"א) שלא צריך לעשות כן, כי כמה חוקרי דין ומשפט מוכנים לקבל דבר ההוא. ומזמן ההוא, אינן שורות עליו ברכות, כי מסטרא אחרא הוא. כל שכן מי שזמין מרצונו על הטוב ההוא העליון, דהיינו על הצלם שלו, לאחר ולסטרא אחרא. שזה, מחמת שהזמין אותם לצלמים שלו. היה. יט) וכד קריבו יומין וכז': וכשימיו של האדם קרובים לצאת מעולם הזה, אותו צלם העליון שנתנו לו, בא אותו רוח הרע שהיה מתדבק בו בכל יום, ולוקח ממנו אותו הצלם, ומתתקן בו והולך לו, והצלם לא יחזור לאדם לעולם. אז ידע האדם שהוא נדחה מכל.

כ) ת"ח בשעתא דנשמטא וכז': בוא וראה, בשעה שהנשמה יורדת להכניסה בעולם הזה, יורדת תחילה לגן עדן הארץ ורואה כבוד הרוחות של הצדיקים העומדים טורים טורים, ואח"כ הולכת לגיהנם, ורואה את הרשעים שצועקים אוי אוי, ואין מרחם עליהם. ובכל דבר מעידים לה עדות, שהרשעים מעידים איך נענשים על כל חטא, והצדיקים מעידים על

הטומאה שקרא, ויאמר שהוא מתתקן להם ברצונו לרשותם, ולמצותם, ואז יוצא אדם ההוא מרשות אדונו והפקדון של אדונו, דהיינו הנשמה שניתנה לו בפקדון מאדונו, הוא נותן לצד הטומאה.

יז) ובאינון מלין דהרשין וכז': ועל ידי אלו דברי הכשפים שאמר, ושהזמין אותם לצלמים שלו, נראים שני רוחות ומתתקנים באלו הצלמים שלו, להיות תואר בני אדם, ומודיעים לו לזמנים ידועים דברים להרע לו, ודברים להטיב לו. ואלו שני רוחות, שלא נכללו בכלל גוף, שלא הספיק לעשות להם גופים עד שקדש השבת, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות רמ"ח ע"ש) עתה נכללו באלו הצלמים שנתנו להם האדם, והם מתתקנים בהם ומודיעים אל האדם דברים להזיק לו. וזה הוא שיצא מרשות אדונו, והפקדון שלו, דהיינו הנפש, נתן לצד הטומאה.

יח) ת"ח אסיר ליה וכז': בוא וראה, אסור לו לאדם לזרוק כלי ביתו או דבר אחר שכמותו בכעסו ולמסור אותם בידי הסטרא

(דפו"י דף מ"ג ע"ב)

תזריע

ז

בגנתא דעדן דארעא, וקמאת זקרא דרוחיהון דצדיקייא קיימין שורין שורין. לבתר אנלא לגיהנם, וקמאת להו לרשיעייא דצווחין ווי ווי, ולא מרחמי עליהו. ובכלא אסחידו בה סהדותא, ויהוא צולמא קדישא קיימא עליה, עד דנפיק לעלמא.

כא * פד נפיק לעלמא, אנדמן יהוא צולמא לגביה, ונאשתתף בהדיה, ואתרבי עמיה. כמה דאתמר, * אך בצלם יתהלך איש. ובההוא צלם * אשתתפו יומי דבר נש, ותליין ביה, הה"ד, * כי תמול אנתנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי צל ימינו ודאי. ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת, לא ידעין בני נשא עובדוי דקב"ה, כמה אינון רבובין, וכמה אינון עלאין. הה"ד, * מה רבו מעשיך יי וגו'.

כב * תא תזי, כל רוחין דעלמא פלילן דבר ונוקבא, וכד נפקין, דבר ונוקבא נפקין, ולבתר מתפרשן בארתייהו, אי זכי בר נש, לבתר מזדווגי פתדא. וקיינו בת זוגו, ומתחברן * בזווגא תד * בכלא, רוחא וגופא. דכתיב, * תוצא הארץ נפש חיה למינה. * מאי למינה. ההוא רוחא דכ"נ דנפיק זוגיה דדמי ליה.

כג * ומאי הארץ, כד"א, * רקמתי בתחתיות ארץ. וקא אוקמוה. תוצא הארץ ודאי, דקא מנה נפקין נפש חיה, כמה דאוקימנא, דא רוחיה דאדם

חלופי גרסאות

ז וישתתף בהדיה ויתרבי, ח אשתתפו, ט בגווא; כגווא. י וכלא. כ ל"ג מן מאי עד והא אוקמוה, באות כ"ג.

מסורת הזהר

צ (תהלים לט) לעיל אות טו צ"ע. ק (איוב ח) וירא יד צ"ג. ד (תהלים קד) לעיל אות יא צ"י. ט (בראשית א) ב"א קב צ"ב. ט (תהלים קלט) יתרו נט צ"פ זהר חרש לו ט"ב שי"ט.

דרך אמת ג' חררים חררים.

אך בצלם יתהלך איש

כל הרוחות שבעולם כלולים מזכר ונקבה, וכשיוצאים לעולם הזה, יוצאים זכר ונקבה, ואח"כ מתחלקים כפי דרכם. הרוח של זכר מתלבש בזכר והרוח של נקבה בנקבה. ואח"כ, אם האדם זוכה, מזדווגים יחד. והיינו בת זוגו, ומתחברים בזוג אחד, בכל, ברוח ובגוף. שכתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה. מהו למינה. הוא אותו הרוח של האדם היוצא עם זוגו הדומה אליו.

כג * ומאי הארץ וכו': שואל, ומהו הארץ, שבכתוב, תוצא הארץ, הוא כש"א, רקמתי בתחתיות ארץ. שהיא המלכות. וכבר העמידוהו. תוצא הארץ ודאי, שהיא המלכות, כי ממנה יוצאת נפש חיה. כמו שהעמדנו, שזה רוחו של אדם הראשון, שיצא ונולד מן המלכות שנקראת ארץ. היינו שכתוב, ומפרי העץ אשר בתוך

הסולם

מאמר

על שכרם הטוב שמקבלים בעד כל מצוה. ואותו הצלם הקדוש עומד עליה. עד שהיא יוצאת לעולם הזה.

כא * כד נפיק לעלמא וכו': כשיוצאת לעולם. מזדמן לה אותו הצלם, ומשתתף עמה, וגדל עמה. כמו שנאמר, אך בצלם יתהלך איש. ובצלם ההוא משתתפים ימיו של האדם ותלויים בו, שאם הוא מסתלק נפטר האדם מן העולם. (כנ"ל ויקרא אות ר"י) ז"ש, כי תמול אנתנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי צל ימינו ודאי. דהיינו שימינו תלויים בצל הזה. ומיום שהאשה מתעברת עד היום שיולדת, אין בני אדם יודעים מעשיו של הקב"ה, כמה הם גדולים, וכמה הם עליונים. ז"ש, מה רבו מעשיך יי וגו'.

כב * ת"ח כ"ל רוחין וכו': בוא וראה. (דפו"י דף מ"ג ע"א *) דף מ"ג ע"ב

ה

תזריע

קדמאָה, היינו דכתיב, «ומפרי העץ אשר בתוך הגן. ומפרי העץ, דא קב"ה, אשר בתוך הגן, אשר בתוך האשה, תנינן, היינו, אשה פי תזריע וילדה זכר, פתיב. ולא כליל דכר ונוקבא, כפום אורחוי דעלמא, דאינון, גרמו ליה, דלא מתחברן, כמה דנפקן מלעילא וזוגות.

כד) בגין דאדם קדמאָה, וזווג דיליה, חבו לקב"ה, וע"ד מתפרשין, פד נפקין מלעילא, עד דהוה רעוא קמי קב"ה, אי זכה ב"ג, ויהבין ליה וזוגתו, ואי לא, ומפרישין לה מגיה, ויהבין לה לאחרא, מולידין בנין דלא פדקא יאות. וע"ד פתיב, א לא ידון רוחי כבאדם. מאי רוחי, רוחו מפעי ליה, אינון תרין רוחי, דנפקי זוגות, לא ידונון פחדא, וע"ד פתיב, וילדה זכר, ולא כליל דכר ונוקבא, כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו.

כה) רבי אלעזר ואמר לאו הכי, דהא פלא, דכר ונוקבא כלילן פחדא, ומתפרשין לבתר, אכל וילדה זכר, כלילן פחדא מסטרא דימינא, ואם נקבה תלד, כלילן פחד נוקבא ודכר מסטרא שמאלא, דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר, ודכורא אתפפיא בימינא דלא שלטא, וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא, מסטר שמאלא, כל אורחוי כנוקבא, אכל דכר דנפיק מגו ימינא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) (בראשית ג) ב"א שכח צ"א. ב) (שם ו) ספרא דצינעוואת ל ב צ"מ. ל ליג מן דעלמא עד דעלמא, בסוף אות כ"ה. ח מסיף זוגות זוגות. ו ביווג דיליה חב. ס זוגו. ע מפרשין לה מניה ויהבין ליה ולאחרא ומולידן. פ ליג באדם מאי רוחי. צ ידונון. ק מסיף גרמו ליה. ר אומר. ש ליג סטר שמאלא. ת מסיף כנוקבא ולא אקרי זכר.

מאמר

הסולם

וילדה זכר

נותנים לו זוגתו, דהיינו נשמת הנקבה שהיתה כלולה עמו למעלה, ואם לא, מפרידים אותה ממנו, ונותנים לה אחר, ואז, מולידים בנים שאינם כראוי. וע"כ כתוב, לא ידון רוחי באדם מהו רוחי, ורוחו היה צריך לומר, דהיינו רוחו של האדם. אלא שהם ב' רוחות, שיוצאים זוגות, כי אל תקרי רוחי עם ח' חרוקה, אלא עם ח' פתוחה, שהוא לשון רבים. ואומר הכתוב, שלא ידונו יחד. כי יוצאים בפירוד זה מזה. וע"כ כתוב, וילדה זכר, ולא כלל זכר ונקבה יחד כפי דרך העולם שלמעלה, כי הם גרמו.

כה) ר' אלעזר אמר וכר: ר"א אמר אינו כן, שוילדה זכר יהיה פירושו, שנולד מן המלכות לעולם הזה זכר בלי נקבה, שהרי הכל, באים זכר ונקבה כלולים יחד, ואחר כך, מתחלקים (וע"י לעיל פקודי אות תצ"ז) ובאים בזכר בפני עצמו ובנקבה בפני עצמה. אבל, וילדה זכר, פירושו, שזכר ונקבה כלולים יחד מצד ימין, שהוא בחינת זכר. ואם נקבה תלד, פירושו, שכלולים יחד נקבה וזכר מצד שמאל, שהוא בחינת נקבה. והצד שמאל שולט ביותר

בתוך הגן. ומפרי העץ, זה הקב"ה, דהיינו ז"א הנקרא עץ החיים, שהפרי שלו היא רוחו של אדם הראשון, אשר בתוך הגן, אשר בתוך האשה, למדנו, שהיא המלכות המכונה אשה, ומכונה גן. כי רוחו של אדם הראשון יצא מזווג ז"א ומלכות. והיינו, אשה כי תזריע וילדה זכר, שאשה היא מלכות, שהיא יולדת הנשמות כנ"ל. וכתוב, וילדה זכר, ולא כלול זכר ונקבה, כפי דרך העולם, שהנשמות נולדות זכר ונקבה, (כנ"ל אות י"ד) כי הם, התחתונים בעונותיהם, גורמים לה, למלכות, שהנשמות אינן מתחברות זכר ונקבה, כמו שיוצאים מלמעלה זוגות זוגות זכר ונקבה. וע"כ כתוב, וילדה זכר, שלא נגלה לעולם הזה, רק זכר שאינו כלול בנקבה.

כד) בגין דאדם קדמאָה וכר: משום שאדם הראשון, והווג שלו, חוה, חטאו להקב"ה, וע"כ מתחלקים הזכר ונקבה, כשיוצאים מלמעלה, לעולם הזה, שנשמת זכר נולד בפני עצמו ונשמת נקבה נולדת בפני עצמה, עד שיהיה רצון לפני הקב"ה, אם זכה האדם, (דפוי דף מ"ג ע"ב)

תזריע

ט

הוא שלטא, וְנוקבא דְנַפְקָא מִנִּיהּ אֲתַפְּקִיא, דְהָא סֵטֶר שְׁמָלָא לֹא שְׁלֵטָא, וְעַל דָּא וְיִלְדָה זָכָר כְּתִיב.

כו וְכִמָּה אֶלֶף וְרִבְבֵן נַפְקֵי בְּזִמְנָא תְּדָא לְעֵלְמָא. וּמִן יוֹמָא דְאַפְקַת לִוְן, לֹא אֶקְרוּן נַפְשָׁן, עַד דְאַתֵּי שְׁבָן בְּגוּפָא. וְכִמָּה הוּא, ל"ג יָמִים. הֵינֵנו דְכְּתִיב, וְשְׁלֹשִׁים יוֹם וְשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו' . וְטַמְאָה שְׁבַעַת יָמִים, דְהָא כָּל שְׁבַעַת יָמִים לֹא עֲאֵלִין «רוחין לגבה, לאתקשרא בה, וְכָל אֵלִין שְׁבַעַת יָמִים, רוּחָא אֲזֵלָא בְּגוּפָא, לְאַשְׁפַּחָא אֲתַרֵּיהּ. וְכִדִּין כְּתִיב, « וְהִיא שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אֲמוֹ.

כז וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה, אֲתַהֲדְרוּ רוּחָא וְגוּפָא לְאַתְחִזָּאָה קָמִי מְטְרוּנִיתָא, וְלְאַתְקַשְׁרָא בְּהּ, וּבְכֹרְאָא, בְּגוּפָא וּבְרוּחָא. וְשְׁלֹשִׁים יוֹם וְשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב

ה'לופי גרמאות
א ל"ג רוחין, ב ובגופא.

מסורת הזהר
ג (ויקרא כב) חלק ג' מד. צ"א: צב. רגג. תקוני זהר
תכ"א סב.

הסולם

מאמר

ל"ג יום תשב בדמי טהרה

פירושו. כי נתבאר לעיל (משפטים דף ק' ד"ה פנימיות) שאין האיילתא יכולה להוליד את הנשמה, אלא בסוד הנחש הנושך בערייתא, ע"ש, ולפיכך נטמאה הנשמה על ידי נשיכין שלו, (כמ"ש שם באות שכ"ג) שו"ש, וטמאה שבעת ימים, דהא כ"ג שבעת ימים לא עאלין רוחין לגבה לאתקשרא בה, כי נשיכת הנחש וזוהמא שלו מעוררת סוד נקודה דמדת הדין שאינה משותפת בבניה, שה"ס מנעולא, ומחמת זה אין הרוח שהוא האור יכול להתלבש בגוף שהיא הכלי, וצריך הרוח לעלות חזרה אל המלכות, שהיא נמתקת בבניה, בסוד מפתחא, ולהתקשר בה, אז גם הוא מקבל המיתוק דשיתוף המלכות בבניה, ויוכל להתלבש בגוף. וזה סוד וטמאה שבעת ימים, דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ שהמלכות צריכה לעלות מבחינת המלכות אל הבינה, להתמתק בבניה. ומטרם שבאה לבינה, שה"ס יום השמיני, לא עאלין רוחין לגבה לאתקשרא בה, אמנם עלית המלכות לבינה הזו אינה לצורך עצמה, אלא לצורך טהרת הנשמה מנשיכת הנחש בערייתא בשעת לידתה. וז"ש, ביומא תמינאה אתהדרו רוחא וגופא לאחזאה וכו'. כי אחר שהנשמה קבלה המיתוק מבינה נעשית ראויה להתקשר בהמלכות, שהיא מתוקנת בסוד המפתחא, והרוח יכול להתלבש בגוף. ומה שקוראה רוח ולא נשמה, הוא, כי ביום השמיני כשמקבל מיתוק מבינה, בסוד עלית המלכות לבינה אין לה עוד בחינת ג"ר שהוא נשמה, אלא רק הקטנות בלבד שנקרא רוח.

ביותר על צד ימין, והזכר שבימין נכנע שאינו שולט, ואז זכר ההוא שיוצא מן הנוקבא, שהיא המלכות, מצד שמאלה, כל דרכיו כנקבה, וע"כ נקרא נקבה. אבל זכר היוצא מצד ימין, של המלכות, הוא השולט, והנקבה היוצאת עמו נכנעת, כי הצד שמאל אינו שולט, וע"כ כתוב עליו וילדה זכר.

כו וכמה אלף ורבוון וכו': וכמה אלפים ורבבות נשמות יוצאות בפעם אחת לעולם. ומיום שהוציאה אותם, אינן נקראות נפשות, שיקבלו הארתן מן המלכות. עד שמתשבים בגוף. וכמה הוא, הוא ל"ג ימים. היינו שכתוב, ושלשים יום ושלשת ימים וגו'. שעד אז, הגוף אינו שלם, שהנפש תתישב ותתלבש בו. וטמאה שבעת ימים, היינו הנפש, כי כל שבעת ימים אינן נכנסות רוחות אצלה, אל המלכות, להתקשר בה, וכל אלו שבעת ימים, הרוח הולך בגוף, כדי למצוא מקומו להתישב בו. ואז כתוב, והיה שבעת ימים תחת אמו, שהיא המלכות, שהוא מתחתיה ואינו יכול להתקשר בה.

כז וביומא תמינאה אתהדרו וכו': וכיום השמיני, חוזר הרוח והגוף להראות לפני המלכה, ולהתקשר בה, ובדכר, דהיינו ב"א, בגוף ורוח. ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה, שהוא כדי שהרוח יתישב בגוף. שואל, וג' ימים מה הם עושים. ומשיב, אלא הם ג' ימים שלאחר המילה שהילד סובל מכאב המילה, והרוח אין משכנו שורה בגוף כבשאר ימים. וע"כ ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה.

ובכדי

(דפו"י דף מ"ג ע"ב)

תזריע

על דמי טהרה, לאתיישבא רוחא בגופא. וג' ימים מאי עבידתיהו. אלא שלשת ימים דמילה, דרבנא פאיב, ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין, ועל דא ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה.

כח בדמי טהרה בקדמיתא, ולכתר ימי טהרה. בדמי טהרה, אלן, דמי מילה, דמא דבתר דמא דאתי מרבנא, וקב"ה נטיר לאינון דמי פל אלן יומין, הה"ד, תשב בדמי טהרה. טהרה סתם, ולא אדכיר ה"א בתרא, דלא תימא טהרה דמטרוניתא, אלא וטהרה סתם, דמי טהרה אקרוין אלן דמי דבכנא.

כט בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו'. תא תזי, בכל יומא ויומא, כ"י, נטלא מבי מלפא מזונא לרוחיהון דבני נשא, ונתת להו בקדושה. פר

הלופי גרמאות
ג ורוחיא. ד ל"ג בתר דמא. ה סתים. ו טהרתה. ז רביא.

מטרת הזהר
(ז ויקרא יב).

הסולם
ימי טהרה. ומשיב, בדמי טהרה, אלו, דמים של המילה, דם אחר הדם הבא מן הילד. והקב"ה שומר לאלו הדמים כל אלו הימים. ו"ש, תשב בדמי טהרה. טהרה סתם, שאין בה מפיק ה', ואינה נזכרה בקריאה, יורה שאינו מזכיר ה' אחרונה של שם הויה, שהיא המלכות. והוא, שאל תאמר שהמדובר היא בטהרת המטרוניתא, שהוא המלכות, שהיא אמה של הנשמה, אלא טהרה סתם, כי דמי טהרה סתם נקראים אלו דמים הטהורים, כי המדובר הוא רק בנשמה הנוולדה ממנה. וכל עליות והתקשרות שנאמר במלכות, הם בבחינת מה שהמלכות הוא שורש אל הנשמה ההיא.

פירוש. דמי מילה, שהם ביום השמיני הם שורש דם טהור, הנמשך ממסך דמפתחא, והדמים הנמשכים בל"ג ימים הם נמשכים מדם טהור של המילה. ו"ש, בדמי טהרה, אלן דמי מילה, שהם שורשי דם טהור, דמא בתר דמא, והדם הנראה בל"ג יום, הם מבחינת דם מילה, שהוא דם טהור, דהיינו ממסך דמפתחא כנ"ל בדבור הסמוך. וקב"ה נטיר לאינון דמי וכו', כי אם לא היו דינים אלו דקטנות, לא היה אפשר שתקבל פעם בחינת ג"ר, (כמ"ש לעיל ב"א ד"ה וכבוד) וע"כ צריך הקב"ה לשמור אותם. כדי להכשירה לקבל ג"ר.

כט בכל קדש לא תגע וגו': בוא וראה, בכל יום ויום, כנסת ישראל, שהיא המלכות, לוקחת מזון מבית המלך בשביל הרוחות של בני אדם, ומזינה אותם בקדושה. חוץ מאלו הרוחות שהם בבחינת ל"ג ימי טהרה. עד שאלו

מאמר
ובכדי לקבל בחינת נשמה, צריכה לשבת ל"ג ימים, בדמי טהרה. פירוש, כי דמים פירוש, הדינים המתגלים ממסך דקטנות, המונעים הג"ר. ויש דם טהור, ויש דם טמא, והוא, כי ב' מיני מסכים הם, שיש מסך דמנעולא, שהוא מצמצום א' ויש מסך דמפתחא שהוא מצמצום ב', (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר). והדינים דמסך דמנעולא נקראים **דמים טמאים**, כי כל עוד שיש שמך מזוהמתם בהנשמה אינה ראויה לשום אור. (כנ"ל ב"א ו' ד"ה וכבוד) שזסו"ה, וטמאה שבעת ימים. והדינים הנמשכים ממסך דמפתחא נקראים **דמים טהורים**, משום שהם ראויים לקבל אור. אמנם צריכה זמן שהמלכות תתקשר בחג"ת דו"א, שמהם מקבלת הג"ר. וו"ש ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה לאתיישבא רוחא בגופא, דהיינו שצריכה להשהות על הקטנות הממותק בבניה, הנקראת **דמים טהורים**, ל' יום, כדי שהרוח יקבל בחינת הג"ר שלו, אשר אז הוא מתיישב בגוף. אבל לפי זה היה מספיק שלשים יום כנגד ג' ספירות חג"ת דו"א שכל אחת כלולה מעשר, וג' ימים מאי עבידתיהו. ומשיב, אלא ג' ימים דמילה דרביא פאיב, ורוחא לא שריא וכו' כי אחר המילה צריכים ג' ימים לרפא המילה, שה"ס ג' קוין שמבחינת הקטנות, שבקבלתם מתרפאת המילה. והמלכות תוכל לעלות להתקשר בג' קוין דגדלות, שהם שלשים יום.

כח בדמי טהרה בקדמיתא וכו': שואל, תחילה אומר הכתוב, בדמי טהרה, ואחר כך (דפו"י דף מ"ג ע"ב *) דף מ"ד ע"א)

יא

תזריע

להני, עד דא תישיבן בגופא אינון רוחין, בטר תלתין ותלת יומין, אשגחת עלייהו כל יומא, דהא רוחין מתקשרן בגופא כפשאר בני עלמא, כמה דהיא לא שריא אלא באתר שלים, כף כל עוכדוי כהאי גוונא, עד דאשתלימו. בכל קדש לא תגע, לאשגחא עלייהו.

ו) ואם נקבה תלד. כמה דאוקימנא, דשלטא סטר שמאלא יתיר ואתפפיא מינא, ועל דא פלא על חד תרין, רחיקא נוקבא, מדכורא, לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתישיבא הכי כמינא, ואשתפחת בתוקפא יתיר.

דעיא מהימנא

א) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. פקודא דא, למגור לתמינא יומין גזירו דקיימא קדישא. רזא עלאה, דכתיב, סוד יי ליראיו וכריתו להודיעם. למאן, לאינון יראיו אינון דחלי חטאה, דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו. ורזא דקיימא קדישא, הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין.

ב) ורזא דא, לחי יומין, איהו חיובא על עלמא, לכל עמא קדישא. דכתיב, וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני, דא הוא את קיימא

חלופי גרסאות

ח והא, ט דשאר, י בהך עוכרא עד דישתלימו. כ דאשתלים. ל בימינא. מ תוספתא. נ מוסיף כמה דכתיב.

מסורת הוהר

ה חלק ג' ונו. ו (תהלים כה) ב"א קמג צ"ג.

ואם נקבה תלד

גובר בה, צריכים לתקן גם דינים דשמאל שהם דינים דדכורא וע"כ נכפל הכל. שהטומאה היא שבועים, כנגד דינין דדכורא ודינין דנוקבא. וכן ימי טוהר הם ששים וששה ימים, ל"ג כנגד דינין דדכורא, ול"ג כנגד דינין דנוקבא.

דעיא מהימנא

מאמר מילה וערלה

א) וביום השמיני ימול בשר ערלתו: מצוה זו, היא, למול לשמונת ימים מילת ברית קודש. והוא סוד עלינו, שכתוב, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. למי מודיע הסוד, שהוא ברית, לאלו היראים שהם יראי חטא, כי סוד ברית קודש אינו ראוי לגלות חוץ מלהם. וסוד ברית קודש, הרי העמדנו ולמדנו בכמה מקומות.

ב) ורזא דא לחי יומין: וסוד זה, שהוא לשמונת ימים, הוא חיוב על העולם, לכל העם הקדוש. שכתוב, וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני, זה הוא אות ברית קודש, דחיינו ספירת היסוד, שהוא שמיני לכל

הסולם

מאמר

שאלו הרוחות מתישבים בגוף, אחר ל"ג ימים, היא משגחת עליהם בכל יום, כי אז הרוחות מתקשרים בגוף כשאר בני העולם. כמו שהיא, המלכות, אינה שורה אלא במקום שלם, כך כל מעשיה הוא באפן הזה, כלפי הרוחות של בני אדם, עד שנשלמו ז"ש, בכל קדש לא תגע, שפירושו, להשגיח על הנשמות. כלומר, שאינה נוגעת בקדש לקבל מזון מן הקדש, שהוא ז"א, בשביל הרוחות.

מאמר ואם נקבה תלד

ל) ואם נקבה תלד: חיינו כמו שהעמדתי, שהוא משום שהצד שמאל שלט יותר והימין נכנע אליו, וע"כ הכל על אחד שנים, נתרחה הנוקבא, שהיא המלכות, מדכורא, שהוא ז"א, וכדי להתקשר הרוח שיתלבש בגוף, כי השמאל אינו מתישב בגוף כך כמו הימין, כי נמצא בתוקף הגבורות יותר.

פירושו. כי בימין שהוא זכר, לא היה להמתיק אלא דינים דנוקבא, שה"ס דמים טמאים וטהורים כנ"ל. אבל הנקבה שהשמאל (דפו"י דף מ"ד ע"א *) דף מ"ג ע"ב)

תזריע

יב

קדישא, ואיהו תמינאָה לְכָל דְרָגִין. וְגִזְרוּ דְהֵהוּא קְיָמָא, לְאַעְבְּרָא ׀ הֵהוּא עֲרְלָה. * מְקַמֵי בְרִית.

לג) דְהָא בְהֵהוּא זְמַנָּא דְמִתְכַנְשֵי עֲמָא קְדִישָׁא לְאַעְבְּרָא הֵהוּא עֲרְלָה מְקַמֵי בְרִית, קב"ה פְּנִישׁ כָּל פְּמִלָּא דִילֵיהּ, וְאַתְגְּלִי וְדַאי ׀ לְאַעְבְּרָא לְהֵהוּא עֲרְלָה לְעִילָא, מְקַמֵי בְרִית קְיָמָא קְדִישָׁא. דְהָא כָּל עוֹבְדֵין דִּישְׂרָאֵל עוֹבְדֵין לְתַתָּא, מִתְעָרִי עוֹבְדָא לְעִילָא. וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַדְחִיָּא הֵהוּא עֲרְלָה, מְכָל עֲמָא קְדִישָׁא לְעִילָא. וּלְהֵהוּא עֲרְלָה מִתְקַנֵי מֵאַנָּא חֲדָא בְּעַפְרָא, לְאַשְׂרָאָה הֵהוּא עֲרְלָה בְּגוּיָה. בְּרִזָּא דְכְתִיב, ׀ וְנָחַשׁ עֶפֶר לְחֶמוֹ. ׀ וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

לד) מְכַאן, דְלֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַנְהַגָּא קְלָנָא בְּהֵהוּא אַתְר, אַע"ג דְמַעְבְּרִי לִיהּ מְקַמֵי הַאי בְרִית, וְדוֹכְתִיָּה, כִּד מִתְעַבְּרָא מֵהַאי בְרִית, עַפְרָא אִיהוּ, ׀ דְהָרִי בְּתַר דְהֵהוּא נָחַשׁ אֲתַעְבֵּר מְקַמֵי אָדָם, קב"ה שׁוֹי לִיהּ מְדוּרְיָה בְּעֶפֶר, דְכְתִיב ׀ וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְכִינֵן דְקב"ה כִּד אַעְבֵּר לִיהּ מְקַמֵי אָדָם שׁוֹי מְדוּרְיָה בְּעַפְרָא וְאַתְקִין לִיהּ, כִּף בְּהֵהוּא גְוֹנָא מְמֵשׁ, אֲנֵן צְרִיכִין כִּד מְעַבְרִין לְעֲרְלָה, לְאַתְתְּקֵנָא לִיהּ עַפְרָא, לְמַהוּי בִיָּה מְדוּרְיָה.

לה) כָּל בַּר נֶשׁ אֲצִטְרִיךְ לְקַרְבָּא הֵהוּא בְּרָא קְרַבְנָא לְקב"ה, בְּחֻדְוָה, בְּרַעוּ דְלִבָּא, לְמִיעַל לִיהּ תַּחַת גְּדַפּוּי דְשְׂכִינְתָּא, וְאַתְחַשֵּׁב קְמֵי קב"ה דְאִיהוּ קְרַבְנָא שְׁלִים לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעוּא.

ח'לופי גרסאות

ס ל"ג ההוא; ה'היא; ו ל"ג לאעברא, פ דהא; דאיהו. צ מוסיף כי עפר אתה ועפר.

מסורת הזהר

(ז' ישעיה טו) פקודי רפו צ"מ. ח (בראשית ג) פקודי קא צ"ח.

מילה וערה

נחת ערלה היא, שהיא נחש הטמא, מכל העם הקדוש למעלה. ולערלה היא מתקנים כלי אחר עם עפר, להשרות ערלה היא בתוכו. בסוד שכתוב, ונחש עפר לחמו. ועפר תאכל כל ימי חיך.

לד) מכאן דלא אצטריך וכו': מכאן נשמע, שאין אדם צריך לנהוג בזיון במקום ההוא, דהיינו בערלה, אע"פ שמעברים אותו מפני הברית, ומקומו, אחר שנעבר מברית הוה, הוא בעפר. שהרי אחר שנחש ההוא נעבר מפני אדם, נתן הקב"ה משכנו בעפר, שכתוב, ועפר תאכל כל ימי חיך. וכיון שהקב"ה כשהעביר אותו מפני אדם שם משכנו בעפר והתקין אותו, כך באותו אופן ממש, כשאנו מעבירים את הערלה, אנו צריכים לתקן בשבילו עפר, שיהיה בו משכנו.

לה) כל בר נש וכו': כל אדם צריך להקריב בן ההוא קרבן להקב"ה, בשמחה, ברצון הלב, להכניסו תחת כנפי השכינה, ונחשב

הסולם

מאמר

לכל המדרגות, אם תספור המדרגות מחכמה ולמטה נמצא היסוד מדרגה השמינית. וכתר ה"ס א"ס שאינו מן המנין. והמילה של ברית ההוא, הוא, להעביר ערלה ההוא, שה"ס נחש הטמא, מפני הברית, שהוא יסוד הקדוש. ואין להקשות שפעם אומר שיום השמיני הוא בינה דהיינו ממטה למעלה. ופעם אומר שיום השמיני הוא יסוד, דהיינו ממעלה למטה. והוא מטעם ערך ההפכי שיש בין כלים לאורות. כי באור, התחתון נכנס תחילה ומתחילים מלמטה. ובכלים, העליונים נגמר תחילה ומתחילים ממעלה למטה.

לג) דהא בהווא זמנא וכו': כי בזמן ההוא שמתאספים העם הקדוש להעביר ערלה ההוא מפני הברית, הקב"ה אוסף כל הפמליא שלו, ומתגלה להעביר ודאי אותו הערלה למעלה מפני אות ברית קדש, שהוא היסוד. כי כל המעשים שישאל עושים למטה מעוררים מעשה למעלה. וע"כ בזמן ההוא

(דפו"י דף מ"ג ע"ב *) דף מ"ד ע"א

יג

תזריע

ל' וְקָרַבְנָא דָּא, כְּגוּוּנָא דְקָרַבְנָא דְבְעִירָא, דָּא לְח' יוּמִין, וְדָא לְח' יוּמִין, דְכְתִיב, וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה, בְּמַאי יִרְצָה. בְּמַעֲבַר עָלֶיהָ חַד שִׁבְתָּא, כִּיּוֹן דְאֵעֲבַר עָלֶיהָ חַד שִׁבְתָּא, כִּדִּין יִרְצָה דָּא לְקָרַבְנָא, וְדָא לְקָרַבְנָא. אֲמַאי. בְּגִין דְאֵתְדַבֵּק וְאֵזְדַּמֵּן לְגַבֵּי הַהוּא שִׁבְתָּא, רָזָא דְכַרִּית קְדִישָׁא, וְעַל דָּא כִּלְא כְרָזָא עֲלָאָה ר' אִיהוּ. (ע"כ רעיא מהימנא) ^ט

ל"ז אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָה זָכָר וְגו'. ר' יְהוּדָה פִּתַּח, ^ט אֵין קְדוּשׁ כִּיּוֹן כִּי אֵין בְּלִתְךָ וְאֵין צוּר כְּאַלְהֵינוּ, הָאֵי קָרָא קְשִׁיָּא, אֵין קְדוּשׁ כִּיּוֹן, מְשַׁמַּע דְאִיכָּא קְדוּשׁ אַחְרָא, בְּגִין דְכְתִיב כִּיּוֹן, וְאֵין צוּר כְּאַלְהֵינוּ, מְשַׁמַּע דְאִיכָּא צוּר אַחְרָא.

ל"ח אֵלָא וּדְאֵי, אֵין קְדוּשׁ כִּיּוֹן, דְכַמְתָּה קְדִישִׁין גִּינְהוּ, קְדִישִׁין לְעִילָא, דְכְתִיב, ^ט וּמֵאִמֵּר קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא. יִשְׁרָאֵל קְדִישִׁין גִּינְהוּ, דְכְתִיב, ^ט קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. וְכִלְהוּ קְדִישִׁין, וְלֹאֵו קְדִישִׁין כִּיּוֹן. וּמ"ט. בְּגִין דְכְתִיב, כִּי אֵין בְּלִתְךָ. מַאי, כִּי אֵין בְּלִתְךָ, אֵלָא קְדוּשָׁה דְקוּדְשָׁא ב"ה בְּלִתֵּי קְדוּשָׁא דְלַהוֹן, ^ט דְהוּא לָא אֲצִטְרִיךְ ^ט לְקְדוּשָׁה דְלַהוֹן. אֲבָל אֵינוֹן, לָאוּ אֵינוֹן קְדִישִׁין בְּלִתְךָ, וְדָא הוּא, כִּי אֵין בְּלִתְךָ, אֵין קְדוּשָׁה דְלַהוֹן, בְּלִתְךָ.

ל"ט וְאֵין צוּר כְּאַלְהֵינוּ. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְקַב"ה צִר צוּרָה בְּגוּ צוּרָה,

חלופי גרסאות

ק בקרבנא. ר ל"ג איהו. ש בדפויי כתב רע"ז ב' פקודא דא חתן למחרי וכו'. ית דהא. א לקורשא.

מסורת הזהר

ט) לעיל אות א צ"א. י) (ש"א ב) חלק ב' בחשמטות רעא. חלק ג' יט: רמג. רנת. תקוני זהר בהקדמה ו: ט: כ) (דניאל ד) פקודי ריד צ"ש. ל) (ויקרא יט) יתרו קיט צ"מ.

ואין צור כאלקינו

כה', משמע שיש קדוש אחר על כל פנים, הגרוע מעט מה', משכתוב כה', וכו'. אין צור כאלקינו, משמע שיש צור אחר, אלא שהוא גרוע מעט מה'.

לח) א"א ודאי אין וכו': ומשיב, אלא ודאי, אין קדוש כה', כי יש הרבה קדושים, יש קדושים למעלה דהיינו המלאכים, שכתוב, ומאמר קדישין שאילתא. וכן ישראל קדושים הם, שכתוב, קדושים תהיו. וכולם קדושים ואינם קדושים כה'. ומהו הטעם. משום שכתוב, כִּי אֵין בְּלִתְךָ. מהו, כִּי אֵין בְּלִתְךָ, אלא קדושתו של הקב"ה הוא בלי קדושה שלהם, של המלאכים ושל ישראל, כִּי הוּא לֹא צִרִיךְ לְקְדוּשָׁה שְׁלֵהֶם. אבל הם אינם קדושים בלתיך, וזה הוא, כִּי אֵין בְּלִתְךָ אֵין קְדוּשָׁה שְׁלֵהֶם, בְּלִתְךָ.

לט) וְאֵין צוּר כְּאַלְקֵינוּ: פירושו הוא, כמו שהעמידוהו, שהקב"ה צר צורה בתוך צורה, דהיינו צורת העובר בתוך צורת אמו, ומתקן אותה, ונופח בה רוח החיים, ומוציא אותה לאויר העולם. פירוש אחר, ואין צור כאלקינו

הסולם

מאמר

ונחשב לפני הקב"ה שהוא קרבן שלם להתקבל ברצון.

ל' וְקָרַבְנָא דָּא כְּגוּוּנָא וְכו': וְקָרַבְנָא הוּא, הוּא כְּמוֹ קָרְבָן מִן הַבְּהֵמָה, כִּי זֶה לְח' יָמִים וְזֶה לְח' יָמִים, שְׁכַתוֹב, וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה. בְּמָה יִרְצָה. הוּא, מִפְּנֵי שְׁעֵבַר עָלֵינוּ שִׁבְתָּא אַחַד. כִּי בֵין ח' יָמִים מוּכְרָח לַהֲיוֹת שִׁבְתָּא אַחַד. כִּיּוֹן שְׁעֵבַר עָלֵינוּ שִׁבְתָּא אַחַד, אִזּוּ יִרְצָה זֶה לְקָרְבָן, שְׁהִיא הַבְּהֵמָה, וְזֶה לְקָרְבָן, שְׁהוּא יֶלֶד הַנִּימּוּל. לְמָה. הוּא מְשׁוּם שְׁנַתְּדַבֵּק וְנוֹדַמֵן לְשִׁבְתָּא הוּא, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת, סוּד בְּרִית קוּדְשׁ, שְׁהוּא הַיְסוּד. כְּלוּמַר שְׁבַשְׁבַּת נִמְצָא הַיְסוּד בְּכָל שְׁלֻמוֹתוֹ, ע"כ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַיֶּלֶד הָאֵרָה לְתַקּוֹן בְּרִית קוּדֶשׁ שְׁלוֹ. וְכֵן הַבְּהֵמָה יִרְצָה לְקָרְבָן, כִּי הַקָּרְבָן מִיַּחַד יִסוּד וּמַלְכוּת, וְצִרִיךְ מְשׁוּם זֶה לְקַבֵּל תַּקּוּן מִיְסוּד הַשְּׁלֵם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְע"כ הֵכֵל הוּא בְּסוּד עֲלִיוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא).

מאמר ואין צור כאלקינו

לז) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְגו': ר' יְהוּדָה פִּתַּח, אֵין קְדוּשׁ כְּה' כִּי אֵין בְּלִתְךָ וְאֵין צוּר כְּאַלְקֵינוּ, מְקָרָא זֶה קְשָׁה, שְׁכַתוֹב, אֵין קְדוּשׁ (דפויי דף מ"ד ע"א)

תזריע

יד

וְתִקֵּן לַיהוָה, וְנִפְתַּח רוּחָא דְחַיִּי, וְאַפִּיק לַיהוָה לְאַוִירָא דְעֵלְמָא, ד"א, וְאִין צוּר
בְּאַלְהִינוּ. אֵית צוּר, דְּאַקְרִי צוּר, ^ט הַבֵּיטוּ אֶל צוּר חוּצְבַתְּם. ^י וְהִכִּיתָ בְּצוּר.
הַנְּנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב. וְכִלְהוּ אַקְרוּן צוּר, וְאִין צוּר בְּכִלְהוּ
בְּאַלְהִינוּ, דִּילֵיהּ שׁוּלְטָנוּ וּמְלֻכּוּתָא עַל כֻּלָּא.

מ רַבִּי חֲזִיא וְר' בְּאַתָּא הָווּ יְתִבִי לִילֵיאַ תַּד קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא. קָמוּ
בְּפִלְגוּת לִילֵיאַ לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא. עַד דְּנִפְקוּ לְבָר, תָּמוּ תַּד פִּכְבָּא דִּתְהוּה בְּטִשׁ
ג' זְמַנֵּי בְּכִכְבָּא אַתְרָא וְסַתִּים נְהוּרִיהּ. אַדְהֵכִי שְׁמַעוּ תְרִי קְלִי בְּתֵרֵי סְטְרִי,
קְלָא תַּד לְסְטֵר צְפוֹן לְעֵילָא, וְקְלָא * תַּד לְתַתָּא. וְהָהוּא קְלָא אַכְרִיז וְאַמְר, עוּלוּ

חלופי גרסאות

ב אבא הוו יתבי ליליא תד קמיה דר' אבא. ג בככב.

מסורת הזהר

ח (ישעיה נא) יתרו צא צ"ג. ו (שמות יז) חלק ב' בהשמטות רעא: זהר חדש ל ט"ב שכ"ג ט"ד שכ"ז.

כוכבא דבטש ג' זמני בכוכבא

וז"ש קָמוּ בְּפִלְגוּת לִילֵיאַ וְכוּ' חֲמוּ
תַּד כִּכְבָּא דְהוּה בְּטִשׁ ג' זְמַנֵּי בְּכִכְבָּא
אַחְרָא וְסַתִּים נְהוּרִיהּ. תַּד כִּכְבָּא, ה"ס
קו האמצעי, דְהוּה בְּטִשׁ בְּכִכְבָּא אַחְרָא,
היינו בקו שמאל, וְסַתִּים נְהוּרִיהּ היינו
ששתם אור הג"ר שלו. ג' זמני היינו
שעשה היתוד של ג' קוין המתיתדים לאחד.

ואלו ב' פעולות במפתחא ומנעולא
הנפעלים ע"י מסך דחירק, (כנ"ל לך י"ג ד"ה
ונתבאר) הם מכונים ב' קולות (כח"ש לעיל
ויקהל אות ש"ט בהסולם באורך ע"ש) וז"ש,
אדְהֵכִי שְׁמַעוּ תְרִי קְלִי בְּתֵרֵי סְטְרִי, דהיינו
ב' פעולות שבקו האמצעי, קְלָא תַּד לְסְטֵר
צְפוֹן לְעֵילָא, שהוא קול דמפתחא, דהיינו
הממותק בבינה. וקְלָא תַּד לְתַתָּא, שהוא קול
דמנעולא, דהיינו קול המלכות שלמטה שלא
נמתקה בבינה. וְהָהוּא קְלָא, של המנעולא,
שהוא פעולה א' דקו האמצעי שהוא עיקר
הכח הממעט קו השמאל, אַכְרִיז וְאַמְר, עוּלוּ
וְאַתְכְּנִישׁוּ לְאַתְרֵיכוּ, היינו לאותם הדבוקים
בקו שמאל ורוצים להמשיך מג"ר דשמאל
אומר להם הקול הזה דמנעולא, שיתאספו
וישובו למקומם, בסוד, אם רץ לך שוב
לאחור. כִּי אַסְתַּמְרוּתָא דְנוֹקְבָא פְּתִיחָא,
כי נפתחה השמירה של המלכות. כי עד הצות
לא היה שמירה לקו שמאל של המלכות, והיו
הרשעים יכולים לינק מקו שמאל, אבל עתה
במצות, שכבר שולט קו האמצעי, וגילה
המנעולא, הממעט קו השמאל וסותם אותו,
יש שמירה שלא יוכלו עוד הרשעים לינק מה
מן השמאל שבמלכות. וז"ש קְבִ"ה, שהוא
קו

הסולם

מאמר

כאלקינו. שיש צור, שהוא רק נקרא צור,
כמ"ש, הביטו אל צור חוצבתם. והכית בצור.
הנני עומד לפניך שם על הצור. וכולם נקראים
צור, ואין צור בכולם כאלקינו, שיש לו
ממשלה ומלכות על כל.

מאמר כוכבא דבטש ג' זמני בכוכבא

מ רַבִּי חֲזִיא וְר' אַחָא וְכוּ': ר"ה ור"א
היו יושבים לילה אחד לפני ר' אבא. קמו
במצות לילה לעסוק בתורה. בעוד שיצאו לחוץ,
ראו ככב אחד שהיה מכה שלש פעמים בככב
אחר וסתם אורו. בתוך כך שמעו ב' קולות
בב' צדדים, קול אחד לצד צפון למעלה. וקול
אחד למטה. וקול ההוא שלמטה מכריו ואמר,
הכנסו והתאספו למקומכם, כי עתה נפתחה
השמירה של הנוקבא, שהיא המלכות, כי
הקב"ה נכנס לטייל בגן, להשתעשע עם
הצדיקים אשר בגן. עבר קול ההוא ונשתתק.
פירושו. הלילה נחלק לר' חלקים חסד
וגבורה ת"ת ומלכות. שבחצי הלילה הראשון
שולטים ב' קוין חסד וגבורה שבמלכות,
ובמצות לילה מתחיל לשלוט ת"ת שהוא קו
אמצעי להכריע וליחד ב' הקוין חסד וגבורה
שבמלכות. (ע"י לעיל ויקהל אות ט"ו בהסולם
שהארכנו לבאר זה היטב) שז"ס שהקב"ה,
שה"ס ת"ת, קו האמצעי, נכנס בגן עדן, שהוא
המלכות, ומיחד ימין ושמאל שבה. ונודע
שכדי ליחד הימין והשמאל, מוכרח הקו
האמצעי להמשיך המסך דחירק בשתי בחינותיו,
במפתחא ובמנעולא, שאין השמאל נכנע
להתיחד עם הימין וזולתם, (כנ"ל לך דף י"ג
ד"ה ונתבאר, ע"ש) שהמסך הזה ממעט הג"ר
דקו שמאל וסותם אותו. ע"ש.

(דפו"י דף מ"ד ע"א * דף מ"ד ע"ב)

זו

תזריע

וְאֶת־כִּנְיֵי־שׁוֹ לְאֶתְרֵי־כּוֹ, הַשָּׂפָא אֶסְתְּמֵרוֹתָא דְנוֹקְבָא פְתִיחָא, קב"ה עָאל ד' לְטִיָּלָא בְּגַנְתָּא, לְאֶשְׁתַּעֲשַׂע בְּצַדִּיקֵי־אֱדָי בְּגַנְתָּא, אַעֲבֵר הֵהוּא קָלָא וְשָׂכִיד.

מא/א אֶהְדְּרוּ ר' ה' אַחָא וְר' חֵיִיא, אָמְרוּ, הָא וְדָאֵי עֲדָן רְעוּתָא, דְאֶתְעָרוּתָא דְכ"י. הוּא לְאֶתְחַבְרָא בְּמִלְכָא קְדִישָׁא, א"ר אַחָא, וְדָאֵי, לָא יִתְחַבְרַת בְּה' לָהּ כ"י בְּקב"ה אֶלָּא מִגּוֹ שִׁירְתָּא, מִגּוֹ שְׁבַחָא ד' דִּילָהּ לְגַבִּיָּהּ.

מא/ב עַד דְאֶתִי צַפְרָא, וְאוֹשִׁיט לָהּ מִלְכָּא חוּטָא דְחֶסֶד, וְרָזָא דְמִלְהָ קָמָה דְאֶמְרִינָן, וְיוֹשֵׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וְגו'. וְלָא תִימָא דְלָהּ בְּלַחֲוֹדָהָ אוֹשִׁיט לָהּ מִלְכָּא דָא, אֶלָּא לָהּ, וְלִכְלָל אֵינּוֹן דְמִתְחַבְרָן בְּה'. תָּא וְנִתְחַבֵּר בְּתָדָא. יְתָבוּ.

ח'לופי גרסאות

ד לגנתא לאשתעשעא לטיילא. ה אבא. ו מוסף עזן הוא. ז אנגית; אתקרב. ח ליה. ט דילה.

מסורת הזהר

(אסתר ה).

כוכבא דבטש ג' זמני בכוכבא

נחשב הארתם לפנימיות, וז"ש כאן, אהדרו ר' אחא ור' חייא, דהיינו שלא יצאו לחוץ, דהיינו לקבל הארה מקו שמאל, אלא חזרו לפנימיות לבית, כי כבר נתיחדו ימין ושמאל ע"י קו האמצעי, שהארתם נבחן לפנימיות. וז"ש, לא אתחברת לה כ"י בקב"ה אלא מנו שירתא, מנו שבחא דילה. כי בשעת שליטת השמאל שבמלכות, דהיינו טרם נקודת חצות לילה, המלכות, שעיקר בנינה הוא מקו שמאל, אע"פ שהיא חושך בלי החסדים דקו האמצעי, מ"מ היא מרוחקת מן הת"ת שהוא קו האמצעי הנוטה לחסדים ולימין, כמו הקו שמאל מטרם הכרעת קו האמצעי, (כנ"ל ב"א דף נ"ז ד"ה וזה ע"ש) ובחצות לילה, כשבא הקב"ה וייתר השמאל עם הימין בב' פעולותיו הנ"ל, או הכירה המלכות בשבתו של הקב"ה שהוא קו האמצעי, מחמת שלמות היחוד דימין ושמאל. ואז נתחברה עם הקב"ה.

מא/ב עַד דָּאֶתִי צַפְרָא וכו': עַד שְׂמִינֵי הַבְּקָר, וְהַמֶּלֶךְ מוֹשִׁיט לָהּ חוּטָא שֶׁל חֶסֶד, שְׂאֵז מִתְלַבֶּשֶׁת הַחֲכֵמָה שְׁבָה בְּחֶסֶד, וְנִשְׁלַחַת, וְסוּד הַדְּבָר כְּמוֹ שְׂנֵאמֵר, וְיוֹשֵׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. שֶׁהַמֶּלֶךְ הוּא ז"א, וְאַסְתֵּר, הִיא הַמְּלִכּוּת. וְשְׂרָבִיט הַזֶּהב, הוּא חוּטָא שֶׁל חֶסֶד, שְׂעָם הַתְּלַבְּשוֹת בּוֹ הַחֲכֵמָה שְׁבַמְּלִכּוּת, נִקְרָא שְׂרָבִיט שֶׁל זָהב. וְאֵל תֵּאמֵר שֶׁלֹּה לְבַדָּה מוֹשִׁיט הַמֶּלֶךְ הַשְּׂרָבִיט שֶׁל זָהב, אֵלָּא לָהּ, וְלִכְלָל אֵלוֹ שְׂמִתְחַבְּרִים בְּה'. בָּא וְנִתְחַבֵּר יַחַד. יִשְׁבוּ.

פתח

הסולם

מאמר

קו האמצעי, ע"פ לטיילא בגנתא, שהוא המלכות, שהוא מגלה קול הזה דמנעולא. אעבר ההוא קלא ושכיד. דהיינו אחר שהשמיע הכרוז הנ"ל, והכל ראו שנסתם קו השמאל, אז נשתתק, דהיינו שנגנו, כדי שיוכל לשלוט הקול שמצד צפון, שהוא פעולה הב' שבמסך דחיק, הבא ממלכות הממותקת בבניה, שה"ס מפתחא, כדי שיוכל לחזור ולהמשיך בחי' ו"ק דג"ר דקו שמאל, (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר, ולעיל ויקהל אות ש"ט בהסולם) ולולא שנשתתק הקול דמנעולא, לא היה יכול לשלוט הקול דמפתחא, ולא היה אפשרות להמשיך בחינת ג"ר לגמרי. כמ"ש שם.

מא/א אֶהְדְּרוּ ר' אַחָא וְכו': חֲזוּרָא ר' אַחָא וְר' חֵיִיא לְבֵית, וְאֶמְרוּ, הִנֵּה וְדָאֵי עַת רְעוּן, שְׂהִיא הַתְּעוּרוֹת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְהַתְּחַבֵּר בְּמִלְךְ הַקְּדוֹשׁ. שְׂהוּא ז"א, שְׂהוּא קוֹ אֲמִצְעֵי. א"ר אַחָא, וְדָאֵי, שְׂלָא נִתְחַבְּרָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּהַקְּב"ה אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׁירָה, מִתּוֹךְ הַשְּׁבַח שֶׁלָּהּ אֵלֶי.

פירושו. כי לעיל אומר, עַד דְּנִפְקֵי לְבָר, חָמוּ וכו', שֶׁהַפִּירוּשׁ הוּא, כִּי מִטְרָם נִקְוֶדַת הַחֲצוּת, שְׂאֵז זְמַן שְׁלִיטַת הַשְּׂמָאל, נִבְחָן הָאֵרְתּוֹ לְבַחֲנֵת הַיְצוּנִיּוֹת. וְז"ש, שְׂעוּד מִטְרָם דְּנִפְקֵי לְבָר, מִטְרָם שֶׁקְּבִלוּ הָאֵרָה הַיְצוּנִיּוֹת מִשְּׂמָאל, כְּבָר רָאוּ אֵיךְ חָד כְּכַבָּא דְהוּא בְּטֵשׁ וכו'. דִּהֵינּוּ שֶׁהִגִּיעַ נִקְוֶדַת הַחֲצוּת וְהָאִיר קוֹ אֲמִצְעֵי, בְּב' פְּעוּלוֹתָיו, וַיְחַד הַשְּׂמָאל עִם הַיְמִין, וְאֵז (דפני' דף מ"ד ע"ב)

טז

תזריע

מב פתח רבי אַחַא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגו'. אַמַּאי פְּתַח קָרָא קְכִי, כִּי אֵלָא הָא אַתְמַר, דְּעַל דָּא לֹא פְתִיב, כִּי טוֹב בְּשֵׁנִי, בְּגִין דְּזִמְיִן אָדָם לְאִתְפְּרָשָׁא, וְכִתִּיב, לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.

מג וְכִי לְבַדּוֹ הָוָה, וְהָא פְתִיב, וְזָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאָם. וְתַנְיִן אָדָם דּוּ פְרָצוּפִין אַתְבְּרִי, וְאַתְּ אַמְרַת, לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ. אֵלָא דְלֹא אֲשַׁתְּדַל בְּנוֹקְבִיָּה, וְלֹא יְהוֹת לִיה, סַמְךָ לְקַבְלִיָּה, בְּגִין דְּהוֹת בְּסִטְרוֹי, וְהוּוּ פְתָדָא מְאַחוּרָא, וְכַדִּין הָוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.

מד אַעֲשֵׂה לוֹ עוֹר כְּנַגְדּוֹ. מַהוּ כְּנַגְדּוֹ, לְקַבֵּל אַנְפוּי, לְאִתְדַבְּקָא דָּא בְּדָא אַנְפוּי בְּאַנְפוּי, מַה עֶבֶד קב"ה, נְסַר לִיה וְנִטִּיל נוֹקְבָא מִגְּיָה, הַה"ד, וַיִּקַּח אַחַת מִצְלַעוֹתָיו. מַהוּ אַחַת. דָּא נוֹקְבָא דִּילִיה. כ"ד א, וְאַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי. וַיְבִיֵּאֶה אֶל הָאָדָם, אַתְקִין לָהּ כְּכֹלָה וְאַיִתִּי יְלָה לְמַהוּי לְקַבֵּיל אַנְפוּי נְהִירִין אַנְפוּי בְּאַנְפוּי. וְכַעוֹד דְּהָוָה מִתְדַבְּקָא נוֹקְבָא בְּסִטְרוֹי, הָוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ. לְכַתְר, סְלִיקוּ תְרִין, וְקַמּוּ שְׁבַע פְתָדָא.

מה ת"ח, בְּשַׁעֲתָא וְדַאֲתַתְקַנְתָּ לְגַבֵּי אָדָם, קב"ה בְּרִיךְ לִוְן, הַה"ד, וַיְבִרְךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. כְּתוּב דְּמְבָרַךְ לְכֹלָה בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת. מִכָּאן אוּלְפִנָּא, חֲתַן וְכֹלָה, כִּינּוּן דַּאֲתַבְּרָכֵן בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת אַתְדַבְּקֵן פְתָדָא, כְּדוּגְמָא דְלַעֲלֵא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

U (בראשית ב) ב"א וכת צ"ב. P (שם ה) ב"ב דר צ"א. Z (שם ב) ב"א רלו צ"ו. Q (שיר ה) בשלה נו צ"ע. R (בראשית א) ורא ל ג צ"ה.

י אבא. כ א"ל. ל הוה. נ ל"ג כד"א אחת היא יונתי תמת. ו מוסיף לה ככלה. ס הוא. ע תלת; שית. P דאתכנס; דאתכנס.

מאמר

הסולם

ויקה אחת מצלעותיו

מב) פתח ר' אחא וכו': פר"א ואמר, ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו וגו'. שואל, למה פתח הכתוב כן. ומשיב, אלא למדנו, שעל כן לא כתוב, כי טוב, ביום שני, משום שאדם עתיד להתחלק, דהיינו שיתחלק ממנו הצלע לבני הנוקבא. פירושו, כי יום שני ה"ס גבורה וקו השמאל. (כנ"ל ב"א דף נ"ו ד"ה כד) והשלמת קו השמאל הוא רק במלכות הנבנית ממנו, וכיון שאדם, שה"ס ז"א, היה לבדו, ועוד לא נתנסה ממנו המלכות, וכתוב, לא טוב היות האדם לבדו. ע"כ לא נאמר כי טוב ביום שני. כי מטרת שהמלכות נתנסה מז"א, ונבנית לפרצוף בפני עצמה, לא נשלם קו השמאל דז"א, שהוא יום שני, ונאמר עליו לא טוב וגו'.

מג) וכי לבדו הוה וכו': שואל, וכי היה לבדו, והרי כתוב, זכר ונקבה בראם. ולמדנו שאדם הראשון נברא דו פרצופין, דהיינו ב' פרצופין זכר ונקבה דבוקים זה בזה מאחוריהם. ואתה אומר, לא טוב היות האדם לבדו. ומשיב, (דפו"י דף מ"ד ע"ב)

מה) ת"ח בשעתא דאתתקנת וכו': בוא וראה, בשעה שחווה נתתקנה אל אדם, הקב"ה בירך אותם. ז"ש, ויברך אותם אלקים. כמו חזן המברך את הכלה בשבע ברכות. מכאן למדנו, חתן וכלה, כיון שנתברכו בשבע ברכות

יז

תזריע

מוז ועל דא מאן דאָתי לאַתחברא באַנתו ׀ דאָתרא, הא פּגים זױגאַ, ׀ דהא זױגאַ דכ״י, ביה בקב״ה בלחודי, בזמנא דאיהו ברחמי, ובזמנא דאיהו בדינא. ת״ח, מאן דמתחבר באַנתו ׀ דאָתרא, כּאלוּ משקר ביה בקב״ה ובכ״י, ועל דא קב״ה לא ׀ מכפר ליה בתשובה, ותשובה תליא עד דיסתלק מעלמא, הה״ד, ׀ אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. ואימתי, בשעתא דעאל בתשובה לטהור עלמא, ואית ליה לקבלא עונשא.

מוז רבי אלעזר אָמר, מאן דמשקר בכ״י, לא יתקבל בתשובה, עד דיתדן בדינא דגיהנם. כ״ש, מאן דמשקר בכ״י ובקב״ה. וכ״ש אי אטרח ליה לקודשא ב״ה למעבד דיוקנא דממזר באַנתו ׀ דאָתרא, ואכתיש ׀ פּומבי דמלקא.

מוח ר׳ חייא פתח ואָמר, ׀ גזול אביו ואמו וגו׳. אביו, דא קב״ה. אמו, דא כ״י. מאי גזול. כד״א, ׀ גזלת העני בבתיכם. ומאן איהו, מאן דחמיד אתתא אַתרא דלאו איהי בת זוגיה.

מוט תמן תנינן, פל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאלו גזול לקב״ה וכ״י, דכתיב גזול אביו ואמו וגו׳. פל הנהנה מן העולם הזה, פלל דא, איהו ׀ אינתו. מאן דאתדבק באַנתו למחני מנה, ואע״ג, דאיהי פנויה, ואהני מנה בלא ברכה, כאלו גזול קב״ה וכנסת ישראל. מ״ט, בגין דזױגאַ

מסורת הזהר
חלופי גרסאות
׀ (ישעיה כב) חלק ב׳ בהשמטות רעג. חלק ג׳ קכא. שׁ: זהר חרש לה ט׳ג שׁמ׳ שׁמ״ה מב ט׳ג שׁא. ׀ (משלי כח) לך י צ״א. א) (ישעיה ג) משפטים קמב צ״פ.
דרך אמת ׀ גילוי של מלך.

מאמר	הסולם	גזול אביו ואמו
ברכות מתדבקים יחד, כדמיון שלמעלה, שהמלכות מתברכת בז' ברכות מחג"ת נהי"ט דז"א.	לעשות צורת ממזר באשת אחר, ומשקר במלך בפרהסיא בגלוי.	
<p>מוז ועל דא מאן וכ״י: ועל כן מי שבא להתחבר באשת אחר, הוא פוגם הזוג, כי הזוג של כנסת ישראל, הוא בהקב״ה בלבד, הן בזמן שהוא ברחמים והן בזמן שהוא בדין. בוא וראה, מי שמתחבר באשת אחר, הוא כאלו משקר בהקב״ה ובכנסת ישראל, וע״כ הקב״ה אינו מכפר לו על ידי תשובה, והתשובה תלויה לו עד שיסתלק מן העולם. ז״ש, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. ומתי מתכפר לו. הוא, בשעה שנכנס בתשובה לעולם ההוא, ויש לו לקבל עונש שם. ואז מכופר לו.</p> <p>מוז ר׳ אלעזר אָמר וכ״י: מי שמשקר בכנסת ישראל, דהיינו שבא להתחבר באשת אחר, אינו מתקבל על ידו תשובה, מטרם שנדון בגיהנם. כל שכן, מי שמשקר בכנסת ישראל ובהקב״ה. וכל שכן אם מטריח הקב״ה</p> <p>(דפו״י דף מ״ד ע״ב)</p>	<p>מאמר גזול אביו ואמו</p> <p>מוח ר׳ חייא פתח וכ״י: רח״פ ואמר, גזול אביו ואמו וגו׳. אביו, זה הקב״ה, אמו, זו כנסת ישראל. מהו גזול. הוא כמש״א, גזלת העני בבתיכם. ומה היא הגזילה. מי שחומר אשה אחרת שאינה בת זוגו.</p> <p>מוט תמן תנינן וכ״י: שם למדנו, כל הנהנה מעולם הזה בלא ברכה, כאלו גזול להקב״ה וכנסת ישראל, שכתוב גזול אביו ואמו ואומר אין פשע חבד הוא לאיש משחית. כל הנהנה מן העולם הזה, כלל זה, שאומר כל הנהנה. הוא אשה. כי מי שמתדבק באשה להנות ממנה, ואע״פ, שהיא פנויה, ונהנה ממנה בלא ברכה, דהיינו בלי שבע ברכות שמברכים את הכלה, הוא, כאלו גזול להקב״ה וכנסת ישראל. מהו הטעם, משום שהזוג שלהם</p>	<p>מאמר גזול אביו ואמו</p> <p>מאמר גזול אביו ואמו</p>

תזריע

יה

דלהון, בשבע ברכות הוא. ומה על פנויה כה, מאן דיתדבק באנתו דאחרא, דקאים בגוונא דלעילא, בזווגא דו' ברכות, על אחת כמה וכמה.

(ג) חבד הוא לאיש משחית, דא ירבעם, כמה דאוקמוה, ד ואמר אין פשע דאמר הא פנויה היא, אמאי אסור. בגין דא גוזל אביו ואמו הווי. ולא עוד אלא דחבד הוא לאיש משחית. מאן הוא איש משחית. דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא. כ"ש מאן דחמיד לאנתו דחבריה ו לאתדבקא בה, דפגים יתיר. ועל דא אתפגים הוא לעלמין. איש משחית, דפגים לעילא, ופגים לתתא, ופגים לנפשיה, דדכתיב משחית, וכתיב, משחית נפשו הוא יעשנה.

(דא) רבי אבא פתח ואמר, ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'. ויאמר שלחני, וכי עקוד הוה בידיה דיעקב. אלא זכאין אינון צדיקיא, דקודשא ב"ה חס על יקרא דלהון, ולא שביק לון לעלמין. הה"ד, לא יתן לעולם מוט לצדיק. והא כתיב, ותקע כף ירך יעקב.

(גב) אלא לדידיה גבה. והא אתמר, כתיב והוא לן בלילה ההוא במחנה, וכתיב ויקחם ויעבירם את הנחל. מאי הוה דעתיה דיעקב, למעברא להון בנחלא בליליא. אלא חמא מקטרגא אזיל בין משריאי דיליה, אמר יעקב אעבר לגיסא אחרא דנתרא, דלמא לא ישתפח ערבוביא.

(גה) מאי קא חמא. חמא שלהובא דאשא מלהטא, אלא וטאס בין

חלופי גרסאות

ג אחרא, ד ואומר, ה ליג הוי, ואתדבק, ז הה"ד.
ח גרם; גבר. ט לנחלא.

מסורת הזהר

(ב) (משלי כח) לעיל אות מח צ"ת. (ג) (משלי ו).
(ד) (בראשית לב) תולדות עא צ"י. (ה) (תהלים נח) משפטים
קא צ"י. (ו) (בראשית לב) בא מ צ"י. (ז) (שם) חלק ג'
רמב.

דרך אמת ה' הוה משוטט בין מחנות שלו.

הפולם

מאמר

ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'. שואל, ויאמר שלחני, וכי אסיר היה בידו של יעקב. ומשיב, אלא אשרי הם הצדיקים, שהקב"ה חס על הכבוד שלהם, ואינו עוזב אותם לעולם. ו"ש, לא יתן לעולם מוט לצדיק. שואל, והרי כתוב, ותקע כף ירך יעקב.

(גב) אלא לדידיה גבה וכו': ומשיב, אלא המלאך לקח את שלו. ולמדנו, שכתוב והוא לן בלילה ההוא במחנה. וכתוב, ויקחם ויעבירם את הנחל. שואל, מה היה דעתו של יעקב, להעבירם את הנחל בלילה. ומשיב, אלא ראה את המקטרג שהולך בין המחנות שלו, אמר יעקב אעבירם לצד האחר של הנחל. אולי לא תהיה מבוכה.

(גה) מאי קא חמא וכו': שואל, מה ראה. ואומר, ראה שלהבת אש לוחט הולכת ומעופפת בין מחנותיו, אמר יעקב, מוטב לקחת אותם מכאן

שלהם, הוא בשבע ברכות. והנחנה בלי שבע ברכות, פוגם שבע ברכות שלמעלה. ומה על פנויה כה, כ"ש מי שמתדבק באשת אחר, שהיא עומדת בזווג בשבע ברכות, על ידי בעלה, כעין של מעלה, על אחת כמה וכמה.

(ג) חבד הוא לאיש משחית: זה ירבעם, כמו שהעמידוהו, (ברכות לה): ויאמר אין פשע שאומר הרי פנויה היא, למה אסור. משום זה הוא גוזל אביו ואמו. ולא עוד אלא שהוא חבד לאיש משחית. מי הוא איש משחית. הוא מי שפוגם הצורה והתקון של מעלה. כל שכן מי שחומד אשת חברו להתדבק בה, שפוגם יותר. וע"כ הוא נפגם לעולם. איש משחית, כי פוגם למעלה, ופוגם למטה, ופוגם את נפשו, שכתוב משחית, וכתוב, משחית נפשו הוא יעשנה.

מאמר שלחני כי עלה השחר

(דא) רבי אבא פתח וכו': רא"פ ואמר,
(דפווי דף מ"ד ע"ב * דף מ"ה ע"א)

יב

תזריע

משרְיִיתִיהָ אָמַר יַעֲקֹב מוֹטֵב לְנִטְלָא מִהֶכָּא, וְנִתְרָא פְּסִיק בְּגוּזוֹ, וְלֹא יִשְׁתַּבַּח עֲרֻבֹבָיָא. מִיַּד וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת הַנְּחֹל. וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ, מִכָּאן אֹלִיפְנָא מֵאֵן דְּאִשְׁתַּכַּח בְּלַחֲדוּי בְּבֵיתָא בְּלִילְיָא, אוּ בִימְמָא בְּבֵית מִיחְדָּא, כִּי־שׁ בְּלִילְיָא, מֵאֵי מִיחְדָּא. מִיחְדָּא מִשְׁאָר בֵּיתֵין. אוּ מֵאֵן דְּאִזִּיל בְּלַחֲדוּי בְּלִילְיָא, יְכִיל לְאַתְרָקָא.

נד תָּא חֲזִי וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ, פְּדִין וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגוֹ'. תְּנִינָן מִסְטְרָא דְדִינָא קָא אֲתִי, יִשְׁוֹלְטִינִיה בְּסִטְרָא לִילְיָא. מֵאֵי בְּסִטְרָא לִילְיָא. לְאַעְלָא בְּגִלוֹתָא. פִּינָן דְּסָלִיק נְהוֹרָא, תְּשֵׁשׁ חִילִיָּה, וְאַתְגַּבֵּר עָלֶיהָ יִשְׁוֹלְטִינִיה דְּיַעֲקֹב. יִדְהָא מִסְטְרָא דְלִילְיָא קָא אֲתִי, וּבְזִמְנָא דְהָהּ לִילְיָא לֹא הָהּ יְכִיל בֵּיהּ יַעֲקֹב. כִּד סָלִיק נְהוֹרָא אֲתַתְּקַף חִילָא דְיַעֲקֹב, וְאַחֲרֵי בֵּיהּ, וְאַתְגַּבֵּר עָלֶיהָ. חֲמָא לִיהּ יַעֲקֹב דְהָא שְׁלִיחָא הוּא.

נה אֲ"ל שְׂבוּק לִי דְלֹא יְכִילְנָא לָךְ. מִ"ט לֹא יְכִיל לִיהּ. בְּגִין דְהָהּ סָלִיק נְהוֹרָא, וְאַתְפַּר חִילָא דִּידִיָּהּ, דְכְתִיב יִחַד פְּכָבִי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵאֵי וַיִּרְעוּ. דְאַתְפַּרְוּ כָּל אֵינּוֹן דְאַתְיִין מִסְטְרָא דְדִינָא. פְּדִין יִשְׁוֹלְטִינִיה יַעֲקֹב וְאַחֲרֵי בֵּיהּ.

נו אָמַר לִיהּ שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר, מְטָא זִמְנָא לְשַׁבְחָא שְׁבְחָא דְקַב"ה, וְלְאַתְפְּנֵשָׁא. וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי, אִם תְּבָרַכְנִי מִבְּעֵי לִיהּ, מֵאֵי אִם בְּרַכְתָּנִי. אֲלֹא אָמַר לִיהּ יַעֲקֹב, וְדַאי אָבָא בְרִיךְ לִי אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְכַעָא לְבְרַכָּא לְעִשׂוֹ, וּמִסְתַּפִּינָא מִנָּה, עַל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, אִי אֹדֵית עָלֵייהּ, יִשְׁוֹלְטִינִיה לֹא, אוּ תִשְׁתַּכַּח עָלֵי מְקַטְרָגָא בְּגִינִיהוֹן.

חלופי גרסאות

י ל"ג בבית. כ רשולטניה. ל גלותא. מ ל"ג חיליה. נ הוא. ס אתקף. ט ל"ג אי; מוסף או אי.

מסורת הזהר

ח (איוב לח) ב"ב כט צ"ד.

שלחני כי עלה השחר

הלילה בא, וע"כ בזמן שהיה לילה לא יכול לו יעקב, וכשעלה האור נתחזק כחו של יעקב, ואחז בו ונתגבר עליו. אז, ראה אותו יעקב שהוא מלאך.

נה אֲ"ל שְׂבוּק לִי וְכר': אָמַר לוֹ, הַמְלֹאךְ, עֲזוּב אֹתִי, כִּי אֵינִי יְכוּל לָךְ. מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁלֹּא יְכוּל לוֹ. מִשּׁוּם שֶׁעָלָה הָאוֹר וְנִשְׁבַּר כַּח שְׁלוֹ, שְׁכַתוֹב, בְּרַן יִחַד כְּכַבִּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵהוּ וַיִּרְעוּ. הֵינּוּ שְׁנִשְׁבְּרוּ כָּל אֱלֹהִים מִצַּד הַדִּין. וַיִּרְעוּ, פִּירוּשׁוֹ שְׁנִשְׁבְּרוּ, מִלְשׁוֹן רֹעָה הַתְּרוּעָה הָאֲרִץ. בְּנֵי אֱלֹהִים, הֵינּוּ אוֹתָם הַבָּאִים מִצַּד הַדִּין הַנֶּקֶד אֱלֹהִים. אוּ נִתְחַזַּק יַעֲקֹב וְאַחֲזוּ בּוֹ.

נו אֲ"ל שְׁלַחֲנִי כִי וְגוֹ': אָמַר לוֹ, שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. הֵינּוּ שֶׁהֵגִיעַ הַזֶּמֶן לְהִתְקַבֵּץ וּלְשַׁבַּח שְׁבַחֲוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי. שׂוֹאֵל, אִם תְּבָרַכְנִי הִיָּה צָרִיךְ לְדַבֵּר

הסולם

מאמר

מכאן לעבר הנהר, והנהר יפסיק ביניהם, ולא תמצא מבוכה. כי המזיקים אינם עוברים נהרות. מיד, ויקחם ויעבירם את הנחל ויתר יעקב לבדו. וכיון שיעקב הפריע אותו מלהזיק המחנות, ע"כ נגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב. כי לקח ממנו את שלו. מכאן למדנו. מי שנמצא לבדו בבית בלילה, או ביום בבית מיוחד, ומכל שכן בלילה, בבית מיוחד. מהו בית מיוחד. היינו שמיוחד ונפרד משאר בתים. או מי שהולך לבדו בלילה יכול להנוק.

נד ת"ח ויתר יעקב וכו': בוא וראה, ויתר יעקב לבדו או ויאבק איש עמו וגו'. למדנו, המלאך מצד הדין הוא בא, וממשלתו בצד של הלילה, מהו בצד לילה. היינו שהוא ממונה להכניס את ישראל בגלות שהוא בחינת לילה וחשוך. כיון שעלה האור, נחלש כחו, ונתגבר עליו כחו של יעקב. כי מצד של

(דפו"י דף מ"ה ע"א)

כ

תזריע

נז) מִיָּד אָמַר לֵיהִי, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׁמֶךָ. מֵאֵי קָאָמַר לֵיהִי, אֲלֵא הֲכִי קָאָמַר לֵיהִי, לָאוּ בְּחַפְזִימוּ, וְלָאוּ בְּעוֹקְבָא, רוּוּתָת לְאִינוּן בְּרַכָּאן, לֹא יֹאמַר עוֹד שְׁמֶךָ יַעֲקֹב, דְּהָא לָאוּ בְּעוֹקְבָא הָוָה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל וְדָאֵי אוּדֵי עֲלֵךְ, וּמַנְיָה נְפִקוּ בְּרַכָּאן, בְּגִין דְּאֵנְתָּ אַחִיד בֵּיהִי, וְעַל דָּא, אָנָּא וְכָל שְׂאָר אוּכְלוּסִין, אוּדֵינָא עֲלֵיָהוּ.

נח) כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוּכַל, עִם אֱלֹהִים כָּל אִינוּן דְּאֵתִין מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. וְעִם אַנְשִׁים, דָּא עֲשׂוּ וְאוּכְלוּסִין דִּילֵיהִי. וְתוּכַל, יְכִילַת לְהוֹן, וְאִינוּן לֹא יְכִלִין לָךְ. וְלֹא שְׂבִיק לֵיהִי יַעֲקֹב, עַד דְּאוּדֵי לֵיהִי עַל אִינוּן בְּרַכָּאן, הֵהָד וַיְבָרַךְ אוֹתוֹ שָׁם.

נט) ת"ח, בְּשַׁעֲתָא דְסֻלִיק נְהוּרָא, אֲתַפְפִּין כָּל אִינוּן מְאָרֵי דְדִינִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְחִי, וְכ"י מִשְׁתַּעֲי בֵּיהִי בְּקַב"ה. וְהֵהִיא שַׁעֲתָא וְעִדָּן דְרַעְוָא הוּא וְלְכָלֵא, וְאוּשִׁיט לָהּ מִלְכָּא וְלְכָל אִינוּן דְּמִשְׁתַּכְחִי עִמָּה, שְׂרַבִּיטָא דְחוּטָא דְחֶסֶד, לְאֲשַׁתְּכַחָא בְּשִׁלְמוֹ בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְהָא אֲתַמַּר.

ס) וְתָא תְּוִי, בְּשַׁעֲתָא דְקַב"ה אֲשַׁתְּכַח בָּהּ בְּכ"י, בְּאִינוּן זְמַנִּין דְּאֲשַׁתְּכַח עִמָּה, וְהִיא מִתְעַרַת רַעוּתָא לְגַבִּיהִי בְּקַדְמִיתָא, וּמִשְׁכַּאת לֵיהִי לְגַבִּיהִי, בְּסִגְיָאוֹת חֲבֵתָא וְתִיאֻבְתָּא, כְּדִין אֲתַמְלִיא מִסְטָרָא דִּימִנָּא, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין מִשְׁתַּכְחִי

חלופי גרמאות

פ מוסיף בעוקבא דילך. צ ל"ג ישראל. ק ל"ג עם. ר דכלא. ש וותא; תא. ת ל"א ותיאובתא.
דרך אמת ון שעת רצון הוא. זן עיין בפרס רמנים מהרמ"ק שער ה פרק כ.

שלחני כי עלה השחר

להם, והם לא יוכלו לך. ולא עזב אותו יעקב, עד שהודה לו על אלו הברכות. ו"ש ויברך אותו שם.

נט) ת"ח בשעתא דסליק וכו': בוא וראה, בשעה שהאור של הבינה, עולה, נכנעים כל אלו בעלי הדינים ואינם נמצאים, וכנסת ישראל מספרת עם הקב"ה. ושעה ההיא עת רצון היא לכל, והמלך מושיט לה, להמלכות, ולכל אלו הנמצאים עמה, שרביט חוט של חסד, להמצא בשלמות במלך הקדוש. וכבר למדנו.

ס) ת"ח בשעתא וכו': בוא וראה, בשעה שהקב"ה נמצא יחד עם כנסת ישראל, שהיא המלכות, בכל פעם שנמצא עמה, והיא מעוררת תחילה הרצון אליו, ומושכת אותו אצלה ברוב אהבה והשתוקקות, אז נתמלאה המלכות מצד ימין, שהוא חסדים לבחינת זכר, וכמה מחנות מלאכים נמצאים בצד ימין בכל העולמות. וכשהקב"ה מעורר תחילה אהבה ורצון, והמלכות מתעוררת אח"כ, ולא בזמן שהקב"ה נתעורר, אז הכל נמצא בבחינת הנקבה

הסולם

מאמר

לומר, מהו אם ברכתני. שהוא לשון עבר. ומשיב, אלא אמר לו יעקב, ודאי אבי ברך אותי אלו הברכות, שרצה לברך את עשו, ואני ירא ממך, על אלו הברכות אם אתה מודה עליהן, ואם לא, אולי תהיה מקטרג עלי בשבילם.

נז) מִיָּד אָמַר לֵיהִי וכו': מיד אמר לו, ויאמר לא יעקב יקרא עוד שמך. שואל, מה אמר לו. ומשיב, אלא כך אמר לו, לא במרמה, ולא בעקבה, השגת אלו ברכות, ע"כ לא יאמר עוד שמך יעקב שהוא כמו שאמר עשו, על כן וגו' ויעקבני זה פעמים, כי לא בעקבה היה. כי אם ישראל, שהוא ז"א, שממנו יוצאות הברכות, ודאי, מודה עליך, שהברכות שלך הוא, משום שאתה אתונו כו. וע"כ אני וכל שאר מתנות המלאכים, מודים עליהן, שהברכות הן שלך.

נח) כִּי שְׂרִיתָ עִם גו': כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל. עם אלקים, היינו כל אלו הבאים מצד הדין הקשה. ועם אנשים, זהו עשו והמתנות שלו. ותוכל, אתה יכולת (דפו"י דף מ"ה ע"א)

כב

תזריע

סד שְׁשׁוּפְתָנִי, שְׁזַפְתָּנִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא רָמֵז הוּא דְקָא רְמִיז, בְּשֵׁשׁ. דְּכַד נִהְרָא שְׁמֵשָׁא בְּשֵׁשׁ נִהוּרִין נִהִיר, וְכַד אֶסְתְּלַק, כָּל אֵינֹן שִׁית נִהוּרִין אֶסְתְּלָקוּ. בְּנֵי אֲמִי, אֲלִין אֵינֹן דַּאֲתִינן מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא. נִהְרוּ בֵי, כַד"א ◊ נִהְרָא גְרוּנִי, הַה"ד ◊ עַל צְוֹאֲרָנוּ נִרְדְּפֵנוּ דְכַד הוּוּ עֵילִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, הוּוּ אֲזֵלִי ◊ יְדִיָּהּוּ מִהֲדַקֵּן לְאַחֲרָא, וְרִיחִין עַל צְוֹאֲרֵיהוֹן, וְלֵא זְכִילוּ לְאַפְתָּחָא פּוּמָא.

סה שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, לְמַהֲךָ בְּגִלוּתָא, לְנִטְרָא לְשָׂאָר עֲמִין בְּגִינְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. פְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, דְהָא לֹא זְכִילָנָא לְנִטְרָא ◊ לְהוֹן פִּד בְּקַדְמִיתָא. בְּקַדְמִיתָא נִטְרָנָא פְּרָמִי שְׁלִי, וּמְנִיָּה אֲתַנְטְרוּ שְׂאָר פְּרָמִין. הַשְׂתָּא נִטְרָנָא שְׂאָר פְּרָמִין בְּגִין פְּרָמִי שְׁלִי דְלִהוּי נִטְרִי בְּיַנְיָהוּ.

סו רַבִּי תִּיָּא וְר' יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוּרְחָא, פִּד ◊ מְטוּ תַד בֵּי תַקְל, תְּמוּ ◊ תַּד דְּפִטְרָא דְקִיטְפָא בֵּין אַרְחָא לְסִטְרִי יְמִינָא. א"ר יוֹסִי, ◊ וְעֵטִיפָא דְקוּטְרָא בְּעֵינֵין שְׂכִית, לִית לָן רְשׁוּ לְמַחְמֵי בְּתַדּוּתָא, מִיּוּמָא דַּאֲתַחְרִיב בֵּי מַקְדָּשָׁא.

סז פִּתַח וְאָמַר, ◊ לִיָּי הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ תִּבְל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, כִּינן דְאָמַר לִיָּי הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ, אָמַי תִּבְל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, וְכִי תִבְל לֹא מִן אַרְעָא הוּא. אֲלֵא הַכִּי קָאמַר, לִיָּי הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, דְאֶקְרִי אַרְץ הַחַיִּים. תִּבְל וְיוֹשְׁבֵי

מטרת הזהר

ג) (תהלים טט, ז) (ז) (איכה ה) ויגש כט צ"א. ו) (תהלים ה) לון כבקדמיתא; ל"ג כד בקדמיתא. ו) מוסיף עטיפא (כד) נח טא צ"ב.

דרך אמות הן עיין ריש פ' שמות מזה. ט) כשהגיעו לשדה ראו. י) עץ של אפרסמון בדרך לצד ימין ואמר ר' יוסי. כ) כסוי עשן בעינים שכיה ורמז לעשן אש מתורבן בית המקדש ולכן אין לנו רשות לראות בשמחה מיום שנחרב ביהמ"ק.

חלופי גרסאות

ה) לון כבקדמיתא; ל"ג כד בקדמיתא. ו) מוסיף עטיפא (כד) נח טא צ"ב.

לה' הארץ ומלואה

האומות. עתה, אני נוטר שאר הכרמים, בשביל כרמי שלי, שיהיה שמור ביניהם.

מאמר לה' הארץ ומלואה

סו) ר' חייא ור' יוסי וכו': ר"ח ור"י היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחר, ראו עץ אפרסמון בדרך לצד ימין. א"ר יוסי עטיפה של עשן נמצא בעינינו, אין לנו רשות לראות בדבר של שמחה, כמו אפרסמון. מיום שנחרב בית המקדש. דפטרוא, הוא כמו דופרא, מלשון, חוץ משל דפרא, שפירושו אילן (דמאי א'). קיטפא, הוא צרי, כי צרי מתרגם קטף (בראשית ל"ז) עטיפא, הוא מלשון יעטף שית חמס (תהלים ע"ג). דקוטרא, הוא עשן, מלשון קטרת.

סז) פתח ואמר וכו': פתח ואמר, לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. שואל, כינן שאמר, לה' הארץ ומלואה, למה כופל הלשון, תבל ויושבי בה. וכי תבל אינו ארץ. ומשיב, אלא

מאמר

סד) ששופתני שזפתני וכו': שואל, אומד ששופתני, שזפתני היה צריך לומר. ומשיב, אלא רמז הוא שרומז בשש, כי ששופתני הוא אותיות שש זפתני. כי בעת שמאיר השמש. שהוא ז"א, בשש אורות הוא מאיר, דהיינו בשש ספירות חג"ת נה"י. וכשמסתלק, כל אלו שש אורות מסתלקים. בני אמי, הם אלו הבאים מצד דין הקשה, לענוש על החטאים, נהרו בן, הוא כש"א נהר גרוני. ז"ש על צוארנו נרדפנו. כי כשבאו ישראל בגלות היו ידיהם קשורות לאחור, וריחים על צוארם, ולא יכלו לפתוח פה. והיינו שכתוב, נחרו בן.

סה) שמוני נוטרה את הכרמים: היינו ללכת בגלות, ולשמור שאר העמים בשביל ישראל שהם בתוכם בגלות. כרמי שלי לא נטרתי, כי איני יכול לשמור אותם כמו בתחילה. בתחילה נטרתי כרמי שלי, דהיינו ישראל, וממנו נשמרו שאר הכרמים, שהם (דפו"י דף מ"ה ע"ב)

כג

תזריע

בה, דא שאר יארעאן, כד"א וְהוּא יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצֶדֶק, דְּתָבֵל בְּצֶדֶק תִּלְיָא, וְכֹלֵא חַד מְלָה.

סח) ר' חייא אָמַר, לִנְי הָאָרֶץ וּמְלוּאָה. הָאָרֶץ תֵּינַח, וּמְלוּאָה מֵאֵי הִיא. אֵלָא אֵלֵין נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיָא. תָּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, תָּבֵל: דָּא אַרְעָא דְלִתְתָּא. וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: אֵלֵין אֵינוֹן בְּנֵי נֶשָׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵי הָכִי בְּמֵאֵי אוֹקִימְנָא כִּי הוּא עַל יָמִים יְסֻדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה. אָמַר לִיה וּדְאֵי הָכִי הוּא, וְדַהֲהִיא אָרֶץ חַמִּים עַל יָמִים יְסֻדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה, דְּכֻלְהוּ נִפְקִי מֵהָהוּא נְהַר עַלְמָה דְּנִגִּיד וְנִפְקִי מֵעֵדֵן, וּבָהוּ אֲתַתְּקֵנַת לְאַתְעֵטְרָא בְּמִלְכָא קַדִּישָׁא, וְלִמְיוֹן עֲלִמְיוֹן.

סט) יְמֵי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְגו', נְקִי כַפַּיִם וּבֵר לְכָב אֲשֶׁר לֹא נֶשָׂא לְשׂוֹא נִפְשֵׁי וְגו'. נִפְשׁוּ כְּתִיב, מֵהוּ נִפְשֵׁי וְנִפְשׁוּ. אֵלָא כֹּלֵא חַד מְלָה, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, וְנִשְׁבַּע יְיָ בְּנִפְשׁוֹ. וְכַאֲשֶׁר בְּלִבֵּי וּבְנִפְשֵׁי יַעֲשֶׂה. וְדוּד מְלִכָא אֲתַתְּחִיד בְּהָהוּא לֵב וּבְהָהוּא נִפְשׁוֹ, וְעַל דָּא לֹא נֶשָׂא לְשׂוֹא נִפְשׁוֹ.

ע) עַד דְּהוּוּ אֲזִילי, אַעֲרַעְרוּ בְּחַד בֵּר נֶשׁ, וְאַנְפּוּי מְלִיִּין מְכַתְּשִׁין, וְהוּוּ קָם מִתְּחַת אֵילָנָא חַד, אֲסַתְּכְלוּ בֵיהּ, וְחַמוּ אַנְפּוּי סוּמְקִין בְּאֵינוֹן מְכַתְּשִׁין. א"ר חֵיָא מֵאֵן אֲנָתְ. א"ל יוֹדָאי אָנָא. א"ר יוֹסִי חֲטָאָה הוּא, דְּאֵי לֹאוּ הָכִי, לֹא אֲתַרְשִׁימוּ אַנְפּוּי בְּאֵלֵין מְרַעִין בִּישִׁין, וְאֵלֵין לֹא אַקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה. א"ר חֵיָא הָכִי הוּא וּדְאֵי, וְדִיסוּרִין דְּאַהֲבָה מִתְּחַפְּיִין אֵינוֹן מְבַנֵּי נֶשָׂא.

ח'פוי גרמאות

מסורת הזהר

ט) (שם ט) וְאֵרָא הַ צִּיל. ט) (עמוס ו) תולדות מ צ"ב. ז ארעא. ח וכלא כמה דאמרינן. ט דהיינו, דהוא; היא. ט) (שי"א ב) ב"ב רטו צ"ד. י מוסיף ובג"כ מי. דרך אמת ל) פגעו באדם אחד ופניו היה מלא מכות ועמד תחת האילן. מן היסודין של אהבה הם במקום נסתר וזוה יש לו המכות בפניו במקום גללה לכן אין זה בו יסודין של אהבה כ"א חוטא הוא.

ל'ה הארץ ומלואה

הסולם

מאמר

והמלכות מתתקנת בהם להתעטר במלך הקדוש, ולזון העולמות.

סט) מִי יַעֲלֶה וְגו': מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו' לֹא נֶשָׂא לְשׂוֹא נִפְשֵׁי וְגו'. שׂוֹאֵל, נִפְשׁוּ כְּתִיב, וְקוּדֵי נִפְשֵׁי, מֵהוּ נִפְשֵׁי וְנִפְשׁוּ שְׂאוּמַד הַכְּתוּב, וּמְשִׁיב, אֵלָא הַכֵּל דְּבֵר אֲחַד, כְּמִשָּׂא נִשְׁבַּע ה' בְּנִפְשׁוֹ. כַּאֲשֶׁר בְּלִבֵּי וּבְנִפְשֵׁי יַעֲשֶׂה, שׁוֹנִפְשֵׁי הוּוּ הִיא הַמְּלֻכּוֹת, וְדוּד הַמֶּלֶךְ נִתְאַחַד בְּלֵב הָהוּא וְנִפְשׁוּ הָהוּא, דְּהֵיִינוּ בְּמִלְכּוֹת. וְע"כ אֹמַר, אֲשֶׁר לֹא נֶשָׂא לְשׂוֹא נִפְשׁוֹ.

מאמר יסודים באהבה

ע) עַד דְּהוּוּ אֲזִילי וכו': בעוד שהיו הולכים פגשו באדם אחד ופניו מלאים נגעים, והיה קם מתחת אילן אחד. הסתכלו בו, וראו פניו אדומים מחמת הנגעים. אמר לו ר' חייא, מי אתה. אמר לו, יהודי אני. א"ר יוסי, חוטא הוא, שאם לא כן, לא היו נרשמים בפניו אלו נגעים הרעים, ואלו לא נקראו יסודים של אהבה

אלא כך הוא אומר, ל'ה הארץ ומלואה, זהו ארץ הקדושה, שנקראת ארץ החיים. תב"ל ויושבי בה, זהו שאר ארצות, כש"א, והוא ישפוט תבל בצדק, כי תבל תלויה בצדק. והכל דבר אחד הוא.

סח) ר"ה אמר וכו': ר' חייא אמר, לה' הארץ ומלואה, הארץ, ידועה שהיא המלכות, ומלואה מה הוא. ומשיב, אלא אלו הם נשמות הצדיקים שהם במלכות. תב"ל ויושבי בה, תבל, זו היא הארץ שלמטה, בעולם הזה, ויושבי בה, אלו הם בני אדם. אמר ר' יוסי, אם כן, אשר הארץ פירושו המלכות, איך נפרש, כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכווננה. אמר לו ודאי כך הוא, כי ארץ החיים ההיא, שהיא מלכות, על ימים יסדה ועל נהרות יכווננה. כי כולם, כל המוחין, יוצאים מנהר העליון ההוא, הנמשך ויוצא מעדן, שהוא בינה, (דפו"י דף מ"ה ע"ב * דף מ"ז ע"א)

כד

תזריע

עא תָּא חֲזִי, דְּכְתִיב אָדָם כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְהֶרֶת. תָּא ג' זַעֲזַעֲתָּ הָקָא, וְיִכְלְהוּ אֶקְרוֹן נִגְעָה צָרְעָתָה, הַה"ד וְהָיָה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעָה צָרְעָתָה. מֵאִי נִגְעָה צָרְעָתָה. ^ט סְגִירוֹ. סְגִירוֹ בְּכֹלָא, וְכְתִיב וְהוּבָא אֶל אֶהָרֹן הַכֹּהֵן וְגו'. אֲבָל אֵינֹן דִּיתְחַזֵּן לְבַר כְּתִיב, וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטָמֵא אוֹתוֹ. דְּהָא וְדָאִי אֵינֹן דִּיתְחַזֵּן לְבַר בְּכַנֵּי נֶשֶׁא, מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא קָא אֲתִינִן, וְלֹאֵו יִסוּרִין דְּאַהֲבָה נִינְהוּ.

עב א"ר יוסי, מ"ל. א"ר חייא, דְּכְתִיב ^ט טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגוּלָה מְאַהֲבָה מְסוּתָרָת. לְאִי הָיָא תּוֹכַחַת מְאַהֲבָה, מְסוּתָרָת מְבַנֵּי נֶשֶׁא. כְּגוֹנָא דָּא מֵאֵן דְּאוֹכַח לְחִבְרִיָּה ^ט בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּעֵי ^ט לְאַסְתָּרָא מְלוֹי מְבַנֵּי נֶשֶׁא, דְּלֹא יְכַסּוּף מְבַנֵּי חִבְרִיָּה, ^ט וְאִי מְלוֹי אֵינֹן בְּאַתְגְּלִיָּא קָמִי בְּנֵי נֶשֶׁא, לְאֵו אֵינֹן בְּרַחֲמֵימוֹתָא.

עג בן קב"ה פד אוכח לב"נ, וְכֹלָא אוֹכַח בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּקַדְמֵימָא מְחִי לִיה בְּגַרְמִיהָ דְלָגוּ. אִי הָדָר בֵּיה, מוּטָב. וְאִי לְאֵו מְחִי לִיה תַּחֲתוֹת תּוֹתְבִיָּה, ^ט וְאֵלִין אֶקְרוֹן יִסוּרִין דְּאַהֲבָה, אִי הָדָר בֵּיה מוּטָב, וְאִי לְאֵו מְחִי לִיה בְּאַתְגְּלִיָּא ^ט בְּאַנְפוּי, קָמִי כֹלָא, בְּגִין דִּיִּסְתַּפְלוֹן בֵּיה, וְיִנְדַעוֹן דְּהָא תַּטָּאָה אִיהוּ, וְלֹאֵו רַחֲמֵימוֹתָא דְמֵאֲרִיָּה הוּא.

עד אָמַר לֹזֵן הֵהוּא בַר נֶשֶׁא, ^ט בְּקִיטָרָא דְעֵיטָא חַד אֲתִיתוֹן גְּבָאִי, וְדָאִי לְאֵו אֲתוֹן אֶלָּא מְאֵינֹן דְּדִיּוּרִיָּהוֹן בְּכִי רַשְׁבִּי דְלֹא דַחְלִין מְכֹלָא. אִי בְּנֵי דְאַתְיִין

מסורת הזהר

(צ) (משלי כז).

חלופי גרסאות

כ ובכלהו. ל איזהו: אינהו תוכחת מאהבה כד איהו. ו ואי לאו אינון ברחמימותא מלוי אינון באתגליא דיכסוף קמי בני נשא. ו לכללא: כלא. ט מוסיף ואלין בעורו. ט אנפוי.

דרך אמת ט ג' מינין חושב הפסוק כאן. ט צרעת שהאדם צריך להיות כדד וסגור מבני אדם. ט באהבה. ט להוכיח בסתר כדו שלא יתבייש בפני רבים. ט בקשר של עצה אחת באתם אלי לביישני ולא יראתם בוראי אתם מבית רשב"י שכל דבריהם בגלוי.

מאמר

הסולם

יסורין דאהבה

ואם התוכחה היא מאהבה, היא מסותרת מבני אדם. כעין זה מי שמוכיח את חברו באהבה, צריך להסתיר דבריו מבני אדם, שחברו לא יתבייש מהם. ואם דבריו הם בגלוי לפני בני אדם, אין הם באהבה.

עג כך קב"ה פד וכו': כך הקב"ה כשהוא מוכיח את האדם, מוכיחו באהבה בכל, תחילה מכה אותו בגופו מבפנים. אם חזר בו טוב, ואם לא, מכה אותו תחת מלבושיו. ואלו נקראים יסורים של אהבה, אם חזר בו טוב, ואם לא, מכה אותו בגלוי, בפניו לפני כל, כדי שישתכלו בו וידעו שהוא חוטא, ואינו אהובו של אדוננו.

עד אמר לו ההוא וכו': אמר להם אדם ההוא, בקשר של עצה אחת באתם עלי ודאי לבזות אותי. אינכם, אלא מאותם היושבים בבית ר' שמעון בן יוחאי, שאינם יראים מכל. א

אהבה. א"ר חייא כך הוא ודאי, כי יסורים של אהבה מכוסים הם מבני אדם.

עא ת"ה דכתיב וכו': בוא וראה, שכתוב, אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת. הרי ג' מינים כאן, וכולם נקראים נגע צרעת, ז"ש, והיה בעור בשרו לנגע צרעת. מהו נגע צרעת. הוא סגור, דהיינו כתוגומה, וזה יורה לשון סגורה, שסגור הוא בכל, כלומר שהנגע מכוסה וסגור מעין רואה, וכתוב על זה והובא אל אהרן הכהן וגו'. אבל אלו נגעים הנראים לחוץ, כתוב, וראהו הכהן וטמא אותו. כי ודאי אלו הנראים לחוץ לבני אדם, באים מצד הטומאה ואינם יסורים של אהבה.

עב א"ר יוסי מנצ"ן וכו': אר"י, מאין לנו זה. א"ר חייא, שכתוב, טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, שפירושו, טובה תוכחת מגולה,

(דפו"י דף מ"ז ע"א)

כה

תזריע

אֲבִתְרָאֵי יְקַטְרוּגוּ בְכוּ, אִיךְ מְלִיכּוּ בְאַתְגְּלִיָּא. אָ"ל אֲוִרִיָּתָא הָכִי הוּא, דְּכִתִּיב
פּ בְּרֵאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אַמְרִיָּה תֹאמְרוּ. וּמָה אֵי בְּמִלֵּי
דְּאֲוִרִיָּתָא אָנֹן דְּחֵלִי פּ מְקַמְךָ, הָא פּ נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קָמִי קב"ה. וְלֹא עוֹד,
אֲלֵא דְאֲוִרִיָּתָא פּ בְּעֵי צְחוּתָא. פִּתַּח תְּהוּא גְבָרָא וְאָמַר פּ מִי אֵל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא
עוֹן וְגו' פּ אָרִים יְדוּי וּבְכָה. אֲדִהֲכִי פּ מְטוֹן בְּנוּי. אָמַר פּ בְּרִיָּה זְעִירָא סִייעֶתָּא
דְּשְׁמִיָּא הָכָא.

עה פִּתַּח וְאָמַר פּ אֵת הַכֹּל רְאִיתִי בִימֵי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ
וְיֵשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ. הָאֵי קָרָא אֲוִלִּיפְנָא בִּי רַבִּי דּוֹסְתָאֵי סְבָא, דְּתָהוּ אָמַר
מְשִׁמִּיה דְּרַבִּי יִיסָא סְבָא. אֵת הַכֹּל רְאִיתִי בִימֵי הַבְּלִי, וְכִי שְׁלֵמָה מְלָפָא דְּתָהוּ
חֲפִים עַל כִּלְא, אִיךְ אָמַר הָכִי דְאִיהוּ חֲמָא כִּלְא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ אָוִיל בְּחֲשׂוּכֵי
עֲלָמָא דְהָא כֹּל מֵאֵן דְּאֲשְׁתַּדַּל בְּחֲשׂוּכֵי עֲלָמָא, לֹא חֲמִי מְדִי, וְלֹא יָדַע מְדִי.

עו אֲלֵא הָכִי אֲתָמַר, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מְלָפָא, קִימָא סִיְהָרָא בְּאֲשְׁלֵמוֹתָא,
וְאֲתַחֲכֵם שְׁלֵמָה עַל כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְכַדִּין חֲמָא כִּלְא, וְיָדַע כִּלְא. וּמֵאֵי חֲמָא.
חֲמָא כ"ל, דְּלֹא אַעֲדִי מִן סִיְהָרָא. וְתָהוּ נְהִיר וְלֵה שְׁמָשָׁא. הַה"ד אֵת הַכֹּל רְאִיתִי
בִימֵי הַבְּלִי. מֵאֵן הַבְּלִי. דָּא סִיְהָרָא דְאֲתַכְלִילַת מִן כִּלְא, מִן מִיָּא וְאֲשָׂא וְרוּחָא
כְּהַבֵּל דְנַפְיָק מִן פּוּמָא, דְּכִלְיִל מְכִלְא.

ח'זופי גרסאות

פ קמך. צ מרים. ק ההוא. ר ליה כשמשא.

מסורת הזהר

ק (משלי א) תרומה רצג צ"מ. ר (מיכה ז) ויגש ח
צ"א ז"ח יט ט"ב שמי"ח. ש (קהלת ז) שמות נד צ"מ.

דרך אמת ק] אם אנו יש לנו לירא מפניך בדברי תורה שמה תנצח אותנו היאך אנו בטוחים שלא נבויש בעוה"ב
שישפילנו שם לכן אין לירא. ר] צריך דעה צלולה. ש] בתוך כך שרברו יחד באו בניו של האיש ההוא
והתחיל הקטן שבהם לדבר טיוע דשמיא כאן.

יש צדיק אובד בצדקו

שלמה המלך שהיה חכם מכל, איך אמר כך,
שראה הכל בזמן שהוא הלך בחשכות העולם.
דהיינו בימי הבלו. שהרי כל מי שעוסק
בחשכות העולם. אינו רואה כלום, ואינו יודע
כלום.

עו אֲלֵא הָכִי אֲתָמַר וכו': ומשיב, אלא
כך למדנו, בימיו של שלמה המלך עמדה
הלבנה במלואה, ונחכם שלמה מכל בני העולם,
ואז ראה הכל וידע הכל. ומה ראה. ראה כ"ל,
שהוא יסוד הנקוא, כל, שאינו סר מן הלבנה,
שהיא המלכות, והיה מאיר לה השמש. ז"ש,
את הכל ראיתי בימי הבל, מהו הבל. הוא
הלבנה, שהוא המלכות, שכלולה מכל, מן מים,
שהוא חסד, מאש, שהוא גבורה, ורוח, שהוא
תפארת, ביחד, כמו הבל היוצא מן הפה הכלול
מכל, ממים ורוח ואש.

והוא

הסולם

מאמר

אם יבואו בני הבאים אחרי יצירו אתכם, ולמה
דבריכם בגלוי. הרי אתם צדיקים לירא מבני.
אמרו לו, התורה כך היא, שכתוב, בראש
הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה
תאמרו. ומה אם בדברי תורה נירא מפניך,
הרי אנו נמצאים בבזיון לפני הקב"ה. ולא
עוד אלא התורה צריכה צחות. דהיינו לדבר
בגלוי. פתח האיש ואמר, מי אל כמוך נושא
עון וגו'. הרים ידיו ובכה. בתוך כך הגיעו
בניו. אמר בנו הקטן. כאן עזרת השמים.
לאבי.

מאמר יש צדיק אובד צדקו

עה פִּתַּח וְאָמַר וכו': פנ"א, את הכל
ראיתי בימי הבל ייש צדיק אובד בצדקו ויש
רשע מאריך ברעתו. מקרא זה למדתי אצל רבי
דוסתאי סבא, שהיה אומר משמיה דר' ייסא
סבא. את הכל ראיתי בימי הבל. שואל, וכי
(דפו"י דף מ"ו ע"א)

כו

תזריע

עו והוא תמא כ"ל, בההוא תכל דיליה, דאחיד ביה. יש צדיק אוכד בצדקו, ת"ח, בזמנא דאסגיאו וזכאין בעלמא, האי כ"ל לא אעדי מן סיהרא לעלמין, והאי כ"ל נטל כל משח ורבו וחדו דלעילא, ואתמלי וחדו ורבי, בגין לאנדווגא בסיהרא, והוא רוח בגינה.

עח ובזמנא דאסגיאו תיבין בעלמא, וסיהרא אתחשבת, פדין צדיק אוכד בצדקו, צדיק נאכד לא פתיב, אלא צדיק אוכד, דהא לא אתחזי בסיהרא, ולא נטיל משח ורבו וחדו למליא לה, ולאנדווגא עמה. וע"ד צדיק אוכד, בצדקו, דא סיהרא, דבגין סיהרא דלא אשתכחת לאנדווגא עמיה, הוא אכיד, דלא שאיב מחידו פמה דתהו עביד. וכדין כל סטר שמאלא ואתער, ותיבין מאריכין בשלוח בעלמא, דהא הוא דכתיב, ויש רשע מאריף ברעתו. מאי ברעתו ובההוא סטר דאתדבק ביה.

עט תו יש צדיק אוכד בצדקו, דכד תיבין סגיאו בעלמא, ודינא תליא צדיק אוכד בצדקו, איהו אתפס בחובייהו, כגון אבא דאתפס בחובייהו דכני מאתיה, דתו פלהו תציפין, והוא לא אסחיד בהו ולא אכסיף להו לעלמין, וימחי בידן, דלא נתגרי בהו ברשיעיא. וההו אמר לן, לוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה. אמר אבוי, ודאי קב"ה אעניש לי בדא, דהא תהו רשו בידי למחאה בידיהו, ולא עבדית, ולא אכסיפנא להו, לא בטמירו, ולא באתגליא.

מסורת הזהר

(ת) (תהלים לו) בשלח ט צ"ב.

חלופי גרסאות

ו דסגיא. ת מוסף זכאין בישראל. א ירוי ורוי; ירוי וחדו ורוי. ב לעלמא. ג אתחבר. ד ל"ג דבגין סיהרא. ה עביד. ו אתגנר. ז בההיא רעה. ח מוסף תליא בחובייהו. ט מוסף תציפין לגביה. י ולא מחי בידיהו דלא מתגרי. כ בידק. ל נגדי. מ לון. נ אכיתנא. ס דרך אמת. תן ולא ביישתים בדברי תוכחות לא בנסתר ולא בגלה.

כאמר

הסולם

יש צדיק אוכד בצדקו

עו) והוא תמא כ"ל וכו': והוא ראה כ"ל, שהוא יסוד, בהכל ההוא, שהוא מלכות, שנאחו בו. יש צדיק אוכד בצדקו. בוא וראה, בזמן שמרובים צדיקים בעולם, כ"ל, ההוא, שהוא יסוד, לא הוסר מן הלבנה, שהיא מלכות, לעולם. וכ"ל הוה, לוקח כל השמן והעוץ והשמחה שלמעלה, ונתמלא ושמח ומתנשא, כדי להודווג בלבנה. והוא מרויח כל זה בשבילה.

עח) ובזמנא דאסגיאו תיבין וכו': ובשעה שהרשעים מרובים בעולם, והלבנה נחשכה, אז צדיק, שהוא יסוד, אוכד בצדקו. צדיק נאכד לא כתוב, אלא צדיק אוכד. הוא משום שאינו נראה בלבנה, דחיינו שאינו משפיע לה, ואינו לוקח שמן ועוץ ושמחה למלא אותה ולהתחבר עמה. וע"כ צדיק אוכד, כל זה, בצדקו שהיא הלבנה, שבשביל הלבנה

תו (דפו"י דף מ"ו ע"א * דף מ"ו ע"ב)

כז

תזריע

פ תו פתח בריה ׀ אַתְּרָא וְאָמַר, ׀ וַיִּצַר ׀ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה וְגוֹ'. וַיִּצַר ׀ אֱלֹהִים, בַּתְּרִין יוֹדִין, בַּתְּרִין יִצְרִין, יִצַר טוֹב וַיִּצַר רָע, חַד לְקַבֵּל מִיָּא, וְחַד לְקַבֵּל אֲשָׁא. ׀ אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא. אֶת הָאָדָם, פְּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא. עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה, דָּא ׀ עֶפְרָא דְאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּמַתְּמֵן אַתְּבְּרִי, וְהוּא אַתְר דְּבִי מְקַדְּשָׁא.

פא וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים, דָּא נְשָׁמַתָּא קַדִּישָׁא, דְּאִתְּמַשְׁכָּא מֵאִינוֹן חַיִּים דְּלַעֲיָלָא. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם אַתְּפְּלִיל בְּנִפְשָׁא קַדִּישָׁא, מִחַיָּה עֲלָאָה דְּאַפִּיקַת אַרְעָא. דְּכְתִיב ׀ תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ ׀ דְּהִיא חַיָּה עֲלָאָה.

פב ׀ ת"ח, בְּכָל זְמַנָּא דְּהָאִי נְשָׁמַתָּא קַדִּישָׁא, אַתְּדַבְּקַת בֵּיהּ בְּכֹר נֶשׁ, רְחִימָא הוּא דְּמֵאֲרִיָּה. פְּמָה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיהּ מְכַל סְטֵרִין, רְשִׁימָא הוּא לְטַב לַעֲיָלָא וְתַתָּא, וְשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא שְׁרִיא עֲלוּי.

פג וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ אֶסְטִי אַרְחֻי, שְׁכִינְתָּא אֶסְתַּלְקַת מִנְיָה, וְנְשָׁמַתָּא קַדִּישָׁא לֹא אַתְּדַבְּקַת בֵּיהּ. וּמִסְטְרָא דְּחַוָּיָא בִּישָׁא תְּקִיפָא, אַתְּעַר רוּחָא חַד, דְּשֵׁט וְאֹזִיל בְּעֲלָמָא, דְּלֹא שְׁרִיא אֶלָּא בְּאַתְר דְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֶסְתַּלַּק מִתְּמֵן. וְכַדִּין אֶסְתַּאֲב ב"נ, וְאַתְּפָּגִים בְּבִשְׂרִיָּה, בְּחִיזוּ דְּאַנְפוּי בְּכָלָא.

ח'לופי גרסאות

א) (בראשית ב) ב"א רז צ"א. ב) (שם א) ב"א קב צ"ב. ׀ ל"ג אחרא. ׀ ארעא ולי"ג עפרא דארעא. פ דאיהוי.

דרך אמת א) מן ת"ח עד שורה כב (דפוי"י) מלה טבא יש נוסחא אחריתא עיין בסוף הספר סימן ו'.

מסורת הזהר

הסולם

מאמר

שהאדם נכלל מנפש הקדושה של חיה עליונה ההיא, שחיא בינה, שהוציאה הארץ, שהיא מלכות. שכתוב, **תוציא הארץ נפש חיה**. נפש, של חיה ההיא העליונה, שחיא בינה.

פב **תא חזי בכ"ו וכו':** בוא וראה, בכל שעה שהנשמה הקדושה היא דבוקה באדם, הוא אהובו של אדוננו. כמה שמירות שומרים אותו מכל הצדדים, רשום הוא לטוב, למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו.

פג **ובזמנא דאיהו אסטי וכו':** ובשעה שהוא מטה דרכיו, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה הקדושה אינה מתדבקת בו, ומצד נחש הרע הקשה, נתעורר רוח אחד, המשוטט והולך בעולם, שאינו שורה אלא במקום שהקדושה העליונה נסתלקה משם. והוא שורה על האדם, ואז נטמא האדם, ונפגם בבשרו, בכל, ובמראה פניו.

ות"ח

פ **תו פתח בריה אחרא וכו':** עור פתח בנו האחר, ואמר, וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה וגו'. וייצר ה' אלקים, כתוב, וייצר עם ב' יודין, יורה שהאדם נברא בשני יצרים, ביצר הטוב, וביצר הרע, אחד, יצר הטוב, כנגד מים. ואחד היצר הרע, כנגד אש. הויה אלקים, הוא שם מלא. **את האדם**, כלול זכר ונקבה. כי **את** רומז על הנקבה. **עפר מן האדמה** זהו עפר של ארץ קדושה, שמשם נברא, והוא מקום בית המקדש.

פירושו. עפר הוא מלכות. האדמה, היא בינה, שה"ס ארץ אדום. דהיינו שאדם הראשון נברא ממלכות הממותקת בבינה. וז"ש **והוא אתר דבי מקדשא**. כי עפר בית המקדש היא בחינת מלכות הממותקת בבינה.

פא **ויפח באפיו נשמת חיים:** זו היא הנשמה הקדושה, שנמשכת מאלו החיים שלמעלה, מבינה. ויהי **האדם לנפש חיה**,

(דפוי"י דף מ"ז ע"ב)

כה

תזריע

פרד ות"ח, בגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה, כד ארעא קדישא משכא לה, ואתכלילת בגוה, כדן קרינן לה נשמה. ודא היא דסלקא לעילא, וממלא קמי מלכא קדישא, ועילא בכל תרעין, ולית דימחי בידהא. ועל דא אתקרי רוחא ממלא, דהא כל שאר נפשתא לית לון רשו למלא קמי מלכא, כד האי.

פה ועל דא אורייתא אכריות ואמרת, נצור לשונך מרע וגו', וכתיב שומר פיו ולשונו וגו', בגין דאי שפנותיה ולישניה ממלן מלין בישין, אינון מלין סלקין לעילא, ובשעתא דסלקין, כלא מכריון ואמרין אסתלקו מסותחניה דמלה בישא דפלגיא, פנון אתר לארמיה דתוין תקיפא. כדן נשמתא קדישא אתעברא מניה ואסתלקת, ולא יכלא למלא, כד"א נאלמתי דומיה החשיתי מטוב.

פו ויהיא נשמתא סלקא בכסופא, יבעאקו דכלא, ולא יקבין לה אתר כמלקדמין. ועל דא כתיב, שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו ודאי תהיא דתות ממלא, אתעבידת משתוקא, בגין מלולא בישא. וכדן תוין אודמן, דכלא לאתריה אתהדר, וכד תהיא מלה בישא סלקא באורחין ידיעין, ושאר קמיה דתוין תקיפא, כמה רוחין מתערין בעלמא, ורוחא נתתא מההוא סטרא, ואשכח דההוא ב"נ אתער ליה במלה בישא, וקא רוחא ממלא קדישא אתעברא מניה, כדן שריא עלוי וסאיב ליה, וכדן הוא סגיר.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (תהלים לד) משפטים קפג צ"ק, ט (משלי כא) חלק ז (תהלים ט) שא: ה) (תהלים ט) ב"א שלד צ"ג.
ז בגוה ואתכלילת, ק סוחרניה, ר בעמקו, ו יתהדר.

מאמר

הפוסם

ויפח כאפיו נשמת חיים

של פלוני, תנו מקום לדרכו של נחש הקשה. או נעברת ממנו הנשמה הקדושה, ומסתלקת ואינה יכולה לדבר. כש"א נאלמתי דומיה החשיתי מטוב.

פו ויהיא נשמתא סלקא וכו': ונשמה תהיא עולה בבזיון, בצרה מכל, ולא נותנים לה מקום כבתחילה. ועל זה כתוב, שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו ודאי, אותה שהיתה מדברת, נעשית שותקת, משום דבורים הרעים שדברה. ואז נודמן הנחש. כי הכל חזר למקומו, לתחילתו. כמו מטרם שזכה לנשמה. וכשהדבור הרע עולה ברכים ידועים, ושורה לפני הנחש הקשה, כמה רוחות מתעוררים בעולם, ורוח טמא יורד מצד ההוא של הנחש, ומוצא שאדם ההוא עורר אותו בדבור הרע, ומוצא שהרוח המדבר הקדוש נעבר ממנו, אז שורה עליו הרוח הטמא ומטמא אותו, ואז הוא מצורע.

כמה

(דפו"י דף מ"ז ע"ב)

כ"ב

תזריע

פז כָּמָה דְעוֹנָשָׂא ב"נ בְּגִין מְלָה בִישָׂא. בְּךָ עוֹנָשִׂיהּ בְּגִין מְלָה טָבָא, * דְקָאֵתִי לְגִדְיָה, וְיָכִיל לְמַלְלָא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְפָגִים לְהֵוּא רֹחָא מְמַלְלָא, דְהִיא אֲתַתְקַנַּת לְמַלְלָא לְעִילָא, וְלְמַלְלָא לְתַתָּא, * וְכֹלָא בְקַדוּשָׁה. כ"ש אִי עָמָא אֲזַלִּין בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא יָכִיל לְמַלְלָא לְהוּ * וְלֹאֲוֹכְחָא לְהוּ, וְשִׁתִּיק וְלֹא מְלִיל, כָּמָה דְאָמִינָא דְכְתִיב, נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָהּ הַחֲשִׁיתִי מְטוּב וּכְאִבִּי נַעֲכָר. נַעֲכָר בְּמַכְתְּשִׁין דְמִסְאָבוּתָא, * וְדָא הוּא דְאָמַר דּוּד * מְלָכָא אֶלְקִי בְהֵא, * וְאֲתַפְנִי מְנִיָּה, דְכְתִיב * פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מְהוּ פְנֵה אֵלַי. כד"א * וַיִּפֶן אֶהָרָן. נִתְתּוּ ר' תִּיָּא וְר' יוֹסִי, וְנִשְׁקוּהוּ. אַוְדוֹגוּ בְּחֻדָּא כֹּל הֵוּא אוֹרְחָא, קָרָא רַבִּי תִיָּא עֲלֵיהּ, * וְאַרְחַת צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.

פח * נַגַּע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּכָא אֶל הַכְּהֵן. א"ר יוֹסִי, * הֵיא נִגַּע, כֹּל גּוֹוִנִין * דִּילִיָּה אֲתַעְרוּ בְּהוּ חֲבָרִיָּא, וְכִהְנָא הָוָה יָדַע בְּהוּ לְדְכִיָּא וְלְמִסְאָבָא, הָוָה יָדַע, אִינּוֹן דְהוּוּ יְסוּרִין דְרַחֲמִימוּתָא, אוּ אִינּוֹן דְאֲשַׁתְּכַחוּ * בְּמָאן דְמָאִיס בִּיָּה מְאָרִיָּה וְרַחֲמִיק בִּיָּה, * דְקָא לְפּוּם אֶרְחוּי דְב"נ גְרִים נַגַּע בְּעֻלְמָא.

פט * כְּתִיב * אֵל תֵּט לְבִי לְדָבָר רַע לְהַתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרָשָׁע, מְכָאן תְּגִינִן בְּאֹרְחָא דְב"נ בְּעִי לְמִיָּהף בְּהַ מְדַבְרִין לִיָּה. א"ר יִצְחָק, הֵיא קָרָא קְשִׁיָּא, וְכִי קב"ה אֲסִי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמַהָף בְּאַרְחַת תְּשָׁאָה, וְלְמַעֲבַד עוֹבְדִין בִּישִׁין, אִי הֲכִי לִית דִּינָא בְּעֻלְמָא דָּא, וְלֹא בְּעֻלְמָא דְאֵתִי, וְאוֹרִיָּתָא לֹא אֲתַתְקַנַּת, דְכְתִיב * בְּהַ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.

ח'לופי גרסאות

ת רבינ האי א דאתי ב וכ"ש. ג ליג ולאוכחא להו.
ד ודאי ה הא וליג נגע. ו ליג דיליה. ז כמאן, ח כתיב
אל תט וגו דהא לפום ארחוי רבינ גרים נגע בעלמא אל
חט. ט ליג בה.

מסורת הוהר

(1) (תהלים כה) לך סד צ"ג. (2) (במדבר יב) בא לד צ"ג.
(3) (משלי ד) ב"א ונב צ"א. (4) (חלק ג' מט: י') (תהלים
קמא).

נגע צרעת

עליהם, וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור
עד נכון היום.

פח נַגַּע וגו' וְהוּכָא אֶל הַכְּהֵן: אמר
ר' יוֹסִי, נַגַּע זֶה, כֹּל הַצְּבָעִים שְׁלוּ, הֵעִירוּ בּו
הַחֲבֵרִים, וְהַכְּהֵן הִיא יוֹדַע בְּהֵם לְטַהַר וּלְטַמֵּא,
הִיא יוֹדַע, אֵלּוּ שְׁהֵם יְסוּרִים שֶׁל אַהֲבָה, אוּ
אֵלּוּ שְׁנִמְצָאִים בְּמִי שְׁאֲדוּנוּ מוֹאֵס בּוּ, וְרַחוּק
מִמֶּנּוּ. כִּי לְפִי דְרַכְיוּ שֶׁל הָאָדָם, נִגְרַם הַנַּגַּע
בְּעוֹלָם.

פט כְּתִיב אֵל תֵּט וגו': כתוב, אל תט
לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע. מכאן
למדנו, בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו.
א"ר יצחק, מקרא זה קשה, וכי הקב"ה מטה
את האדם ללכת בדרך החטא, ולעשות מעשים
רעים, שאומר, אל תט לבי לדבר רע, א"כ
איך דין בעולם הזה ולא בעולם הבא. והתורה
אינה

מאמר

פז כָּמָה דְעוֹנָשָׂא דְהֵאִי וְכוּ': כְּמוֹ
שְׁעוֹנֵשׁ הָאָדָם הוּא מְשׁוּם דִּיבּוּר רַע, כִּךְ עוֹנָשׁוּ,
מְשׁוּם דִּיבּוּר טוֹב שְׂבָא לִידוּ וְיִכּוּל לְדַבֵּר וְלֹא
דִּיבֵר. מְשׁוּם שְׁפָגַם בְּרוּחַ הַמְדַבֵּר הֵוּא, כִּי
הוּא נִתְתַּקַּן לְדַבֵּר לְמַעַלָּה, וְלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֹּל
בְּקַדוּשָׁה. כֹּל שְׂכוֹן, אִם הָעַם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ עֲקוּם,
וְהוּא יִכּוּל לְדַבֵּר לְהֵם, וְלַהּוֹכִיחַ אוֹתָם, וְשׁוֹתֵק
וְאִינוּ מְדַבֵּר. כְּמוֹ שְׁאֲמַרְתִּי, שְׁעֲלִיו נְאֻמְדוּ,
נְאֻלְמַתִּי דוּמְיָהּ הַחֲשִׁיתִי מְטוּב וּכְאִבִּי נַעֲכָר.
נַעֲכָר כְּנַגְעִים שֶׁל הַטּוּמְאָה. וְזֶה הוּא שְׁאֲמַרוּ,
שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ נִלְקָה בּוֹהַ, בְּצַרְעוֹת, וְהַקְּבִ"ה פְּנֵה
מִמֶּנּוּ. שְׁכַתּוֹב, שְׁבַקְשׁ, פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי, מִשְׁמַע
שְׁהַפְנָה פְּנִיו מִמֶּנּוּ. מְהוּ פְּנֵה אֵלַי. הוּא כְּשִׂיא
וַיִּפֶן אַהֲרֹן, כְּמוֹ שְׁשֵׁם הוּא בְּצַרְעוֹת, אִף כְּאִן
הוּא בְּצַרְעוֹת. יִרְדּוּ ר' חִיָּיא וְר' יוֹסִי וְנִשְׁקוּהוּ,
נִתְחַבְּרוּ יַחַד בְּכֹל הַדֶּרֶךְ הַהוּא. קָרָא ר' חִיָּיא

(דפו"י דף מ"ו ע"ב *) דף מ"ו ע"א

פ

תזריע

(א) אֵלָא יְדוּד אָזְהַר יִלְלִיבִיהּ, לְדַבְרָא לִיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, כַּד"א ׀ וְהַשְׁבוֹתָ אֶל לִבְכֶּךָ. מַאי וְהַשְׁבוֹתָ. אֵלָא זְמַנָּא חַד, וְיַתְרִין, וְיַתְלַת, לְאַהֲדָרָא לְקַבְלִיָּהּ, וְלְדַבְרָא, וְלְאַזְהָרָא לִיהּ. וְהָכִי קָאָמַר לִיהּ, יִלְבִּי, אֵל תַּט לְדַבְרֵךְ רַע, דְּהָא דְכָר רַע גְּרִים נִגְע בְּעַלְמָא, וְדִינָא שְׂרָיָא בְּעַלְמָא, ׀ וְהֵינְנוּ נִגְע צַרְעַת.

(בא) נִגְע צַרְעַת, הָא אֲתַעְרוּ חֲבֵרִיָּא, אֲכַל צַרְעַת פְּתַרְגוּמוֹ, א"ר יְהוּדָה, מַאי פְּתַרְגוּמוֹ. סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא פִתַח, וְכַד סְגִיר הוּא וְלֹא פִתַח, נִגְע הוּא דְאַקְרִי. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא מְסַתְּפִקִין אֲבָהוֹן, כֹּל שְׁפָן בְּנִין. וְהֵינְנוּ דְכָתִיב נִגְע צַרְעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, וּבְאָדָם מִמֶּשׁ, וּמִכָּאֵן נַחֲתִית לְמַאן דְּנַחֲתִית, ׀ אֲשֶׁתִּכַּח נִגְע לְכָלֵא, מִהֵהוּא סְגִירוֹ.

(בב) א"ר יִצְחָק, וְדַאי דָּא הוּא רְזָא דְמַלְהָ, דְכָתִיב ׀ נָאֵר מִקְדָּשׁוֹ. מ"ט. מְשׁוּם דְבָנֵי עַלְמָא גְרַמּוּ הָאֵי, דְכָתִיב ׀ אֵת מִקְדָּשׁ יְיָ טַמְא, טַמְא מִמֶּשׁ. א"ר אֶלְעָזָר, טַמְא, ׀ מְשׁוּם דְאַסְתַּלְקַת ׀ מֵאֵן דְאַסְתַּלְקַת, וְחֻיָּא תְּקִיפָא שְׂרָיָא, וְאָטִיל זוּהֵמָא, וְסָאִיב לְמַאן דְסָאִיב, וְכִלְהוּ בְּגִין חוֹבֵי עַלְמָא.

(בג) תַּאֲנִי, כַּד שְׂאָרֵי ׀ חֻיָּא לְאַתְגַּלְאָהּ, מְסַתְּלִקִין סְמִכִין וּבְגִינִין וּמִתַּעַבְרִין, וְאֲתֵי חֻיָּא תְּקִיפָא וְאָטִיל זוּהֵמָא, וּכְדִין אֲשֶׁתִּכַּח מִקְדָּשָׁא מְסָאֵב,

ח'לופי גרסאות

י מוסיף אי דוד. כ ליה וללביה. ל אל תט לבי לדבר רע ללביה קאמר דוד (כלומר) אל תט לפום אחויו דבינו גרים. מ דהיינו. נ אדם. ס נגע אשתכח. ע מוסיף טמא משום. פ שכונתא מניה. צ מוסיף הויא תקיפא.

דרך אמת בן נחש החזק שהוא סמאל נחש הקדמוני ראש לכל הנחשים.

מסורת הזהר

(דברים ד) הקס"ז קסא צ"י. (ל) איכה ב. (מ) במדבר (ט) חלק ג' נד. עט. תקוני זהר תכ"ב סו. ת"ל עג. תס"ט קט.

הסולם

מאמר

שבג"י אדם. ומכאן יורד למי שיורד, דהיינו לאדם התחתון שגרם לזה, וסותם אודו, ונמצא נגע לכל, מאותו סגירת האורות.

(צב) א"ר יִצְחָק וְדַאי וכו': אר"י, וְדַאי זֶה הוּא סוּד הַדְּבַר, שְׁכַתוּב, נֹאֵר מִקְדָּשׁוֹ. דְּהֵינְנוּ שְׁנִסְגְרוּ הָאוֹרוֹת שֶׁל הַמִּקְדָּשׁ שְׁהוּא הַמַּלְכוּת. מִהוּ הַטַּעַם. מְשׁוּם שְׁבַנֵי הָעוֹלָם גְּרַמוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם שְׁכַתוּב, אֵת מִקְדָּשׁ ה' טַמְא, טַמְא מִמֶּשׁ. א"ר אֶלְעָזָר טַמְא, מְשׁוּם שְׁנַסְתַּלְקַת מִי שְׁנַסְתַּלְקַת, דְּהֵינְנוּ ז"א, וְנַחֲשׁ הַקֶּשֶׁה שׁוֹרָה וּמִטִּיל זוּהֵמָא וּמִטַּמְא מִי שְׁמִטַּמְא. וְהַכֹּל מְשׁוּם עֲוֹנוֹת הָעוֹלָם.

פאמר אכ"ה ופחתה פיה

(צג) תַּאֲנִי כַּד שְׂאָרֵי וכו': למדנו, כְּשִׁמְתַחִיל הַנַּחֲשׁ הַקְּדוּמוֹנִי לְהַתְּגַלּוֹת מִסְתַּלְקִים הַסּוּמְכִים, שֶׁהֵם נו"ה, וּבְגִינִים, שֶׁהֵם הַמוּחִין, וְנַעֲבִירִים מִן הַמַּלְכוּת, וְכַא הַנַּחֲשׁ הַתְּקִיף וּמִטִּיל זוּהֵמָא, וְאֵז נִמְצָא שֶׁהַמִּקְדָּשׁ נִטְמָא. מִי הוּא הַמִּקְדָּשׁ. הוּא כְּמוֹ שְׁלַמְדֵנוּ, וְנַתִּיתִי נִגְע צַרְעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוּחַתְכֶם. וְכַתוּב, וְהַנַּחֲשׁ הִיָּה עֵרוֹם וְגו' וַיֹּאמֶר אֵל הָאֵשֶׁה. אֵל הָאֵשֶׁה מִמֶּשׁ, שְׁמָקוּם

אינה מתוקנת, שכתוב בה, אם תשמע ואם לא תשמע. שמשמע שהכל תלוי באדם.

(צ) א"לָא דוּד אֲזַהַר וכו': ומשיב, אלא דוד הזהיר אל לבו, במה שאמר אל תט לבי לדבר רע, לנהוג אותו בדרך האמת, כש"א, והשבות אל לבבך, מהו והשבות. אלא פירושו שצריך לחזור עליו, על הלב, פעם פעמים ושלוש פעמים, להנהיגו בדרך האמת, ולהזהירו. וכך אמר לו, לְבִי א"לָ תַט לְדַבְרֵי רַע, כִּי דַבַּר רַע גָּרַם נִגְע בַּעֲוֹלָם, וְדִין שׁוֹרָה בַּעֲוֹלָם. וְהֵינְנוּ נִגְע צַרְעַת.

(צא) נִגְע צַרְעַת הָא וכו': נגע צרעת, הרי העירו החברים, אבל צרעת, פירושו כתרגומו, א"ר יהודה, מהו כתרגומו. הוא סגירו. כי סוגר אורות העליונים ואינו פותח, וכשהוא סוגר ואינו פותח נקרא נגע. ר' יוסי אמר, שהאבות שהם חג"ת, אינם מתכלכלים, שאינם מקבלים אור, וכל שכן הבנים, שהם נח"י. והיינו שכתוב, נגע צרעת כי תהיה באדם, באדם ממש, דהיינו ב"א שה"ס הויה דאלפים (דפויי דף מ"ז ע"א)

לא

תזריע

מאן מקדשא. כמה דאתמר ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. וכתוב ונהנחש הנה ערום מפל חית השדה אשר עשה ואלהים ויאמר אל האשה. אל האשה ממש, דאתר מקדשא אתאחד בגוהו, והיינו את מקדש וי טמא, בגין חובוי, משום דאתגליא חויא תקיפא.

צד מאן חובוי. דא לישנא בישא, דכגין לישנא בישא, חויא אנדמן, בין לעילא בין לתתא, דכתיב וישלח בעם את הנחשים השרפים. השורפים ו או השורפים לא כתיב, אלא השרפים, מאן שרפים. דכתיב ראשי תנינים, תרי, חד אתאחד לעילא וחד לתתא. וכתוב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לו ודאי, כד"א להתיצב על וי, וכדין סגירו בכלא, ולית מאן דפתח. ועל דא כתיב פן דרף אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו', מאי מנאפת. מנאפת ממש ודאי, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.

צה אמר רבי חייא אמר ר' יצחק, ברעותא דכלא לא אשתכח לתתא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(1) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (2) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (3) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (4) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (5) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (6) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (7) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (8) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (9) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (10) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (11) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (12) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (13) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (14) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (15) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (16) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (17) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (18) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (19) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (20) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (21) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (22) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (23) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (24) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (25) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (26) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (27) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (28) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (29) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (30) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (31) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (32) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (33) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (34) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (35) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (36) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (37) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (38) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (39) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (40) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (41) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (42) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (43) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (44) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (45) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (46) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (47) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (48) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (49) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (50) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (51) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (52) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (53) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (54) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (55) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (56) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (57) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (58) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (59) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (60) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (61) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (62) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (63) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (64) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (65) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (66) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (67) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (68) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (69) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (70) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (71) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (72) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (73) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (74) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (75) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (76) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (77) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (78) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (79) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (80) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (81) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (82) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (83) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (84) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (85) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (86) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (87) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (88) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (89) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (90) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (91) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (92) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (93) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (94) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (95) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (96) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (97) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (98) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (99) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב. (100) (ויקרא יד) חלק ג' נ: 0) (בראשית ג) ב"א רלו צ"ב.

אכלה ומחתה פיה

הפולם

מאמר

הנחש נמצא למטה, אלא משום שנמצא למעלה. ולמעלה אינו נמצא אלא כשנמצא למטה בעונות העולם. שלמדנו, שהכל תלוי, זה בזה, וזה בזה.

ביאור המאמר. כבר ידעת, שיש ב' נקודות במלכות, אחת היא נקודת המלכות דצמצום א' שלא נמתקה בכינה שהיא מדת הרחמים, ומבחינה זו אינה ראויה לקבל שום אור, כי כח המסך והצמצום רוכב עליה. ונקודה הב' היא נקודת המלכות שנמתקה במדת הרחמים, שהיא בינה. וכל האורות שהמלכות מקבלת הם מבחינת נקודה הב' (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר). ולפיכך נקודה הא' היא גנוזה בתוכה ורק נקודה הב' היא גלויה ושולטת בה, וע"כ היא ראויה לקבל אורות העליונים. ומטעם זה, המלכות נקראת עץ הדעת טוב ורע. כי אם האדם זוכה, הרי טוב שנקודה א' גנוזה, ורק נקודה ב' שולטת, ואז יש במלכות כל טוב, והתחתון מקבל ממנה. אם לא זכה, שהוא חוטא, אז יש כח בנחש לגלות נקודה הא' במלכות, שלא נשתתפה בכינה, אז היא רע, כי מסתלקים ממנה כל האורות, כי נתגלה, שכה הצמצום רוכב עליה (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר קכ"ד אות קכ"ג ולעיל ויצא י"ג ד"ה סתרא). וסו"ה, לפתח חטאת רובץ. שהחוטא נותן כח לסטרא אחרא להמשיך משמאל

שמקום המקדש מתאחד בה, שהוא המלכות. והיינו את מקדש ה' טמא, משום עונותיו, כי ע"י עונותיו נתגלה הנחש התקיף.

צד מאן חובוי דא וכו': מה הם עונותיו. הם לשון הרע, שבשביל לשון הרע, מזדמן הנחש הקדמוני, בין למעלה ובין למטה, שכתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. השרפים או השרופים אינו כתוב, אלא השרפים, מה הם שרפים. ומשיב, אלא שסובב על הנחש הקדמוני, ומה שאומר, נחשים, לשון רבים, הוא כמו שכתוב, ראשי תנינים, שנים, כי אחד נאחו למעלה, ואחד נאחו למטה בעולם הזה. וכתוב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לו, ודאי, דהיינו כש"א, להתיצב על ה'. שפירושו, כנגד ה', כי בני אלקים הם הדינים, וה' הוא רחמים, אף כאן, ממעל לו, הם כמו כנגד לו, ואז הוא סגירה בכל, דהיינו שנסגרו כל האורות, ואין מי שיפתח. שאז בא הנחש ומטיל זוהמא, בשורש נשמתו של החוטא אשר במלכות. וזה נבחן לניאוף וע"כ כתוב, כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און. מהו מנאפת. היינו מנאפת ממש, ודאי, שעליו נאמד, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.

צה א"ר חייא א"ר יצחק וכו': אר"ה אר"י, ברצון הכל, דהיינו ברצון העליון, אין (דפו"י דף מ"ז ע"א)

ל"ב

תזריע

אֶלָּא בְּגִין דְּאַשְׁתַּכַּח לְעִילָא. וְלְעִילָא לָא אֶשְׁתַּכַּח, אֶלָּא כִּד אֶשְׁתַּכַּח לְתַתָּא בְּחוּבֵי
עֲלָמָא, דְּיִלְפִינן דְּכֻלָּא תְּלִיא הָאֵי בְּהָאֵי, וְהָאֵי בְּהָאֵי.

מאמר

הסולם

אכלה ומחתה פיה

ו"ש, ויאמר אל האשה, אל האשה
מוש, דהיינו המלכות המכונה אשה. וכיון
דאתר מקדשא אתאחיד בגווה, שהכלים
דבינה שה"ס מקום המקדש, נכללו במלכות,
מכח שיתוף המלכות בבינה כנ"ל, והיינו את
מקדש ה' טמא, שהנחש הטיל זוהמא בבינה
דמלכות, הנקראת מקדש ה', שמטעם השיתוף
דמלכות בבינה, קבלה הבינה צורת מלכות,
והיה כח לנחש להטיל בה זוהמא, כנ"ל. בגין
חובוי, משום דאתגליא חויא תקיפא,
דהיינו שנגלה נחש הב', שנק' חויא תקיפא,
שהוא העולה ונאחו בבינה כנ"ל, מאן חובוי,
דא לישנא בישא, דבגין לישנא בישא חויא
אזדמן, כי המדבר לשון הרע, דהיינו שמטיל
פגמים על חבירו, מה שאינם בו, גורם כח
לנחש הב' שיטיל זוהמא ויפגום הבינה דמלכות
אע"פ שהיא נקיה מכל צמצום ודין. אמנם
כיון שנחש הב' לא יכול לפעול אלא מכח
הקדם הפגם שבמלכות ע"י הנחש הא' ע"כ
נמצא פוגם בין לעילא ובין לתתא, הן בבינה,
ע"י נחש הב', והן במלכות, ע"י נחש הא'.
כי כדי לתת כח לנחש הב', מתעורר בהכרח
נחש הא'. ומביא ראיה, שיש ב' נחשים, מן
הכתוב, וישלח ה' בעם את הנהשים
השרפים, שאומר נחשים לשון רבים. דכתיב
ראשי תנינים, תרי, כיון שכתוב תנינים,
שהוא לשון רבים, כי חד אתאחיד לעילא,
דהיינו בבינה דמלכות, וחד לתתא, במלכות
לכדה, כנ"ל. וע"כ אומר הנחשים השרפים
לשון רבים. השרפים או השרפים לא
כתיב, אלא השרפים, מאן שרפים, דכתיב
שרפים עומדים ממעל לו, (כנ"ל, דהיינו
להקדים הכתוב דאשי תנינים על הקושיא,
השרפים וכו') דהיינו שאל תטעה שנחשים
השרפים הם נחשים גשמיים, ע"כ נאמר
שרפים, לגזירה שוה, שמלמד שרפים שרפים
לגזירה שוה מן הכתוב, שרפים עומדים ממעל
לו, וע"כ נאמר כאן שרפים ולא שורפים.
ממעל לו ודאי, דהיינו כנגדו, כש"א להתיצב
על ה', שפירושו, שבני אלקים שהם דינים
נתיצבו כנגד הויה, שהוא רחמים, אף בהכתוב
שרפים עומדים ממעל לו, הם כנגד ה'. דהיינו
שהם התנינים הנזכרים לעיל. ויליף שרפים
שרפים לגזירה שוה, שאף הנחשים השרפים
שבכאן, הם התנינים הנ"ל. וז"ש, וכדין סגורו
בכ"א ולית מאן דפתח, דהיינו שנסגרו כל
האורות

משמאל ממעלה למטה, כמו שעשה קין, אז
הנחש, שנקרא חטאת, הרובץ בפתח המלכות
מגלה נקודה הא' הגנוזה במלכות, וכל האורות
מסתלקים משורש נשמתו של האדם החוטא
שהיא במלכות. בסוד, לא זכי הא רע. ואח"כ
הנחש מתגבר עוד ומטיל זוהמא, דהיינו שפוגם
ומסלק האורות, גם מבינה דמלכות. מטעם,
כי אחר שנשתתפה המלכות בבינה קבלה
הבינה צורת מלכות, וע"כ אחר שנפגמה
המלכות מטעם התגלות הצמצום שעליה,
נפגמה גם הבינה שבמלכות, מטעם שיש לה
צורת מלכות. באפן, שתחילה נפגמת רק
המלכות בלבדה מכח הגילוי שהיא מלכות
דמדת הדין. ואח"כ נפגמת גם הבינה דמלכות
מטעם שיש לה צורת המלכות מכח השיתוף
של נקודה הב'. ואומר כאן שהם ב' נחשים,
כי מי שמגלה נקודת הצמצום א', שהוא פוגם
רק המלכות בלבדה ולא כלום בט' ספירות
ראשונות, אינו יכול לפגום אח"כ בבינה, אלא
נחש אחר מתעורר, שהוא עולה ונאחו בבינה
מחמת שיש לה צורת מלכות מכח השיתוף.
וזה אמרו. כד שארי חויא לאתגליא,
דהיינו שהחוטא גורם לגילוי הנחש בסו"ה
לפתח חטאת רובץ, שהנחש קונה כח ע"י חטאו
לגלות נקודת צמצום א' הגנוזה, מסתלקין
סמכין ובנינין ומתעברין, דהיינו שמסתלקים
הכלים דנה"י דבינה, שיש במלכות, שבהם
מקבלת המלכות כל אורותיה, וכלים דנה"י
אלו קבלה מבינה, ע"י השתוף דמדת הרחמים,
בסוד אמת אוזיפת לברתא מאנהא (כנ"ל
בהקטה"ז דף כ"ו ד"ה ואמא) שהכלים האלו
נקראים סמכין, וכל האורות שבכלים האלו
נקראים בנינים, והם מסתלקים עמהם, כי
נתקלקל סוד השיתוף שבה מבינה, מכח גילוי
נקודת המלכות דצמצום א' שאינה משותפת
כלל בבינה. ואחר שכבר נסתלקו כל האורות
מטעם גילוי נקודה הא' שנאחזה בה הנחש,
אז, ואתי חויא תקיפא ואטי"ל זוהמא,
וכדין אשתכח מקדשא מסאב, דהיינו שבא
נחש ב', ומטיל זוהמא בבינה דמלכות שנקראת
מקדש, ואז נטמא המקדש. ולפיכך קורא את
נחש הב' חויא תקיפא, משום שעלה ונאחו
שלא במקומו, דהיינו בבינה. שהיא כולה
רחמים ואין בה דין כלל. אלא שיש לו כח
להאחו בה, מטעם שנשתתפה במלכות כדי
להמתיקה.

(דפויי דף מ"ז ע"א)

ל"ג

תזריע

(צו) וַאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח וְאָמַר ^ט וְנִרְאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יְתָרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסְּכָלוֹת וְגו', בְּכַמָּה אֲתֵר אֶסְתַּכְּלֵנָא בְּמַלּוּי דְשְׁלָמָה מְלָכָא,

מסורת הזהר

(ט) (ויקרא יג) חלק ג' מח: ט) (קהלת ב).

אכלה ומחתה פיה

המלכות לקבל אור העליון. הרי שענין נחש הב' הנאחו בבינה, בכוונה ניתנה לו אחיזה זו, כדי שתועיל תשובה. והוא רק מוקש אל הנחש. וז"ש, **בִּרְעוּתָא דכ"א**, ברצון הכל, דהיינו ברצון עליון, **לא אשתכח אתתא, אלא בנין דאשתכח לעילא**, כי כיון שנמצאת אחיזה הנחש למעלה, המכשירה את החוטא לעשות תשובה, ע"כ נמצאת אחיזה הנחש למטה, לגלות הצמצום א' במלכות כנ"ל, ואין פחד מה שאינו מועיל שם תשובה, והפגם ישאר לעולם, שהרי ודאי הוא שהנחש יעלה ויתאחו למעלה בבינה, והוא עצמו יבטל הפגם דצמצום א', כנ"ל, בסו"ה אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און. ואז תועיל תשובה. גם אין חשש, שמא לא יעלה הנחש להתאחו בבינה. כי כך הושם בטבע הנחש, להשתוקק תמיד לאחוז במקום גבוה יותר, ואם נראה לו דרך להתאחו בבינה, ודאי הוא שיתאחו בה. **ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח אתתא**, כי אם לא היה הנחש מגלה תחילה את הפגם דצמצום א' שיש במלכות, שלא לקבל אור, לא היה יכול הנחש הב' להתאחו בבינה ולפגום אותה, מחמת שיש לה צורת מלכות, בעוד שבמלכות עצמה לא נגלה הפגם. **דייפינג דכ"א תלייא האי בהאי, והאי בהאי**, כי אם לא היתה אחיזה הנחש למעלה, הנותנת אפשרות של תשובה ותקון הפגם, לא היו נותנים מלמעלה אפשרות, שיתאחו הנחש למטה במלכות. ואם לא היתה מקודם לכן אחיזה הנחש למטה לא יצויר כלל אחיזה הנחש למעלה בבינה. כמבואר. הרי שזה תלוי בזה, וזה תלוי בזה.

מאמר שיש יתרון לחכמה על הסכלות

(צו) וַאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ וְגו': רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח וְאָמַר, וְרִאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יְתָרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסְּכָלוֹת וְגו'. בכמה מקומות הסתכלתי בדברי שלמה המלך, והסתכלתי בחכמה הגדולה שלו, שסתם דבריו בפנים בתוך היכל הקדוש, מקרא זה יש להסתכל בו. למה אמר, **וראיתי אני**, וכי שאר בני העולם אינם יודעים ואינם רואים זאת, הרי אפילו מי שלא ידע חכמה מימיו

הסולם

מאמר

האורות כי בכל מקום שנתגלתה נקודת מלכות דצמצום א', נסגרים כל האורות ואין מי שיפתחם. כי במלכות דצמצום א' אין תשובה מועילה, אלא רק במלכות דצמצום ב' (כנ"ל ויקרא אות רנ"ו).

וז"ש **וע"ד** כדי שתועיל תשובה **כתיב**, **כן דרך אשה מנאפת וגו' מאי מנאפת, מנאפת ממש**, כי ענין גילוי נקודת דצמצום א' ע"י הנחש ואחיותו בה, המסלק את האורות דקדושה, נבחן, שהנחש הוא אשה מנאפת ממש. **ודאי אכלה ומחתה פיה ואמרה וגו'**. פירוש. כי קשה כאן, כיון שנחש הא' גילה נקודת צמצום א' שאינה משותפת בבינה, שמחמת זה נאבד ממנה, השיתוף דמדת הרחמים, שהוא בינה. א"כ, מאחר שנתפרדה השותפות בבינה, כבר אין בבינה צורת מלכות, וא"כ איך יוכל נחש הב' להטיל זוהמא בבינה, מחמת שיש לה צורת מלכות. שהם תרתי דסתרי. וע"כ מביא הכתוב של, **כן דרך אשה מנאפת**, שהוא הנחש הא', **אכלה ומחתה פיה**, אחר שפגם במלכות ונסתלקו אורותיה מחמת קלקול השיתוף דמדת הרחמים, הוא מוחה ומקנח פיו, כמו שלא עשה דבר, ואומר, **לא פעלתי און**, כדי שתשאר צורת שיתוף המלכות בבינה כמקודם קלקול הנחש, ויוכל נחש הב' להתאחו בבינה, מכח שיש לה צורת מלכות.

אמנם באמת ענין עליה זו של הנחש להתאחו בבינה, הוא מוקש אל הנחש, כמ"ש לעיל (וירא אות ק"ט ואת ק"י עש"ה). כי עתה שנאחו בבינה והנחש בעצמו ביטל הפגם דמלכות דצמצום א', ונקבע הפגם של החטא בבחינת המלכות דצמצום ב', נעשתה אפשרות לבטל הפגם על ידי תשובה, כי ע"י תשובה יורדת הארה מע"ב ס"ג דא"ק, המורידה את המלכות מבינה, והבינה נטהרה מן זוהמת הנחש. משא"כ אם לא היה נאחו בבינה, אז היה נשאר הפגם של נחש הא', דהיינו הגילוי של נקודת המלכות דצמצום א', שכח הצמצום רוכב על המלכות שאינה ראויה לקבל אור, ומבחינה זו לא שייכת תשובה, כי התשובה לא תבטל את הצמצום א' והמסך, המונע מן (דפו"י דף מ"ז ע"א)

פד

תזריע

וְאֲשַׁגְתָּנָא בְּחֻמְתָּא * סְגִיָּא דִּילֵיהּ, וְאַסְתִּים מְלוֹי בְּגוּ, לְגוּ הֵיכְלָא קְדִישָׁא. הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ, אַמְאֵי אָמַר וְרָאִיתִי אָנִי, וְכִי שָׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא לֹא יָדְעֵי וְלֹא חֻמָּאן דָּא. אֲפִילוּ מֵאן דְּלֹא יָדַע חֻמְתָּא מִן יוֹמוֹי, וְלֹא אֲשַׁגַּח בֵּיהּ, יָדַע הָאֵי שְׂיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֻמְתָּא מִן הַסְכָּלוֹת פִּיתְרוֹן הָאוּר מִן הַחֲשָׁן. וְהוּא שְׂבַח גְּרָמִיהּ וְאָמַר רָאִיתִי אָנִי.

צו אֵלָא הָכִי תָאנָא, מֵאן חֲפִים כְּשִׁלְמָה * דְּכָשְׁבָעָה דְּרָגִין דְּחֻמְתָּא אֲתִקְרִי כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיָלָא. שִׁיתָא יוֹמִין לְעֵילָא, שְׂבִיעָא * עֲלָאָה עֲלִיָּהּ. שִׁיתָא יוֹמִין לְתַתָּא, שְׂבִיעָא עֲלִיָּהּ. שִׁיתָא דְּרָגִין לְכוּרְסִיָּא, הוּא עַל כּוּרְסִיָּא, דְּכַתִּיב, * וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ לְמֶלֶךְ. שְׂבָעָה כְּתָרִין דְּיוֹמִין לְעֵילָא, וְכַדִּין לְקַבְלֵיהוֹן שְׂבָעָה שְׂמָהֶן לְשִׁלְמָה. דְּלֹאֲתַחְזָא בֵּיהּ חֻמְתָּא קְדִישָׁא. וְכַגִּי * אֲתִקְרִי שְׂבַע שְׂמָהֶן: שְׁלֹמֹה. יְדִידָהּ. אַגוּר. בֶּן יָקָה. לְמוֹאֵל, אֵיתִיָּאל, קַהֲלָת.

צח וְאָמַר שְׂבָעָה הַבְּלִים. וְמָה דְּאִיהוּ חֻמָּא לֹא חֻמָּא בִּינָא אַחְרָא, וְכַד כְּנֵשׁ חֻמְתָּא וְאַסְתְּלַק בְּדְרָגִין דְּחֻמְתָּא, אֲקָרִי קַהֲלָת. וְשְׂבָעָה הַבְּלִין אָמַר, לְקַבִּיל ז' כְּתָרִין דְלַעֲיָלָא, * וְכָל הַבֵּל קָלָא אֲתַעְבִּיד מִנֵּיהּ, * וְעֲלָמָא לֹא מִתְקַיְמָא אֵלָא בְּהַבֵּל.

צט וְתָאנָא מְשֻׁמִּיהּ דְר"ש, הַבֵּל אֲפִיק קָלָא * בְּרוּחָא וּמִיָּא * דְּבִיָּה, * וְלִית

מסורת הזהר

(א) (ד"ה א כט) ויחי רכב צ"ג זהר חדש יא ט"ב שלי"ז
עז ט"ב שייט.

חלופי גרסאות

א דשבעה. ב מוסיף אי לעילא. ג ל"ג עלאה. ד לאחזאה.
ה והכל. ו ל"ג ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל. ז ורוחא.
ח דכ"א.

מאמר

הסולם

שיש יתרון לחכמה על הסכלות

ד' הבלים, דהיינו הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הבל הבל, שיש כאן ג' פעמים הבל, וב' פעמים הבלים שהם ארבעה. וביחד הם ז'. ומה שהוא ראה לא ראה אדם אחר, וכשאסף החכמה ונתעלה במדרגת החכמה נקרא קהלת. וז' הבלים אמר, כנגד ז' ספירות שלמעלה, וכל הבל נעשה ממנו קול, והעולם אינו מתקיים אלא בהבל. פי' ז' הבלים ה"ס ז"ס תחתונות דישסו"ת, ועיקרם הוא קו השמאל דישסו"ת, שמטרם ההכרעה מקו האמצעי המיוחד ימין ושמאל, נבחן הארת השמאל להבל וחלי רע ורעות רוח. ואחר היתור ע"י קו האמצעי, ה"ס ז' הבלים שמהם נאצל ז"א הנקרא קול (כנ"ל) ויצא אות ט"ו בהסולם. ובפרשת בא אות קמ"ד עש"ה) ושמהם מתקיים העולם.

צט ותאנא משמיה דר"ש וכו': ולמדנו בשמו של ר' שמעון, כי הבל שהוא קו שמאל, כנ"ל בסמוך, מוציא קול, ברוח ומים שבו, דהיינו בהתכללות קו ימין הנקרא מים, וקו אמצעי הנקרא רוח. ואין קול אלא בהבל

מימיו, ולא הסתכל בה, יודע זאת, שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך, והוא משבח את עצמו, ואמר, וראיתי אני.

צז אלא הכי תאנא וכו': אלא כך למדנו מי חכם כשלמה, שבשבעה מדרגות של חכמה הוא נקרא, כעין של מעלה, דהיינו כנגד חג"ת נהי"מ דמלכות שה"ס חכמה תתאה, שהיא מדרגת שלמה. כי ששה ימים למעלה, חג"ת נהי" דז"א, ושביעי עליון עליהם שהוא בינה. ששה ימים למטה במלכות, חג"ת נהי"מ ושביעי עליהם, שהוא בינה. שש מדרגות לכסא של שלמה, והוא על הכסא, שכתוב, וישב שלמה על כסא ה' למלך. שבעה כתרים, של ימים, דהיינו ז' ספירות חג"ת נהי"מ יש למעלה, וכן כנגדם ז' שמות לשלמה, כנ"ל, להראות בהם חכמה הקדושה, ומשום זה נקרא שבעה שמות, שהם, שלמה, ידידיה, אגור, בן יקה, למואל, איתאל, קהלת.

צח ואמר שבעה הבלים וכו': ואמר

(דפו"י דף מ"ז ע"א *) דף מ"ז ע"ב)

לה

תזריע

קלא אלא בהבל. ותאנא בשבעה תכלין אתקיימין עלאין ותפאין. ותאני ר' יצחק, ת"ח, דעל תכל מתקיים עלמא, דאלמלא לא תהו תכל דנפיק מפומא, לא אתקיים ב"נ אפילו שעתא תדא.

ק) פגוונא דא אמר שלמה מלוי, דעלמא מתקיימא בהו, דהאי תכל דמתקיים ביה עלמא. והאי תכל דמתקיים ביה עלמא, ימהבלים דלעילא יקאטי. הה"ד תכל תכלים, תכל מתקלים דלעילא. וכל ימלוי תכי הוו. ובהתכלים דלעילא פתיב, פי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם. מאי מוצא פי יי'. דא תכלים דלעילא.

קא) ותנא, וראיתי אני שיש יתרון לתכמה מן הסכלות. מן הסכלות ממש, אתי תועלתא לתכמתא, דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא, לא אשתמודעא תכמתא ומלוי. ותאנא תיובא הוא על ב"נ דאוליף תכמתא, למילף "זעיר מן שטותא, ולמנדע לה. בגין דאתי תועלתא לתכמתא בגיניה. פמה דאתי תועלתא לנהורא מחשוכא, דאלמלא תשוכא לא אשתמודע נהורא. ולא אתי תועלתא לעלמא מניה.

קב) תנא שיש יתרון לתכמה, לתכמה סתם. דאמר ר' שמעון לרבי אבא, תא תזי נןא דמלה, לא נהיר תכמתא דלעילא, ולא אתנהיר, אלא בגין שטותא

חלופי גרסאות

ט ותניא; ותני. י בהאי. כ עלמא. ל בהכלים. ח אתי. ז מלה. ט מוסיף כלומר מן. ט ל"ג זעיר. פ אתחזי.

מסורת הזהר

(ב) (דברים ח) יתרו עה צ"ע.

שיש יתרון לחכמה על הסכלות

מן הסכלות ממש באה תועלת לחכמה. כי אם לא היה נמצאת שטות בעולם, לא היה נודעת חכמה ודבריה. ולמדנו, טוב הוא על האדם שלמד חכמה שילמוד מעט מן שטות ולדעת אותה, משום שבא תועלת לחכמה בשבילה, כמו שיש תועלת אל האור מן החשך, שלולא החשך לא היה נודע האור ולא בא לעולם תועלת ממנה.

קב) תאנא שיש יתרון וגו': למדנו, שיש יתרון לחכמה, היינו חכמה סתם, שכולל הן חכמה עליונה, והן חכמה שבעולם הזה, כי אמר, ר' שמעון לר' אבא, בוא וראה סוד הדבר, החכמה שלמעלה אינה מאירה ואינה מוארת, אלא בשביל שטות שנתעורר ממקום אחר, ולולא שטות הזו, לא היה האור והגאות הגדולה והיתרה, ולא היה נראה תועלת החכמה, ומשום השטות האירה החכמה יותר ומאירים לה יותר, ז"ש, שיש יתרון לחכמה לחכמה סתם, בין למעלה ובין למטה. מן הסכלות סתם

הסולם

כאמר

בהבל, ולמדנו שבדי הבלים, שהם חג"ת נהי"מ דיטו"ת, מתקיימים העליונים שהם זו"ן, ותחתונים, שהם דרי ב"ע. ולמד ר' יצחק, בוא וראה שעל תכל מתקיים העולם, כי אם לא היה תכל יוצא מפיו של אדם, לא היה יכול להתקיים אפילו שעה אחת.

ק) פגוונא דא אמר וכו': כעין זה, שהאדם אינו יכול להתקיים בלי הבל פיו, אמר שלמה דבריו שהעולם מתקיים בהם, ואמר, שעל ידי הבל הזה מתקיים העולם. והבל הזה שמתקיים בו העולם, בא מהבלים שלמעלה. ז"ש הבל הבלים. דהיינו הבל מהבלים שלמעלה. וכל דבריו כך היה. ובהבלים שלמעלה כתוב, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. מהו מוצא פי ה', זה הוא הבלים של מעלה. דהיינו ז"ס תחתונות דיטו"ת (כנ"ל באות ז"ס).

קא) ותניא וראיתי אני וכו': ולמדנו, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. (דפו"י דף מ"ז ע"ב)

15

תזריע

דאתער מאַתר אַקרא, וְאַלְמֵלָא הָאֵי, נְהִירוּ וּרְבוּ סְגִיא וְנִתִּיר לָא בְּהָהּ, וְלֹא אַתְחִיזָא תוֹעֲלָתָא דְחֻכְמָתָא. וּבְגִין שְׁטוּתָא אַתְנְהִיר נִתִּיר, וְנִהִירִין לִיה נִתִּיר, הַה"ד שֵׁישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה, לְחֻכְמָה סֶתֶם, מִן הַסְכְּלוֹת סֶתֶם. וְכֹךְ לְתַתָּא, אֲלֵמֵלָא לֹא הָהּ שְׁטוּתָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא, לָא הָוֵי חֻכְמָתָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא.

קג) וְהֵינֵנו דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, כִּד הָוֵי יִלְפִין מִנֵּיהּ חֲבַרְיָא רַזִּי דְחֻכְמָתָא, הָהּ מְסַדֵּר קְמִייהוּ פְרָקָא דְמַלִּי דְשְׁטוּתָא, בְּגִין דִּיִּתִי תוֹעֲלָתָא לְחֻכְמָתָא בְּגִינֵיהּ. הַה"ד יִקְרַ מְחֻכְמָה וּמְכַבּוּד סְכְלוֹת מְעַט, מִשּׁוּם דְהִיא תְקוּנָא דְחֻכְמָתָא, וְיִקְרַ דְחֻכְמָתָא. וְעַל דָּא פְתִיב, וְלִבִּי נוֹהַג בְּחֻכְמָה וְלֵאחֹז בְּסְכְלוֹת.

קד) רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִקְרַ מְחֻכְמָה וּמְכַבּוּד, יִפְלוּמַר יִקְרַ דְחֻכְמָתָא וְנוֹי דִּילָהּ, וְיִקְרַ דְכְבוּד דְלְעֵילָא, מֵאִי הִיא. סְכְלוֹת מְעַט. וְעִיר דְשְׁטוּתָא אַחֲזִי וְגַלִּי יִקְרַ דְחֻכְמָתָא וְכְבוּד דְלְעֵילָא, נִתִּיר מִכָּל אַרְחִין דְעֵלְמָא.

קה) כִּיִּתְרוֹן הָאוּר מִן הַחֲשֶׁךְ, תוֹעֲלָתָא דְנִהוּרָא לָא אַתְּזָא אֲלָא מִן

חלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

צ להרי, ק מרכז, ר ל"ג כלומר, ט אתי, ת אתחזי.

מסורת הזהר

ג) (קהלת י"א) א/ג קהלת ג/

הסולם

שיש יתרון לחכמה על הסכלות

ביניהם יחס הפיכות, הרי האחד מגלה את חברו, שכן בלבן ושחור, ובאור וחשך, ובחולה ובריא, כי אם לא היה חולה בעולם לא היה שום מושג להשם בריא. וכו' עד"ז. והיינו שכתוב גם את זה לעומת זה עשה האלקים. וכתוב, טוב אשר תאחז בזה וגם מזה אל תנח ידך.

ביאור המאמר. כי הקשה (באות צ"ו) מה משמיענו בזה שלמה המלך, בהכתוב, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה על הסכלות כיתרון האור מן החשך, כי מי אינו יודע זה. וכדי לתרץ זה הביא ביאור ד' הבלים שאמר בקהלת. שיש בהבל ב' בחינות, א' בהיותו בבחינת קו שמאל בלי יתור עם הימין, ואע"פ שאז מאיר בו ג"ר דחכמה, מ"מ נבחן הבל הזה, להבל וחולי רע, להבל ורעות רוח. כי בהיותו נפרד לעצמו בלי ימין, הרי הוא חכמה בלי חסדים, שאז הוא חשך ולא אור, ולא עוד אלא שנמשכים משם דינים קשים. וע"כ נבחן להבל וחלי רע. בחינה ב' הוא בהיותו מיוחד עם הימין ע"י קו האמצעי, המכריע בין ימין ושמאל, שהימין שהוא חסדים, יאיר ממעלה למטה, והשמאל שהוא חכמה, יאיר ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת). שהוא ו"ק דחכמה, שאז מתלבשת החכמה דשמאל בחסדים שבימין. והנה מכאן יוצאים כל

מאמר

סתם, בין למעלה ובין למטה. כי כך הוא למטה, אם לא היתה נמצאת שטות בעולם, לא היתה נמצאת חכמה בעולם.

קג) והיינו דרב המנונא וכו': והיינו, שרב המנונא סבא, כשלמדו ממנו החברים סודות החכמה, היה מסדר לפניהם פרקים של דברי שטות, כדי שתבא תועלת לחכמה בשבילם, וז"ש, יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט. משום שהסכלות היא תקון החכמה, ויקר החכמה, וע"כ כתוב, ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות.

קד) ר' יוסי אמר וכו': ר"א, יקר מחכמה ומכבוד, כלומר, היקר של החכמה והיופי שלה, ויקר הכבוד של מעלה, שהוא המלכות, מה היא. הוא סכלות מעט, כי מעט סכלות מראה ומגלה יקר החכמה והכבוד של מעלה, יותר מכל דרכי העולם.

קה) כיתרון האור מתוך החשך: כי תועלת האור אינה באה אלא מתוך החשך. תקון הלבן מה הוא, שחור, כי לולא השחור לא היה מושג הלבן, ומשום שיש שחור, מתעלה הלבן ומתכבד. א"ר יצחק משל למתוק ומר, שאין איש יודע טעם מתיקות, מטרם שטועם טעם מר. מי עושה לזה שיהיה טעמו מתוק, הוי אומר זה המר. כי הדברים שיש (דפרי"ך דף מ"ז ע"ב)

לז

תזריע

חֲשׂוֹכָא. *תְּקוּנָא דְתוֹרָא מְאִי הִיא. אוֹכְמָא, אֶלְמָלָא אוֹכְמָא לָא בְּאִשְׁתְּמוּדַע
תוֹרָא, וּבְגִין אוֹכְמָא, אֶסְתְּלִיק תוֹרָא וְאֶתְיָקֵר. אָמַר ר' יִצְחָק, מְשַׁל לְמִתּוֹק

הלופי גרמאות

א מוסיף ולעולם תקנא. ב אשתכח.

שיש יתרון לחכמה על הסכלות

הסולם

מאמר

שהימין יאיר מלמעלה למטה, והשמאל, שהוא חכמה יאיר ממטה למעלה, שההארה שממטה למעלה היא הארת ו"ק דחכמה. והיא מחוסרת ג"ר. ונתבאר לעיל בהשואה הג' מחכמה לאור, אשר במקום שחסר חכמה שם יש סכלות, כמו במקום שחסר האור שיש שם חשך. נמצא עתה אחר יחוד קו שמאל עם הימין שיש בשמאל סכלות, דהיינו במקום חסרון הג"ר. ונמצא שמקודם יחודו עם הימין. אע"פ שלא היה מאיר, מ"מ מציאות החכמה שהיתה אז בקו שמאל, כנ"ל בהשואה ב', היתה במציאות הזו בלי שום סכלות, כי אז היה הקו שמאל בג"ר דחכמה. משא"כ עתה, שחסר ג"ר דחכמה, הרי יש כנגד זה סכלות. והבן היטב.

וז"ש (באות ק"א) מן הסכלות ממש אתי תועלתא לחכמתא, דא"מ"א ל"א אשתכח שמונתא בעלמא, ל"א אשתמודעא חכמתא ומלוי, כי חסרון ג"ר דחכמה שנעשה אחר יחוד ימין ושמאל, נבחן לסכלות, אמנם מן הסכלות הזאת נתגלתה הארת החכמה אל העולמות, כי מקודם היחוד, שהיתה בלי סכלות, היתה החכמה חשך ולא היתה מאירה, אבל עתה מאירה החכמה בכל השלמות מחמת הסכלות, דהיינו מחמת שנתמעטה מג"ר, ויכולה להתיחד עם החסדים שבימין, הרי שהסכלות, שהיא חסרון הג"ר, מגלה את הו"ק דחכמה שתאיר בכל השלמות. ואם לא היתה נמצאת הסכלות, לא היתה נמצאת החכמה.

וז"ש (באות ק"ב) רזא דמ"ה ל"א נהיר חכמתא דלעילא ול"א אתנהיר, א"א בגין שמונתא דאתער מאתר אהרא. כי אם לא נתעוררה הסכלות ממקום אחר, דהיינו ממיעות הג"ר, אלא שהיו נשארות ג"ר דחכמה בקו שמאל, ולא היה מתיחד עם הימין, הרי אז אין החכמה מאירה, והיא חשך. וז"ש, וא"מ"א האי, נהירו ורבו סגיא ויתיר ל"א הוה, ול"א אתהזיא תועלתא דחכמתא, שלא היו מתגלים כל אלו המוחין הגדולים אל העולמות. וז"ש היובא ע"ל בר נש דאזיף חכמתא, כלומר שחוב הוא על האדם הממשיך חכמה עליונה, ל"מ"א זעיר מן שמונתא ו"מנדע ל"ה. דהיינו שימשוך ידו להמשיך מג"ר דחכמה, ואע"פ

כל המוחין דזו"ן ובי"ע, וכל העולמות מתקיימים מן הבל הוה. (כמ"ש ר"ש באות צ"ט) הבל, שהוא שמאל, אפי"ק ק"א, שהוא מוחין דז"א, ברוחא ומיא, דהיינו בהתכללותו בקו אמצעי שהוא רוח, ובקו ימין שהוא מים. ותאנא, בז' הבלים, שהם ז"ס דישסו"ת, שכל אחת כלולה מהבל ורוח ומים. אתקיימין ע"אין ותתאין, כי כל המוחין של העליונים שהם זו"ן, והתחתונים שהם בג' עולמות בי"ע יוצאים מהבלים האלו. ונתבאר מזה, שאע"פ שבהיות הקו שמאל לבדו יש לו ג"ר דג"ר, אינו מאיר אז כלום, אלא להיפך, שהוא הבל וחלי רע. ובשעה שמתיחד עם הימין, אע"פ שנתמעט מחמת זה ל"ק דחכמה, והוא מחוסר ג"ר דחכמה, הנה כל העולמות מתקיימים ממנו. ע"י לעיל כל ההמשך.

וז"ש, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה על הסכלות כיתרון האור מתוך החשך. ובג' דברים דומים החכמה והסכלות, לאור וחשך. א) כמו שאם לא היה חשך לא היה שום יתרון בהאור, ולא היה מושג כלל לכנהו בשם זה. כך לולא הסכלות, לא היה שום יתרון בחכמה, שנכנהו בשם זה, אלא להיפך, שהיינו קוראים אותו, הבל וחלי רע. ב) שאע"פ, שבלי החשך לא היה לנו שום מושג באור, אין זה אומר, שהאור לא היה בלעדו מציאות ממשי, אלא שלא היה לנו למושג בפני עצמו, לגדרהו בשם, כך החכמה אע"פ שבלי הסכלות לא היתה מושגת, אין זה אומר שלא היתה אז מציאות החכמה כל עיקר, אלא אדרבה, שאז החכמה נמצאת, כשהיא בלי סכלות לגמרי, כי אז מאירים הג"ר דחכמה, כמ"ש לפנינו, אלא לא היתה אז מושגת להגדרה בשם חכמה. ג) כמו שבמקום שאין אור, שם הוא חשך, כן במקום שאין חכמה, שם הוא סכלות.

ובזה יובן לנו כל המאמר. כי הבאנו לעיל שמטרים שקו שמאל נתיחד בימין, יש לו ג"ר דחכמה, אלא שאינם מאירים, והם בבחינת הבל וחולי רע. ורק אח"כ שנכלל עם קו ימין ע"י קו האמצעי, הוא נשלם, וכל המוחין שבעולמות נמשכים ממנו, אלא שאובד הג"ר דחכמה, מחמת הכרעת קו האמצעי,

(דפו"י דף מ"ז ע"ב)

ל"ח

תזריע

במר, דלא גזע אינש טעמא דמתיקא, עד דטעים מרינא, מאן עביד להאי מתיקא. הוי אומר האי מרינא. והיינו דכתיב "גם את זה לעומת זה עשה האלהים. וכתיב "טוב אשר תאחזו בזה וגם מזה אל תנח ידך.

קו) תאנא בכמה דרגין אתקרי ב"נ: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם. דכתיב, "ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתיב "כי בצלם אלהים עשה את האדם. ולא פתיב, גבר, אנוש, איש. א"ר יהודה, אי הכי, והא פתיב "אדם כי יקריב מכם קרבן לני". מאן פעי למקרב קרבנא. מאן דאיהו חטאה "וכתיב אדם.

קז) אמר ר' יצחק ת"ח, קיימא דעלמא דעלאין ותתאין, הוא קרבנא. גייתא דקב"ה. ומאן יאתחזי למקרב קמיה האי גייתא, הוי אומר י האי אדם, "דיקרא מכלא. א"ל אי הכי, הא פתיב, אדם פי יהיה בעור בשרו וגו', והיה בעור בשרו לנגע צרעת. אמר ליה, להאי פעי קב"ה לדפאה יתיר מכלא, דמאן דאיהו בדרגא עלאה דכלהו, לא "ליתבי הכי.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

ד) (קהלת ז) שמות פה צ"ל. ה) (שם). ו) (בראשית א) ח) (ויקרא הקה"ז קפא צ"א. ז) (שם ט) שמות קיד צ"מ. ח) (ויקרא א) יתרו קד צ"ח.

ג) מוסיף משום דכתיב. ד) מוסיף ולא גבר אנוש איש, מאן. ה) ל"ג וכתיב אדם. ו) יתחזי. ז) ל"ג האי. ח) יקרא. ט) יתיב.

מאמר

הסולם

אדם איש

ואע"פ שמתגלה סכלות במקום חסרון החכמה, הנה כנגד זה, נמצא לומד החכמה מן הסכלות הזאת, כלומר שהחכמה שמשגיג הוא מכח הסכלות הזו שאינו נוגע בו, כנ"ל, וע"כ אינו נחשב לסכלות ממש, אלא לצעיר מן שמוטא, המספיק ללמוד ולדעת החכמה המאירה. וז"ש, והיינו דרב המנונא סבא, כד הווי ילפין מניה חבריא רזי דהכמתא, דהיינו שהיו לומדים ממנו איך להמשיך החכמה המאירה, הווי מסדר קמיהו פרקא דמלי דשמוטא, בגין דייתי תועלתא דהכמתא בגיניה, שהיה מסדר להם, שלא ימשיכו החכמה בפרקי ג"ר דחכמה, אשר הסכלות מתגלה אז בפרקים ההם, ולימד אותם שמסכלות הזו יבא תועלת לחכמה המאירה. כנ"ל. הה"ד יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט. כי כל עוד שהאירו הג"ר דחכמה, ולא היתה סכלות מעט, הרי היתה החכמה בבחי' הבל ורעות רות, בלי חכמה ובלי כבוד, ועתה אחר שנתיחד השמאל עם הימין, אע"פ שיש סכלות מעט מחמת חסרון ג"ר דחכמה, הנה בשביל זה היא מאירה ברוב פאר והדר, שהמשיגה זוכה לחכמה וכבוד. וע"ד כתיב, ולבי נזהג בחכמה, היינו בו"ק דחכמה. ולאחזו בסכלות, היינו שלא להמשיך הג"ר דחכמה. וז"ש, טוב

אשר תאחזו בזה, דהיינו בחכמה, וגם מזה אל תנח ידך, שתאחזו גם בסכלות של חסרון הג"ר דחכמה.

מאמר אדם איש

קו) תאנא בכמה דרגין וכר: למדנו, בכמה מדרגות נקרא בן אדם, שנקרא, אדם, גבר, אנוש, איש. הגדול שבכולם הוא אדם. שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו. וכתוב, כי בצלם אלקים עשה את האדם, ולא כתוב, גבר, אנוש, איש. אר"י, אם כן, הרי כתוב, אדם כי יקריב מכם קרבן לה. מי צריך להקריב קרבן, היינו רק מי שהוא חוטא, שהוא סודגה גדועה. ועכ"ז כתוב אדם.

קז) אמר ר' יצחק וכר: אר"י, בוא וראה, הקיום של העולם, של העליונים ושל התחתונים הוא קרבן, שהוא נחת של הקב"ה, ומי ראוי להקריב לפניו נחת הזו, הוי אומר, שהוא האדם, היקר מכל, דהיינו שהוא יקר מגבר, אנוש, איש. אמר לו, אם כן, הרי כתוב, אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והיה בעור בשרו לנגע צרעת, ועכ"ז נקרא אדם. אמר לו, לזה, צריך הקב"ה לטהר אותו יותר מכל אחר, כי מי שהוא במדרגה עליונה על הכל, דהיינו אותו שנקרא אדם, לא ישב כך בלי טהרה.

ובגין

(דפו"י דף מ"ז ע"ב *) דף מ"ח ע"א)

ל"ט

תזריע

קח) וּבְגִין כִּן כְּתִיב בְּאֲדָם, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. וּבָא לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וְהוּבָא, דְּכָל מֵאן דְּתָמִי לִיה, אֲתַחֲיִיב בֵּיה לְאַקְרוּבִי קָמִי פְהִנָּא, דְּדִיוֹקְנָא קְדִישָׁא לֹא לִיתִיב הָכִי. וּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה פִי יִהְיֶה בּוֹ נִגַע וְגו', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה פִי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהֵרוֹת וְגו', וְלֹא כְּתִיב בְּהוּ וְהוּבָא.

קמ) אָמַר לִיה, יְוָהָא כְּתִיב וְהָאִישׁ מִשָּׁה, כִּי פִי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, אָמַי לֹא אֶקְרִי אָדָם. אָמַר לִיה מִשׁוּם דְּאֶקְרִי עֶבֶד לְמִלְכָּא, דְּכְתִיב לֹא כִּן עֲבָדִי מִשָּׁה. מִשָּׁה עֲבָדִי. וְאוֹף הָכִי אֶקְרִי אִישׁ לְגַבֵּי אָדָם דְּלַעֲיִלָּא. אָמַר לִיה אִי הָכִי, וְהָא כְּתִיב וְיִי אִישׁ מִלְחָמָה, וְלֹא כְּתִיב אָדָם. אָ"ל סוּד וְיִי לִירְאִיו. אָ"ל אִי הָכִי אָנָּא וּבִינֵיהוּ יִתִּיב בְּכֻלָּא, וּבְאַתְרֵי דָּא לֹא זְכִינָּא.

קי) אָ"ל זִיל לְרַבֵּי אַבָּא, דְּאָנָּא אוֹלִיפְנָא מְנִיה עַל מְנַת דְּלֹא לְגַלְאָה. אֲזִל לְגַבֵּי דְרַבֵּי אַבָּא, אֲשַׁכְחִיה דְּהוּה דְרִישׁ וְאָמַר, ״אִמְתִּי אֲתַקְרִי שְׁלִימוּתָא ״ דְּכֻלָּא, פֶּד יִתִּיב קַב״ה בְּכוּרְסֵיִיא. וְעַד דְּלֹא יִתִּיב בְּכוּרְסֵיִיא, לֹא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא. דְּכְתִיב וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַח דְּמוֹת אָדָם עָלְיוּ מִלְמַעְלָה, מִשְׁמַע דְּכְתִיב אָדָם, דְּהוּא פְּלָלָא, וְשְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא. אָמַר ר' יְהוּדָה, בְּרִיף רַחֲמָנָא דְּאֲשַׁכְחִית לָךְ בְּהָאִי. אָ"ל אִי הָכִי הָא כְּתִיב וְיִי אִישׁ מִלְחָמָה, וְלֹא כְּתִיב אָדָם. אָ"ל יָאוּת שְׁאַלְתָּ.

חלופי גרסאות

י ליה, כ יתיב, ל אי הכי. מ ל"ג כי זה משה האיש. נ ביניינו, ס אתיבו, ע אמאי, פ דלעילא.

יחזקאל (יב) שמות כ צ"י. (ל) יהושע א) חלק ג' רפ. (מ) שמות טו) נח ז צ"ד. (ו) תהלים כה) ב"א קמג צ"ג. (ז) יחזקאל א) נח צז צ"ג זהר חדש יד ט"ג שליך תקונים חדשים צג ט"ג שליך. (ח) שמות טו) לעיל אות קט צ"מ.

מסורת הזהר

טו) (במדבר יב) חלק ג' קנג: רה: רסא: רפב: תקוני זהר בהקדמה א: ה: זהר חדש מה ט"ד שכ"א תקונים חדשים קכ ט"א שמ"ב. י) (שמות לב) ויהי לה צ"א. כ) (במדבר יב) שמות כ צ"י. (ל) יהושע א) חלק ג' רפ. (מ) שמות טו) נח ז צ"ד. (ו) תהלים כה) ב"א קמג צ"ג. (ז) יחזקאל א) נח צז צ"ג זהר חדש יד ט"ג שליך תקונים חדשים צג ט"ג שליך. (ח) שמות טו) לעיל אות קט צ"מ.

הסולם

מאמר
קח) וּבְגִין כִּן כְּתִיב וכו': ומשום זה כתוב, באדם, והובא אל הכהן. ובא אל הכהן לא כתוב, אלא והובא, שיוורה, שכל מי שרואה אותו, מחויב להקריב אותו לפני הכהן, כדי שהצורה הקדושה, של אדם, לא תשב כן. וכתוב, איש או אשה כי יהיה בו נגע וגו', איש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו', ולא כתוב בהם והובא, אלא באדם בלבד, כתוב, והובא, מפני חשיבותו.
קט) אָמַר לִיה וְהָא וכו': אמר לו הרי כתוב, והאיש משה. כי זה משה האיש. למה לא נקרא אדם. אמר לו, משום שנקרא עבד אל המלך, שכתוב, לא כן עבדי משה, משה עבדי. ובעוד הוה, נקרא ג"כ איש אל אדם העלין, שהוא ז"א, בהויה דאלפין שהוא ביגמטריא אד"ם. אמר לו, א"כ והרי כתוב, ה' איש מלחמה, ולא כתוב אדם. אמר לו, סוד (דפו"י דף מ"ח ע"א)

אדם איש

ה' ליראיו. אמר לו. א"כ, אני יושב ביניהם לגמרי, כלומר, שהוא מיראי ה', ובמקום הוה לא זכיתי להבין.
קי) אָ"ל זִיל לְרַבֵּי אַבָּא וכו': אמר לו, לך לר"א, כי אני למדתי ממנו על מנת שלא לגלות. הלך לר' אבא. מצאו שהיה דורש ואומר, מתי נקרא שלמות הכל, בשעה שהקב"ה יושב על הכסא, שהוא מלכות, ומטרם שיושב על הכסא. דהיינו מטרם שמתחבר עם המלכות, לא נמצא שלמות. שכתוב, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, ומשכתוב, אדם, בשעה שיושב על הכסא, משמע, שהוא בשלמות, כי השם אדם הוא כלל, מד' פנים שבמדכבה, שכתוב, ודמות פניהם פני אדם, והוא שלמות הכל. אמר לו ר' יהודה ברוך הרחמן שמצאתי אותך בזה. אמר לו א"כ, הרי כתוב ה' איש מלחמה, ולא כתוב אדם, אמר לו, יפה שאלת.

ת"ח

מ

תזריע

קיא ת"ח, הָתָם לָא אֲשַׁתְּפַח שְׁלִימוֹתָא דְכָלְא, וּבְגִינֵי בְּךָ אֲקָרִי אִישׁ. אֲכַל הָכָא, שְׁלִימוֹתָא דְכָלְא, וּכְלָלָא דְכָלְא, בְּגִין בְּךָ אֲקָרִי אָדָם. קָאֲרִי עָלֶיָּה ⁹ טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֹפֵי זָהָב וְכֶסֶף.

קיב תו אָמַר לִיה, כְּתִיב ¹⁰ אָדָם וּבְהֵמָה, וְלֹא כְּתִיב אִישׁ וּבְהֵמָה. אָמַר לִיה וְלֹא. וְהַכְּתִיב ¹¹ לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה. * אֲכַל מַה דְּכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה, כְּמָה דְּכְתִיב ¹² מִן הָאָרֶז אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן עַד הָאָזוֹב אֲשֶׁר יוֹצֵא בְּקִיר. אוֹרְחֵיהּ דְּקָרָא הוּא, דְּנָקִיט עֲלָאָה מִכְּלָהוּ, וְנִמְיָךְ מִכְּלָהוּ. אוֹף הָכָא עֲלָאָה דְכָלְא, ¹³ אָדָם, וְנִמְיָךְ מִכְּלָא בְּהֵמָה.

קיד אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב ¹⁴ וְאָדָם אֵין לְעֵבוֹד אֶת הָאֲדָמָה. אָ"ל, תָּא תְּזִי, דְּכָל מַה דִּי בְּעֲלָמָא לֹא הוּי אֲלֵא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם, וְכָלְהוּ בְּגִינֵיהּ מִתְקַיְיִמִי, וְלֹא אֲתַחְזִיאוּ בְּעֲלָמָא, וְכָלְהוּ אֲתַעֲפְכוּ עַד דְּיִתִּי הֵהוּא דְּאֲקָרִי אָדָם. הַה"ד, ¹⁵ וְכָל שֵׁית הַשְּׂדֵה טָרַם יִהְיֶה כְּאֶרֶץ וְגו'. טָרַם: עַד לָא, כְּתַרְגוּמוֹ. מִשּׁוּם דְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה לֹא ¹⁶ אֲתַחְזִי, הַה"ד וְאָדָם אֵין, כְּלוּמַר, כְּלָהוּ אֲתַעֲפְכוּ בְּגִינֵיהּ דְּהָאִי דִּיוֹקְנָא, עַד דְּאֲתַחְזִי. וּבְג"כ לֹא ¹⁷ אֲתַבְרִי הָאִי דִּיוֹקְנָא, אֲלֵא בְּדִיוֹקְנָא ¹⁸ דְּאֲתַחְזִי לִיה, הַה"ד ¹⁹ וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלֵא. כְּמָה דְּאֹקִימְנָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוֹתָא דְכָלְא, וּכְלָלָא דְכָלְא.

קיד תָּאנָא, בְּשֵׁשִׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעָה שְׁנַשְׁלָם הַכֶּסֶף. וְנִקְרָא כֶּסֶף, דְּכְתִיב ²⁰ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכֶּסֶף. וּלְפִיכֶךָ נִבְרָא הָאָדָם בְּשֵׁשִׁי, שְׁהוּא רְאוי לֵישֵׁב עַל

מסורת זוהר

9 (תהלים קיט) זהר חדש כט ט"א שמי"ג. לה ט"א שי"ו. 10 (שם לו) שמות ק צ"ע. ק (שמות יא) בשלח קכב צ"פ. ד (מ"א ה) חלק ג' גג. 11 (בראשית ב) וירא א צ"ג. 12 (שם) וירא א צ"ב. 13 (שם) לעיל את פ צ"א. 14 (מ"א י) שמות עז צ"ק. 15 ואתחזיאו ולי"ג ולא. 16 תתחזי. 17 ת אתחזי. 18 א דיתחזי.

חלופי גרסאות

20 (תהלים קיט) זהר חדש כט ט"א שמי"ג. לה ט"א שי"ו. 10 (שם לו) שמות ק צ"ע. ק (שמות יא) בשלח קכב צ"פ. ד (מ"א ה) חלק ג' גג. 11 (בראשית ב) וירא א צ"ג. 12 (שם) וירא א צ"ב. 13 (שם) לעיל את פ צ"א. 14 (מ"א י) שמות עז צ"ק. 15 ואתחזיאו ולי"ג ולא. 16 תתחזי. 17 ת אתחזי. 18 א דיתחזי.

מאמר

הפולם

אדם איש

קיא ת"ח **התם לא** וכו': בוא וראה, שם על הים לא נמצא שלמות הכל, משום שעשה דין במצרים, ומשום זה כתוב, איש. אבל כאן, כשיושב על הכסא, הוא שלמות הכל וכלל הכל משום זה נקרא אדם. קרא עליו ד' יהודה, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. **קיב** תו **אמר ליה** וכו': עוד אמר לו. הרי כתוב, אדם ובהמה ולא כתוב איש ובהמה. אע"פ שאין מדרגה קטנה, שהרי משוה אותו לבהמה. אמר לו, ולא כתוב איש, והרי כתוב, למאיש ועד בהמה. אבל מה שכתוב אדם ובהמה, הוא כמו שכתוב, מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר יוצא בקיר. שכן דרך הכתוב לאחוז העליון מכולם והנמוך שבכולם. אף כאן העליון שבכולם הוא אדם, והנמוך שבכולם היא בהמה.

קיד א"ל **והא כתיב** וכו': אמר לו,

המלכות

* מבואר בהקדמה לפתיחה לחכמת הקבלה

(דפו"י דף מ"ח ע"א)

מא

תזריע

הפסא. ^ב ותאנא פנין דנברא אדם אתתקן כללא, ^ג וכל מה דלעילא ותתא, וכלא אתכליל באדם.

קטו תניא א"ר יוסי, פתיב ^א ודמות פניהם פני אדם, כללא ^ד דכללא, וכלא כלילין בהאי דיוקנא. א"ר יהודה וקא פתיב ^ה ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור ^ו מהשמאל לארבעתן, אמר ליה ^ז כללא אפי אדם הוו, ובההוא דיוקנא דאדם, אתחניין כל גוונין וכל דיוקנין. כמה דתנינן אנפוי אנפי נשרא, ולא ידהוא נשרא, אלא דאתחוי בדיוקנא דאדם, משום דכליל כל גוונין וכל דיוקנין.

קטז א"ר יצחק, ת"ח, כל מאן דאיהו תחות שולטני דאדם, אתקרי איש. משום דאתתקן ^ח בגוונא דאדם, מדברגא אחרא דתהו ביה בקדמיתא. דתניא ברזא עלאה בספרא דצניעותא, כד אתברי אדם, נחת בדיוקנא קדישא עלאה, ונתתו עמיה תריין רוחין, מתריין סטריין, מימינא ומשמאלא, כללא דאדם. ורוחא דימינא, אתקרי נשמתא קדישא, דכתיב ^ט ויפח באפיו נשמת חיים. ורוחא דשמאלא, אתקרי נפש חיה, ותהו אזיל ונחית מעילא לתתא, ולא אתישיבא בהדי אחרא.

חלופי גרסאות

^א ב ליג ותאנא. ג כל ד כללא. ה כלפי; כל; ליג כללא. ו ליג לא דהוא נשרא; וכי, ז דהוה. ח בניניה. ט נחתו.

מסורת הזהר

ג (יחזקאל א) ב"א פה צ"א. ד (שם) ב"א פה צ"א. ה (בראשית ב) משפטים ה צ"ל.

אדם איש

לארבעתם. ופני שור מהשמאל לארבעתן. הרי שיש צורות אריה ושור גם כן. אמר לו הכל פני אדם היו, ובצורה זו של אדם, נראים כל הגוונים וכל הצורות. כמו שלמדנו, פניו פני נשר, לא שהוא נשר, אלא שנראה בצורת אדם צורת נשר, ועקרו הוא צורת אדם, משום שפני אדם כולל כל הגוונים וכל הצורות.

הסולם

קטו א"ר יצחק וכי: אר"י, בוא וראה, כל שהוא תחת שליטתו של אדם, נקרא, איש. משום שנתתן באפן של אדם, ממדרגה אחרת שהיתה בו תחילה שהיא מדרגת ו"ק, שהיתה לאדם בטרם שהשיג הג"ר. כי למדנו בסוד עליון בספרא דצניעותא, (אות נ"א) כאשר נברא האדם, ירד בצורה עליונה קדושה, וירדו עמו ב' רוחות מב' צדדים, מימין ומשמאל שהן כלל האדם, ורוח הימין נקרא נשמה הקדושה, שכתוב, ויפח באפיו נשמת חיים. ורוח השמאל נקרא נפש חיה. והיה הולך ויורד ממעלה למטה לגן עדן. והנשמה שמימין לא נתישבה עם האחר שמשמאל. כלומר, שחטא בעצה"ד והפריד הימין מן השמאל.

מאמר

המלכות, שנקרא כסא, שכתוב שש מעלות לכסא, שהם חג"ת נה"י, דמלכות הנקראת כסא. ולפיכך נברא האדם בששי, שכבר נשלמו שש הספירות חג"ת נה"י, שהוא, אדם העליון, ראוי לישוב על הכסא, ולמדנו, כיון שנברא אדם נתתן הכל, וכל מה שלמעלה, דהיינו ז"א ומלכות, ושלמטה, והכל נכלל באדם.

פירוש. מטרם שנברא אדם הראשון, היו ז"א ומלכות אב"א בלי חיבור. וביום הששי אחר שנשלמו הו"ק ונולד האדם גרם במעשיו שז"א ומלכות ישובו פכ"פ ויתחברו. וז"ש ויפייכך נברא האדם בששי, אחר שנשלמו ו"ק דז"א, שאז ראוי הז"א לישוב על הכסא, דהיינו שאז אפשר לאדם שיחזיר ז"א ומלכות פכ"פ ויתחברו, מה שלא היה אפשר לפני יום הששי, שעוד לא נשלמו הו"ק עצמם, לא בז"א ולא במלכות.

קטו תניא א"ר יוסי וכי: למדנו, אר"י, כתוב, ודמות פניהם פני אדם, היינו שפני אדם הוא כלל הכל, וכל ג' פנים, אריה שור נשר, כלולים בצורה זו של פני אדם. אמר ר' יהודה, והרי כתוב, ופני אריה אל הימין

(דפו"י דף מ"ח ע"א * דף מ"ח ע"ב)

מב

תזריע

ק"ז) כִּד הָיָה עֵייל שְׁבֵתָא, יִתְהוּה חֵב אָדָם, יֵאֲתַעְבְּדוּ מִהוּא רִוְחָא
שְׁמַאלָא, בְּרִינָא מִתְפַּשְׁטָן בְּעֵלְמָא, וְלֹא אֶסְתֵּימוּ גּוּפָא דְלֵהוֹן. וְאֲתַתְּבְּרוּ בְּהַאי
גּוּפָא יִדְאָדָם, בְּדַכּוּרָא וְנוֹקְבָא, וְאֲתִילִידוּ בְּעֵלְמָא. וְאַלִין אֶקְרוּן נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם.
תְּנָא, עֲלֵאִין מַנְיֵיהוּ דְלֹא אֲתַדְבְּקוּ לְתַתָּא, וְתַלְיִין בְּאֹיְרָא, וְשְׁמַעִין מַה דְשְׁמַעִין
מִלְעֵילָא. וּמַנְיֵיהוּ דְרַעִין מִן אֵינוּן אֲתַרְנִין לְתַתָּא.

ק"ח) תְּנָא, מִן מִן בּוּצִינָא דְקַרְדִּינִיתָא, נְפַקִין תְּלַת מָאָה וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ
נִיצוּצֵי, מִתְגַּלְפִין וּמִתְאַחֲדִין בְּחֻדָּא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, פְּדִאקְרוּן גְבוּרוֹת,
וּמִתְלַפְדִין בְּחֻדָּא, וְאֲתַעְבְּדוּ מִחַד. וְכִד עֵיילִין אֵלִין בְּגּוּפָא, אֶקְרִי וְאִישׁ. מִן דָּא
דְתַנִּין אִישׁ תָּם וְיֶשֶׁר אִישׁ צְדִיק, וְאִישׁ דְהֶכָא, אִישׁ מִלְחָמָה כְּתִיב, דְכֹלָא סְלִיק
דִּינָא, וְכֹלָא חֻדָּא. א"ר יְהוּדָה אָמַי. לֹא הָוָה בִּידִיָּה. אֲתוּ שְׂאִילוּ קַמִּיהּ דְר"ש,
אָמַר לוֹן, תוּ קְשִׁיָּא, דְהָא תַנִּין כְּתִיב מִן לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת,
וְתַנִּין מֵאֵן אִישׁ בְּדָא חֶסֶד, וְהֶכָא אֲמַרִיתוּ דְהוּא דִּינָא.

ח'לופי גרמאות

מפורת הזהר (שם) ב"א רח צ"ב.
י לשבחה. כ ל"ג והוה. ל אתגידו. ח ל"ג שמאלא. ו ל"ג
דאדם. ט ל"ג אינון אחרון. ע בסטרא. פ דאתקרו. צ ל"ג
ומתלכדן; ומתחברן. ק מוסיף חד גופא. ר מוסיף ולא איש. ש ל"ג דא; דהא תנינן; תנינן ול"ג דא. ת מוסיף בידיה
ד"ר יצחק. א מוסיף או אתו. ב זה.
דרך אמת ג) ניצון החוק כמבואר בפ' בראשית ד' טו ע"א.

מאמר

הסולם

אדם איש

ק"ז) כִּד הוּוה עֵייל וכו': כשנכנס
השבת, והאדם כבר חטא, נעשו מרות שמאל
ההוא, בריות המתפשטות בעולם, שלא נגמרו
הגופים שלהם, דהיינו שדים, ונתחברו בגוף
הזה של אדם בזכר, ובנקבה שהיא חוה, והולידו
בעולם, ואלו נקראים נגעי בני אדם. למדנו
שיש רוחות עליונים, מאלו שנעשו מרוח
השמאל אדם הראשון, שהם אינם מתדבקים
למטה בעולם הזה, ותלויים באויר, ושומעים מה
ששומעים מלמעלה, ומהם יודעים רוחות אחרות
שלמטה בעולם הזה, הנראים לאנשים בחלומם
ומודיעים להם* (כנ"ל ויקרא אות תל"א).

ק"ח) תַּנְא מִן בּוּצִינָא וכו': למדנו,
מבוצינא דקרדינותא יוצאים שכ"ה ניצוצים,
נחקקים ונאחדים יחד מצד הגבורה, ונקראים
גבורות, ומתלכדים יחד ונעשים אחד, וכשאלו
נכנסים בגוף, דהיינו ז"א המכונה גוף, נקרא
איש. וזה שלמדנו, שיש איש תם ויש, איש
צדיק, אבל איש שבכאן, הוא איש מלחמה
כתוב, דהיינו ה' איש מלחמה. כי כולו עולה
בדין, והכל אחד. אמר ר' יהודה, למה הכל
אחד, הלא איש תם ויש, הוא רחמים, ואיש
מלחמה הוא דין. לא היה בידו להשיב לו.
כאו ושאלו לפני ר' שמעון. אמר להם עוד
קשה שהרי למדנו, כתוב, לזאת יקרא אשה

וזו אמרו, מן בוצינא דקרדינותא,
דהיינו חרות הדין שבבינה, נפקין תלת מאה
ועשרין וחמש ניצוצי, שהם שכ"ה ניצוצי

דז"א

*תוספת ביאור בבית שער הכונות עמ' צו אות רכג

(דפו"י דף מ"ח ע"ב)

מג

תזריע

ק"ט אֵלָא הָכִי תֵּאָנָא, כֵּלָא הוּא בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא, וְכֵלָא חַד. וּמְשׁוּם
דְּדִינֵי תַּתָּאי מִתְאַחֲדִין וּמִתְחַבְּרִין בְּשַׁעְרֵי דְהָאֵי. אֲקָרֵי הוּא דִּינָא קְשָׂיא, וְכַד
אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּ שַׁעְרָא דְרִישָׁא, אֲתַבְּסָם, וְדִינֵין דְלִתְתָא לָא אֲוֹדְמָנוּ. וּבְג"כּ אֲקָרֵי
טְהוּר. דְּלָא אֲקָרֵי טְהוּר, אֵלָא יְכַד נְפִיק מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא, וְכַד נְפִיק מִן מִסְאָבָא,
אֲקָרֵי טְהוּר. דְּכִתִּיב, "מִי יִתֵּן טְהוּר מִטְמֵא. מִטְמֵא וְדָאֵי, וְהָכָא כְּתִיב, וְאִישׁ
כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קָרַח הוּא טְהוּר הוּא."

קכ וּת"ח, וְבְרִישָׁא דְהָאֵי אִישׁ, בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינוּתָא. וּבְג"כּ גּוּלְגֻלְתָּא
דְרִישָׁא דְהָאֵי, "סוּמְקָא כֵּלָא כְּוֹרְדָא, וְשַׁעְרֵי סוּמְקֵי בְּגוּ סוּמְקֵי, וְתִלְיִין מִנֵּיהּ
כְּתָרִין תַּתָּאִין דְלִתְתָא, דְמִתְעַרְיִין דִּינֵין בְּעֵלְמָא. וְכַד אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּ שַׁעְרָא
וְאֲתַגְלִישׁ, מִחֲסַד עֲלָאָה אֲתַבְּסָם כֵּלָא, וְאֲתַקְרֵי "טְהוּר עַל שְׁמִיהּ."

קכא א"ר יְהוּדָה, אִי אֲתַקְרֵי עַל שְׁמִיהּ, קְדוּשׁ אֲתַקְרֵי, וְלָא טְהוּר. אָמַר
לֵיהּ לָאו הָכִי, דְקְדוּשׁ לָא אֲתַקְרֵי אֵלָא כַּד תְּלִי שַׁעְרָא. דְקְדוּשָׁה בְּשַׁעְרָא תְּלִי,

ח'לופי גרמאות
ג ל"ג וכלא חד. ד דינא. ה ומתלכין. ו ל"ג כד נפיק.
ז רישא. ח ל"ג טהור.

מסורת הזהר
ז (איוב יד) פקודי קה צ"ד.

דרך אמת דן אדום הכל כשושנה בסוד תוקף הדין מנודע.

קדוש מהור

הסולם

מאמר

הגלגלתא, ותלויות ממנו ספירות התחתונות
שלמטה המעורות דינים בעולם. וכשנעברו
ממנו השערות ונקרחו, מחסד העלין אתבסם
הכל, שהארות החכמה שבו מתבסמת בחסד
עלין, ונקרא טהור על שמו.

קכא א"ר יְהוּדָה וכו': אר"י, אם נקרא
על שמו, קדוש היה צריך להקרא, ולא טהור.
א"ל, אינו כן, כי קדוש אינו נקרא אלא
כשתלויות שערות בראשו, כי הקדושה תלויה
בשערות, שכתוב, קדוש יהיה גדל פרע שער
ראשו. וזה, איש, נקרא טהור, מצד התלוים
למטה ממנו, שהם החצונים הטמאים, שנעברו
עט העברת שערותיו, ומשום זה נעברו ממנו
השערות ונטהר.

ביאור הדברים. שערות ראש שבכאן,
פירושם הדינים הממעטים אורות דראש מן
הפרצוף וקובעים אותו בבחינת ו"ק בלי ראש.
כי ידעת שה' ניצוצות הנוספות על ש"ך
ניצוצות הנ"ל, הם ה' בחינות מחג"ת נ"ה
דבינה מבחינת הקטנות שלה, וקטנות שלה
באה מסוד כניסת י' באור הג"ר שלה ונעשו
לאויר, שפירושו ו"ק (כנ"ל ב"א דף מ"ד ד"ה
בקע ע"ש). ומסוד י' זו המסלקת הג"ר יוצאות
השערות ראש דקטנות. כי שערות, הם כמו
סערות, דהיינו דינים, ובהם נאחזים החיצונים,
שדרכם להתאחז במקום חסרון שבקדושה.

וזה

דו"א שעלו אל הבינה משבירת ד' מלכים, וה'
ניצוצים של הבינה עצמה המתקנים הש"כ
ניצוצים. וכולם הם מסטרא דגבורה, דאקרוין
גבורות ומתלכדין כחדא ואתעבידו חד,
שהש"כ ניצוצין וה' ניצוצים מתלכדים יחד
ונעשים אחד, כלומר, שמקבלים כולם רק כח דין
הממותק של הבינה, וכחות המלכות דמדת
הדין נבלעים בכחות המלכות הממותקת בבינה.
וכד עייילין אלין בגופא, היינו כשנכנסים
בו"א, הם מתתקנים בו בבחינת גוף בלי ראש,
ואז, אקרי איש, שמדת הקטנות הזאת של
ד"א נקרא בשם איש.

ק"ט אֵלָא הָכִי תֵּאָנָא וכו': אלא כך
למדנו, הכל עולה במשקל אחד והכל אחד,
דהיינו שאיש הוא חסד וגם הוא דין, שמשום
שדינים דתחתונים מתאחדים ומתחברים
בשערות של זה, הוא נקרא דין קשה, וכשנעברו
ממנו שערות ראשו, הוא מתבשם, והדינים
דתחתונים אינם מזדמנים. ומשום זה נקרא
טהור, כי אין טהור אלא כשיוצא מצד הטומאה,
וכשיוצא מצד הטומאה נקרא טהור. שכתוב,
מי יתן טהור מטמא. מטמא ודאי. וכאן כתוב,
ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא.

קכ וּת"ח בְּרִישָׁא דְהָאֵי וכו': ובוא וראה
בראש של איש הזה הוא ניצוץ הקשה, ומשום
כך הגלגלת, של ראש של זה, הוא אדום כמו
ורד, והשערות הם אדומות בתוך האדום של

(דפו"י דף מ"ח ע"ב)

תזריע

מד

דְּכָתִיב (י) קְדוֹשׁ יִהְיֶה גְדֹל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוֹ. וְהָיִ אֶקְרִי טְהוֹר, מִסְטָרָא דְּפִלְיִין
לְתַתָּא מְנִיָּה, וּבְגִינִי כִּף אֲתַעְבֵּר מְנִיָּה שְׁעָרָא, וְאֲתַדְכֵּיא.

חלופי גרמאות

(ח) (במדבר ו) חלק ג' קכז: תקוני זהר ת"ע קכד.

קדוש מהור

הסולם

מאמר

המלכות הבלתי נמתקת בבינה, בג"ר שלו (כמ"ש לעיל בהקדמת ספר הוזהר דף נ"ה ד"ה וטעם ע"ט) שממנה נמשך גוון שחור, אז צומחות לו שערות מחדש, ושערותיו שחורות כעורב.

ודע, שאע"פ שאמרנו כאן, שהשערות צומחות מבחינת אויר, דהיינו מי' שנכנס באור ונעשה אויר כנ"ל, וע"כ נאחזים החצונים הטמאים בשערות. עכ"ז יש בחינת אויר טהור, שאין שום אחיזה לחצונים נמשכת ממנו, והיינו באבא ואמא עלאין המתוקנים מג' ראשונות דבינה דא"א, שבהם אין הי' יוצאת מאויר לעולם (כנ"ל ב"א דף רנ"א ד"ה נחית) ועכ"ז נבחן האויר הזה להם, לאוירא דכיא, והוא מטעם כי מיעוט הזה הנמשך מן הי' שנכנס לאויר, הוא רק מיעוט מקבלת חכמה, וכיון שאו"א אינם מקבלים חכמה לעולם, שהם בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, ולא בחכמה, ע"כ אין המיעוט הזה נחשב להם לחסרון כלום, והחסדים שלהם הם בתכלית השלמות, ואין מקום בהם לאחיות החיצונים, ונבחנו לג"ר גמורים, ולא עוד, אלא שהם יותר חשובים מחכמה, משום שמהם מושפעת החכמה לכל הפרצופים, אע"פ שהם עצמם הם רק חסדים בלי חכמה כנודע.

וכל זה רק באו"א עלאין, משא"כ בז"א, שכל עקרו הוא חסדים בהארת חכמה, (כמ"ש בתלמוד עשר הספירות חלק א' דף ה' ד"ה וטעם) נמצא, שכניסת הי' באור הממעטו מחכמה, נחשב אצלו לחסרון, וע"כ נאחזים החצונים בשערות הצומחות מן י' זו, כי דרכם להתאחו בכל מקום שיש חסרון, וע"כ האויר הזה של ז"א אינו אוירא דכיא כמו האויר דאו"א, שהרי יש בו אחיזה לחיצונים הטמאים, ורק בזמן שנעברים ממנו אלו השערות נקרא טהור.

ונתבאר שכל זה הוא בוי"ק וג"ר דקטנות דז"א, שבמצב ו"ק צומחות לו שערות אדומות, ובמצב ג"ר דקטנות נעברים ממנו, והוא טהור, ואח"כ ע"י עלית מ"ן מתחנתנים עולה ז"א למצב מוחין דגדלות ועולה ומלביש לאו"א עלאין, ונודע שהתחנות העולה לעליון נעשה כמזהו

וזה אמרו (באות ק"ט) ומשום דיני תתאי מתאחדן ומתהברן בשעריו דהאי, אקרי הוא דינא קשיא, כי אע"פ שאיש הוא חסד, דהיינו שיש בו קומת חסדים דבחי"א שה"ס ו"ק, עכ"ז יוצאים בו שערות ראש, מכח הי' שנכנס באור ומיעטו לו"ק חסר ג"ר, ובאלה השערות מתאחים החיצונים למטה, ומשום אחיזת החיצונים, הוא נקרא דין קשה. וכד אלתעבר מניה שערא דרישא אתבסם, ודינין דלתתא לא אזדמנו, דהיינו בשעה שהי' חוזרת ויוצאת מן האויר, וחזר האויר להיות אור, דהיינו שחזרו הג"ר, (כנ"ל ב"א דף מ"ה ד"ה כד) אז נעברו ממנו שערות ראש. כי כיון שנעברה הי' מאויר, שהיתה השורש להם, נעברו עמה כל ענפיה, ואחיות החצונים שלמטה נתבטלה. ובגין כך אקרי טהור, דלא אקרי טהור אלא כד נפיק מסטרא דמטאבא, כי כיון שנעברו השערות, נתבטלה אחיות החיצונים הטמאים שנתאחו בשערות, ונמצא שיצא ונפרד לגמרי מן הטומאה, ע"כ נקרא טהור, דלא אקרי טהור וכו' והכא כתיב, ואיש כי ימרט ראשו קרה הוא טהור הוא, כי אחר שנעברו השערות מן איש, הרי נפרדה ממנו אחיות טומאת החצונים, וע"כ טהור הוא.

וזה אמרו (באות ק"ב) ברישא דהאי איש, בוצינא דקרדינותא. שבראשו של איש זה, דהיינו דפרצוף קטנות דז"א, יש ניצוץ הקשה, שה"ס כח הדין דקטנות דבינה, שה"ס הי' שנכנסה לאור הראש ונעשה ו"ק, שה"ס אויר כנ"ל, ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי, סומקא וכו', כי גוון אדום הוא מבינה וכיון שיש בו קטנות בינה, ע"כ גוון הגלגלת אדום, וגם, ושערי סומקי בגו סומקי, משא"כ אם הקטנות באה מכח המלכות, שאינה נמתקת בבינה, אז השערות הן בגוון שחור. ומשמיענו, שאע"פ, שז"א, שערותיו שחורות, שכתוב, קוצותיו תלתלים שחורות כעורב. זה הוא כשהוא במוחין דגדלות, אבל כשעודו בקטנות, שערותיו אדומות, וכשמשיג ג"ר דקטנות, שה"ס ירדת הי' מאויר כנ"ל, נעברות ממנו השערות לגמרי, וכשמשיג המוחין דגדלות, שאז נגזות (דפו"י דף מ"ח ע"ב)

מה

תזריע

קכב וְתָא חֲזִי כֹל מֵאֵן דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְדִינָא, וְדִינִין מִתְאַחֲדִין בֵּיהּ, לֹא אֲתִדְכִי, עַד דְּאֲתַעְבְּר מִנִּיה שְׁעָרָא, וּמִדְּאֲתַעְבְּר מִנִּיה שְׁעָרָא אֲתִדְכִי. וְאִי תִימָא אָדָם. לֹאֵו הִכִּי, דְּהָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, וְרַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהּ. בְּגִין כֵּן לֹאֵו הִכִּי דְכֻלְהוּ קְדוּשָׁאן וְקִדְשִׁין אֲתִיְיָדוּ בֵּיהּ. אֲכֹל הָאִי, הוּא דִינָא, וְדִינֵי אֲתַאחֲדִין בֵּיהּ, לֹא אֲתַבְּסֵם עַד דְּאֲתַעְבְּר מִנִּיה שְׁעָרָא.

קכג ת"ח, דְּהָא לִינְאִי דְּאָתוּ מִהָאִי סְטְרָא דְדִינָא, יִלָּא מִתְדַכְּאָן עַד דְּאֲתַעְבְּרוּ מִנְהוֹן שְׁעָרָא, דְּכִתִּיב וְכָה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגו'. וְכִגִּין דִּיתַבְּסִמוּן יִתִיר, בְּעֵי כְּהֵנָּא

חלופי גרסאות

ט ל"ג הוא; איהו. י ורינא. כ ולא.

מסורת זוהר

(במדרב ח) פקודי קה צ"ו תקוני זהר קכ.

קדוש מהור

שבאור הממעטת חכמה, את צמיחת השערות, ובוה יש הפרש בינו לאו"א. וכן הנזיר הנמשך מו"א, יש לו ג"כ שערות מאותו ה" שבאור דאו"א, אבל סוף סוף כיון שהשערות באות מן ה" שבאור דאו"א הן מורות על אוירא דכ"א שמקבל מאו"א, שמשם נמשכת הקדושה. וז"ש, קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. ונתבאר המרחק הגדול בין קדוש לטהור, כי הטהור כל טהרתו באה מקריחת השערות. והקדוש, כל קדושתו באה מגידול השערות.

קכב ות"ח כ"ל מאן וכו': ובוא וראה, כל מי שהוא מצד הדין, ודינין נאחזים בו אינו נטהר, עד שנעברות ממנו השערות, וכשנעברות ממנו השערות נטהר. (כמ"ש בדבור הסמוך) ואם תאמר אדם, שה"ט ז"א במוחיו דגדלות שיש לו הויה במילוי אלפין שבגימטריא אדם, תאמר ג"כ שצריכים להעביר ממנו השערות. אינו כן. כי הוא שלמות הכל ורחמים נמצאים בו, ומשום זה אינו כן, כי כל הקדושות והקדושים, שהם או"א עלאין, מתיחדים בו. וע"כ אדובא, גידול השערות הוא כל יפוי, להיותן נמשכות מאוירא דכ"א שמקבל מאו"א עלאין, אבל זה, שנקרא איש ולא אדם, שהוא ז"א כשהוא בבחינת קטנות וו"ק בחסרון ג"ד, הוא אז דין, ודינים מתאחזים בו, דהיינו בשערותיו, ע"כ אינו מתבשם עד שנעברות ממנו השערות.

קכג ת"ח דהא לינאי וכו': בוא וראה, כי הלויים הבאים מצד הזה של דין, אינם נטהרים עד שנעברים מהם השערות. שכתוב, וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער על

מאמר

כמוהו, וע"כ נבחן אז שגם בו אין ה" יוצא מאויר כמו באו"א, ומן י' זו נמשך המסך הממשיך החסדים דאו"א שהם אוירא דכ"א, וכן נמשכות ממנו שערות ראש. וכשז"א מקבל אוירא דכ"א זה מאו"א, הוא נקרא קדוש כמו או"א.

וז"ש (באות קכ"א) **דקדוש לא אתקרי אלא כד תלי שערָא, דקדושה בשערָא תלי**, כי קדושה נמשכת מאו"א עלאין, אחר שעולה ומלבישם, שאז נמצאת ה" באויר שלו כמו באו"א, וע"כ יש לו שערות. ואם אין לו שערות נמצא שאינו מלביש את או"א עלאין, וא"כ אינו קדוש, הרי שהקדושה תלויה בשערות. ומביא ראיה מנזיר, **דכתיב, קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו**. כי הנזיר מקבל עליו קדושת או"א עלאין כדי להמשיך עליו אוירא דכ"א, כי ע"כ מתרחק מ"ן ושכר וענבים, שהם בחינת שמאל והמשכת חכמה, שאין להם שום מקום באו"א עלאין, כנ"ל, שבהם אין י' יוצאת מאויר, ש"י זו היא שורש השערות, וע"כ הנזיר גם הוא צריך לגדל השערות שלו.

אמנם או"א עצמם, אין להם שערות כלל, כי שערות נמשכות מחסרון חכמה, ובהם אין זה שום חסרון, משום שאין מקבלים חכמה לעצמם לעולם כנ"ל. משא"כ ז"א, כיון שבאמת צריך להארת חכמה, אלא אחר שקבל הארת חכמה ונעברו שערות דקטנות שלו, הוא יכול לפרוש עצמו מחכמה ולהיות כאו"א בחסדים מכוסים ולהחזיק ה" באויר שלו כמוהם, אבל משום שמשורשו צריך לחכמה, גורמת לו ה" (דפו"י דף מ"ח ע"ב)

מו

תזריע

דָּאָתָא מִסְטָרָא דְחֶסֶד עֲלָאָה, לְאָרְמָא לְלוֹן, דְּכְתִיב וְהִנֵּיף אֶהְרֵן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לְפָנַי יי'. כְּמָה דְאִיהוּ לְהַאי אִישׁ דְלְעִילָא, מִדְּכַד בְּעִי לְאַתְבָּסְמָא יי'תִיר, אֲתַגְלִיָּא בֵּיה חֶסֶד עֲלָאָה, וְאַתְבָּסִם. וּמְכַסֵּם הוּא, לְתַתָּא.

קכד וְהַאי אִישׁ בְּכֻלָּא דְאָדָם הוּא. וְכַד בְּעִי יְקִב"ה לְאַגְתָּא קְרָבָא, מִבְּהַאי אִישׁ אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא, דְּכְתִיב וי' אִישׁ מִלְחָמָה, בְּהַאי אִישׁ מִמֶּשׁ. וְלֹא אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא, עַד דְאֲעֵבֵר לִיה שְׁעָרָא דְרִישָׁא, בְּגִין דִּישְׁתַּלְשְׁלוֹן מִשְׁלֹשְׁוֹלִיהוֹן, וְיִתְבְּרוֹן כָּל אֵינוֹן כְּתָרִין דְמִתְאַחְדֵּן בְּשְׁעָרֵי. הַה"ד מִבְּיָוִם הַהוּא יְגַלַּח יי' וְגו'.

בְּעֵבְרֵי נְהַר בְּמִלְךְ אֲשׁוּר אֶת הָרֶאֶשׁ וְשְׁעַר הַרְגָלִים וְגַם אֶת הַזֶּקֶן תִּסְפֶּה.

קכה תֵּאנָא, וְכַה תַּעֲשֶׂה לְהֵם לְטַהָרִם. מֵאֵי וְכַה. כְּגוֹנוֹנָא דְלְעִילָא, הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת, שְׁיֹרֵי טְלָא דְכְדוּלְתָא מִי חֲטָאת, דְאֵינוֹן שְׁיֹרֵי טְלָא. לְזַמְנָא דְאֵתִי כְתִיב, וְזִרְקִיתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים. וְכַבְּסוּ בְּגִדְיָהֶם, כְּגוֹנוֹנָא דְלְעִילָא, דְתַקוּנוֹי דְהַאי אִישׁ אֲתַסְחֹן בְּחֶסֶד עֲלָאָה וְאַתְדְּכִי מְכֻלָּא.

קכו וְתַנִּינָן, אֲמַאי כְּתִיב בְּתַעַר וְלֹא בְּמִסְפָּרִים. אֲלֵא מִשּׁוּם דִּיתַעֲבֹר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) (שם) חלק ג' שג. כ) (שמות טו) לעיל אות קט צ"מ. (ז) (ישעיה ז). מ) (יהזקאל לו) וישב לו צ"א. ל) ליה. ח כד. נ מוסיף לאתבסמא יתיר אתגליא ביה חסד עלאה וכד בעא קב"ה. ס מהאי. ע מוסיף וכה תעשה להם. פ דהכא. צ ותקונא. ק בתספורין.

מאמר

הסולם

קדוש מהור

נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה. כלומר, כדי להפיל את מלך אשור, יגלח כל השערות העליונים שבהן הם מתאחזים.

קכה תֵּאנָא, וְכַה תַּעֲשֶׂה לְהֵם לְטַהָרִם: מְהוּ, וְכַה, הֵינְנוּ כַעֲיֵן שֶׁל מַעְלָה, כְּמוּ בַפְרָצוּף אִישׁ דּו"א, הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת. הֵינְנוּ שְׁיֹר טַל הַבְּדוּלַח, דְהֵינְנוּ הָאֵרֶת חֲכָמָה סְתִימָאָה בְּבִינָה, שְׁע"י הָאֵרֶת זו חוֹזֶרֶת הַבִּינָה לְהִיּוֹת חֲכָמָה, וְכֹל הַתַּחֲתוֹנִים מִמֶּנָּה מְקַבְּלִים עַל יְדֵי הָאֵרֶת חֲכָמָה, שֶׁמִּמֶּנָּה בָּאָה הַטְהָרָה, (כ"ל בְּאוֹת קכ"א) כֹּאֵן מִי חֲטָאת, שְׁהֵם שְׁיֹר הַטַּל, לְעֵתִיד לְבָא, כְּתוּב, וְזִרְקִיתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים. הֵינְנוּ הַחֲסִידִים דְאו"א עֲלֵאִין הַנְּקֻדָּאִים מִיַּם טְהוֹרִים וְכֹן הָאוּרִי שֶׁלֵּהֶם אוּרְדָא דְכִיָּא (כ"ל בְּאוֹת קכ"א) לְעֵתִיד לְבָא, רוּמּוֹ עַל או"א עֲלֵאִין. וְכַבְּסוּ בְּגִדְיָהֶם, הוּא כַעֲיֵן שֶׁל מַעְלָה, בּו"א, שְׁתַּקּוּנוֹ שֶׁל אִישׁ הַזֶּה שְׁכּוּבֵס בְּחֶסֶד עֲלִינוֹן וְנִטְהָר מְכֻלָּ. (כ"ל אוֹת קכ"ג) אָף כֹּאן וְכַבְּסוּ בְּגִדְיָהֶם, הֵינְנוּ בְּחֶסֶד הַמְּכֻנָּה מִיַּם.

קכו וְתַנִּינָן אֲמַאי כְּתִיב וְכַה: וְלַמְדֵּנוּ לְמָה כְּתוּב, בְּתַעַר, וְלֹא בְּמִסְפָּרִים. וּמִשִּׁיב, אֵלֵא כְּדִי שְׁהַשְׁעֵרוֹת יִהְיוּ נַעֲבְרוֹת כְּשׁוֹרְשִׁיהֶן, שְׁהַתַּעַר

על כל בשרם וגו', וכדי שיתבשמו יותר, צריך הכהן, הבא מצד חסד עליון להניף אותם, שכתוב והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה', כדי לכלול הארת החכמה שבהם בחסדים של הכהן, כמו שהוא אצל אִישׁ זה שלמעלה, שהוא ז"א דקטנות, אשר אחר שנקרחו שערותיו ע"י הארת החכמה שקבל, (כ"ל בסולם אות קכ"א) וכאשר הוא רוצה להתבשם יותר, מתגלה בו חסד עליון המלביש החכמה, ומתבסם. וכן מבשם הוא, החסד, למטה, בלויים.

קכד וְהַאי אִישׁ בְּכֻלָּא וכו': וְהַאי הַזֶּה הוּא בְּכֻלָּל אָדָם, דְהֵינְנוּ שְׁהֵם ב' פְּרָצוּפִין שֶׁל פְּרָצוּף אֶחָד, שְׁהוּא ז"א, כִּי אִישׁ הוּא פְּרָצוּף הַקְּטָנוֹת שְׁבוּ, וְאָדָם הוּא פְּרָצוּף הַגְּדוּלוֹת שְׁבוּ, וְהֵם מְלוּבָשִׁים זֶה בְּזֶה, אָדָם בְּאִישׁ. וְכִשְׂרוּצָה הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לְעֵרוּךְ מִלְחָמָה, בַּפְּרָצוּף אִישׁ הַזֶּה עוֹרֵךְ בְּהֵם מִלְחָמָה, שְׁכְּתוּב, ה' אִישׁ מִלְחָמָה, דְהֵינְנוּ בְּאִישׁ הַזֶּה מִמֶּשׁ. וְאֵינוֹן עוֹרֵךְ עִמָּהֶם מִלְחָמָה, עַד שְׁמַעֲבִיר מַעֲצָמוֹ שְׁעֵרוֹת רֹאשׁ, כְּדִי שִׁירְדוּ מִתְּלִיתָם וְאֲחִיזוּתָם, וְיִשְׁכְּרוּ כָּל אֵלוֹ הַכְּתָרִים שֶׁל הַחֲצוֹנוֹת הַתְּלוּיוֹת וְנִאֲחִזוֹת בְּשְׁעֵרוֹת דּו"א שְׁמַבְחִינָת אִישׁ, ז"ש בְּיָוִם הַהוּא יְגַלַּח ה' וְגו'. בְּעֵבְרֵי

(דפו"י דף מ"ה ע"ב *) דף מ"ט ע"א

תזריע
שַׁעֲרָא בְּשָׁרְשׁוּי, וַיִּתְעַבְּרוּן מַגִּיה דִּינִין פְּתָאִין מְשׁוּלְשׁוּלֵיהוֹן. וְלִזְמַנָּא דִּי תִּכְשְׁרוּן
עוֹבְדִין לְתַתָּא, זְמִין קב"ה שַׁעֲרָא דָּא לְאֶעְבְּרָא לֵיהּ, וְלִמְגַלְשֵׁיהּ בְּגִין דְּלֹא
יִצְמַח וַיִּרְבֶּה, דְּכִתִּיב פִּי יִמְרֹט רֵאשׁוּ.
קכז א"ר יִצְחָק, רַב מִכָּל לִיּוֹאֵי, קִנְחָה הָוּא, דְּעַבְדֵּיהּ קב"ה לְתַתָּא, כְּגוֹנוֹנָא
דְּלַעֲיִלָּא, וְקִנְיֵיהּ קִנְחָה. אִימְתִּי. בְּשַׁעֲתָא דְּגָלִישׁ בְּגִינְיָה לְהָאֵי אִישׁ, דְּכִתִּיב
קִנְחָה הָוּא.

קכח וְכַד חָמָא קִנְחָה רִישֵׁיהּ בְּלֹא שַׁעֲרָא, וְחָמָא לְאַהֲרֹן מִתְקַשְׁט בְּקִשׁוּטֵי
מַלְכִין, אֲתוּלְזָל בְּעִינְיָה וְקִנְחָה לְאַהֲרֹן. א"ל קב"ה, אֲנָא עַבְדִּית לָךְ כְּגוֹנוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא,
לֹא בְּעַתָּה לְאֶעְלָאָה בְּעִלְאִין, חוֹת לְתַתָּא וְהוּי בְּתַתָּאִין. דְּכִתִּיב וַיִּנְדְּדוּ חַיִּים
שְׂאוּלָה. מֵאֵי אִיהוּ שְׂאוּל. גִּיהֶנֶם. דְּתַמְן צְוֹחִין חַיִּיבִין, וְלִית מֵאֵן יִדְמַרְחָמִי
עֲלֵיהוֹ. וְזַמְיִין אֵינּוֹן לְאַחֲזִיָּא וְלַעֲלָא, פֶּד יִתְעַר קב"ה לְעַמִּיָּה, וְלֹאֲחֲזִיָּא לְהוּ.
דְּכִתִּיב, וַיִּי מַמִּית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל.

קכט וְאִם מִפְּאֵת פְּנֵיו יִמְרֹט רֵאשׁוּ. תָּאנָא, אֵית פְּנִים וְאֵית פְּנִים, וּמֵאֵן
פְּנִים תְּלָלוּ. אֵלִין אֵינּוֹן דְּאַקְרוּן פְּנִים שְׁל זַעַם. וְכָל אֵלִין דְּתַלְיִין מֵאֵינּוֹן פְּנִים
חַצִּיפִין, כְּלָהוּ תְּקִיפִין. כְּלָהוּ דְּלֹא מִרְחָמִי, וְכַד אֲתַעְבֵּר שַׁעֲרָא מִסְטְרָא דְּאֵינּוֹן
פְּנִים, מִתְעַבְּרִין כְּלָהוּ וְאֲתַבְּרוּ.

חלופי גרסאות
ד רוחמי. ו ואתברו.

מסורת הזהר
(1) (במדבר טז) פקודי יב צ"מ. (2) (ש"א ב) תרומה קמה
צ"ד. (3) (ויקרא יג).

דרך אמות ה' לספר ולגלה השערות במספרים וע"י מזה בפרשת ויחי ריו ע"א.

מאמר
שהתער מסיר השערות משורשיהן, ויעברו
ממנו הדינים התחתונים מאחיזתם בשערותיו,
ובזמן שמעשים התחתונים ישרים עתיד
הקב"ה להעביר שערות אלו, ולמרוט אותם,
כדי שלא יצמח וירבה. שכתוב, כי ימרט
ראשו.
קכז אמר ר' יצחק וכו': אר"י, הגדול
מכל הלויים הוא קרח, שעשהו הקב"ה למטה
כעין איש של מעלה, וקראו קרח, מתי קראו
קרח, היינו בשעה שמרט בשבילו לאיש זה
של מעלה, שכתוב איש כי ימרט ראשו
קרח הוא. (כנ"ל אות קי"ט).

קכח וכד חמא קרח וכו': וכשראה
קרח את ראשו בלי שערות, וראה את אהרן
שמתקשט בקשוי מלכים, נעשה נקלה בעיניו,
וקנא את אהרן. אמר לו הקב"ה, אני עשיתי
לך כעין של מעלה, ואינך רוצה לעלות
(דפו"י דף מ"ט ע"א)

דתניא

מה

תזריע

ק"ל) דַתְנַיָא, כָּל אֵינּוֹן דְּתַלְיִין מְשַׁעְרָא דְרִישָׁא, אֵינּוֹן עֲלָאִין עַל אֲתַרְנִין, וְלֹא תְּצִיפִין פְּנוֹתֵיהּ. וְכָל אֵינּוֹן דְּתַלְיִין מְסַטְרָא דְשַׁעְרָא דְאֵינּוֹן פְּנִים, פְּלִהּוּ תְּצִיפִין וְתַקִּיפִין, "וּבג"כ אֲנָפוּי «מְתַלְהֵטֵן כְּפֶאֱשָׁא, מְשׁוּם נִיצוּצָא דְבוּצִינָא דְקַרְדִּינּוּתָא. וּבְהָאֵי כְּתִיב, פְּנֵי יְיָ חִלְקֵם. פְּנֵי יְיָ בְּעוֹשֵׂי רַע.

ק"לא) א"ר יצחק מהו נגע לבן אדמדם. נגע ממש הוא, אי תוּרָא אַתְחַזִּי, וְסוּמְקָא לֹא אַתְעָבֵר. מְשַׁמַּע דְּכְתִיב לְבָן אֲדַמְדֵם. א"ר יוסי, דְּתוּרָא לֹא אַתְחַזִּי, אֲלֵא בְּסוּמְקָא, פְּגוּנָא תוּרָא וְסוּמְקָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אַע"ג דְּתוּרָא אַתְחַזִּי, אֵי סוּמְקָא לֹא אָזִיל, נִגַּע הוּא. דְּכְתִיב «אִם יְהִי חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלֵג לְלִבֵּינוּ. וְכַד אַתְחַזִּיר, כְּלָא רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ, וְדִינִין לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ.

מסורת הזהר

(פ) (איכה ד) ויחי יוד צ"ה. (צ) (תהלים לד) חלק ג' רצה. (ק) (ישעיה א) שמות קיד צ"פ.

חלופי גרסאות

ת ובגין וליג כך. א דמתלחטן. ב אתחורוי. ג אתעקרו; דהא אתעקרו.

מאמר

הסולם

נגע לבן אדמדם

ששם מקום גילוי חכמה. בסו"ה חכמת אדם תאיר פניו, וע"כ הם עזים וחצופים.

מאמר נגע לבן אדמדם

ק"לא) אמר ר' יצחק וכו': אר"י, מהו, נגע לבן אדמדם. ומשיב, נגע ממש הוא, אם הלכן נראה, והאדום אינו עובר. זה משמע משכתוב לבן אדמדם. הרי ששניהם נראים שם. אמר ר' יוסי, לבן אדמדם פירושו, שהלבן אינו נראה אלא באדום, כמו לבן ואדום ביחד ר' יצחק אמר, שהפירוש הוא כמו שאמר לעיל, שאע"פ שהלבן נראה, אם האדום אינו הולך משם, נגע הוא. שכתוב, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. כי כשנעשה לבן לגמרי, נמצאים רחמים, והדינים אינם נמצאים.

פירוש. לבן הוא חסד, ואדום הוא דין, דהיינו כמ"ש לעיל (באות ק"ב) ברישא דהאי איש בוצינא דקרדינותא ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא וכו', הרי שהי' שנכנסה באור ונעשה אויר, שה"ס בוצינא דקרדינותא, גורם להראות צבע אדום. ואם הי' יוצאת מאויר, וחזר להיות אור, אז הולך לו האדום. ונודע שהי' הו' שנכנסה באור, הי"ס המסך דבחי"א, שעליו יוצאת קומת חסדים. ובוה נחלקו ר' יצחק ור' יוסי, שר' יצחק סבר, שנקרא נגע מטעם האדום, שה"ס הדינים דחסרון חכמה, ואפילו שיש חסדים אין החסדים מועילים לטהרו עד שתצא הי' מאויר, שה"ס הליכת האדום, ור' יוסי סבר, שבזמן שהחסדים יוצאים על מסך דבחי"א, שה"ס הי' שנכנסה באויר, גם החסדים הם בבחינת דין כמו

ק"ל) דתניא כ"ל אינון וכו': שלמדנו, כל אלו החצונים התלויים משערות ראש, הם עליונים על אחרים ואינם חצופים כמוהם. וכל אלו התלויים מפאת השערות של אלו הפנים העזים, כולם חצופים וקשים, ומשום זה פניו לוחטים כאש, משום ניצוץ הקשה שבהם. ובוה כתוב, פני ה' חלקם. פני ה' בעושי רע.

פירוש. כי נתבאר לעיל (בספרא דצניעותא אות ו' בהסולם) ההפרש מבחינת גלגלתא לבחינת פנים, אשר הגלגלתא מתוקנת בסוד ה' דצלם ואין שם מקום גילוי החכמה, אבל בחינת הפנים הי"ס צ' דצלם, שבהם מתגלה החכמה ע"ש. ולפיכך בשעה שיש הבוינא דקרדינותא בראש, יש לחיצונים ב' בחינות אחיות בשערות ראש, א) שמתאחזים בהן, בבחינת חסרון חכמה שיש בגלגלתא. ב) שמתאחזים בהן, בבחינת חסרון חכמה שיש בפנים. ומתוך שבין כך ובין כך אין גילוי חכמה בגלגלתא, ע"כ אין שם חסרון ניכר, והחיצונים האחוזים מבחינתה, אינם חצופים כל כך, וז"ש, כ"ל אינון דתליין משערא דרישא, דהיינו שנאחזים בבחינת חסרון שיש בגלגלתא, אינון ע"ל אחרנין ו"ל חציפין כותייהו. משום שאין שם חסרון ניכר, כי בין כך ובין כך אין שם מקום גילוי חכמה. וכ"ל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים, דהיינו אותם המתאחזים בבחינת חסרון חכמה שיש בפנים, כ"ל הו' חציפין ותקיפין, כי החסרון ניכר רק בבחינת הפנים, (דפו"י דף מ"ט ע"א)

מ"ב

תזריע

קל"ב) תאני רבי אבא, כתיב נגע הוא, וכתיב נגע היא. מד דכר ומד נוקבא. אלא פד נוקבא, אסתאבת בגין חובי תתאי, כתיב נגע היא. וכד דכר לא דאתדכי בגין חובי תתאי, כתיב נגע הוא.

קל"ג) ואשתמודען מלין " אלין לגבי פתנא, דינין דאתו מהאי, ודינין דאתו מהאי. ואשתמודען קרפני דבעיין לקרבא, דכתיב וזכר תמים. וכתיב נקבה תמימה יביאנה, דהא אשתמודען מלי, מאן אתו דינין, ומאן יאינון חובי. דאתאחדן בהאי או בהאי. ועל דא כתיב, וזכתי אלהים רוח נשברה. לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב רוח נשברה, דאינון שלמא ולעלמא, וחדוה דעלאין ופתאין.

קל"ד) ואם יראנה הפהן. תאני רבי יוסי, כתיב * שומע תפלה עדיך וגו'. שומע תפלה, דא קב"ה. ר' חזקיה אמר, שומע תפלה, שומע תפלות מבעי ליה, מהו שומע תפלה. אלא תפלה, דא כ"י, דאיהי תפלה, דכתיב * ואני תפלה, ודוד בגין כנ"י קאמר לה. ומה דאמר ואני תפלה, כלא חד, ועל דא שומע תפלה, ודא תפלה של יד, דכתיב * על ידכה בה"א.

קל"ה) עדיך כל בשר יבואו. בשעתא דגופא שריא בצערא, במרעין במכתשין. כד"א ובשר פי יהיה בעורו. את הנגע בעור הבשר. הבשר החי.

מסורת הזהר (ד) (תהלים נא) מקץ לג צ"א. (ו) (ויקרא יג.) (ת) (תהלים סה) תקוני זהר ת"ע קכב. (א) (שם קט.) (ב) (שמות יג) ויחי כ צ"ג.

חלופי גרסאות

ד ארכי ה ליג אלין לגבי כהנא. ו אתו ז בעלמא. ח תפלת. ט ליג תפלה.

מסורת הזהר

הסולם

הוכח אל הכהן

בנוקבא. וע"כ כתוב, על קרבנות אלו, זכתי אלקים רוח נשברה. להוציא, שאר הקרבנות, שלא כתוב בהם, רוח נשברה, להיותם שלום לעולם ושמחת העליונים ותחתונים.

קל"ד) ואם יראנה הפהן; למד ר' יוסי, כתוב, שומע תפלה עדיך וגו'. שומע תפלה זהו הקב"ה. דהיינו ז"א. רבי חזקיה אמר, שומע תפלה, שומע תפלות היה צריך לומר, מהו, שומע תפלה. ומשיב, אלא תפלה, זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות, שהיא נקראת תפלה, שכתוב, ואני תפלה. ודוד אמר זה, בשביל כנסת ישראל, ומה שאמר ואני תפלה, הכל אחד, כי המלכות, היא נקראת אני, והיא נקראת תפלה, ועל זה נאמר, שומע תפלה, שהיא המלכות. וזו היא תפלה של יד, שכתוב בה על ידכה בה' לבסוף, שיורה על המלכות.

קל"ה) עדיך כל בשר יבואו; היינו בשעה שהגוף שורה בצער ובמחלות ובנגעים, כש"א, ובשר כי יהיה בעורו. את הנגע בעור הבשר. הבשר החי, ומשום זה לא כתוב, עדיך כל רוח יבואו

מאמר

כמו הגורם אותם. וז"ש ר' יוסי, דהוורא לא אתהזי אלא בסומקא, כיון שקומת החסדים אינה נראית אלא מחמת המסך דבחי"א שה"ס אדום, ע"כ גם הלבן שהוא חסד אינו חשוב יותר ממנו.

קל"ב) תאני ר' אבא וכו': למד ר' אבא, כתוב פעם, נגע הוא, וכתוב פעם, נגע היא, שפעם בלשון זכר ופעם בנקבה. ומשיב, אלא כשהנוקבא שהיא המלכות נטמאה בעונות התחתונים, כתוב נגע היא, בלשון נקבה. וכשהזכר אינו נטהר, מחמת עונות התחתונים, שהוא ז"א, (כנ"ל אות קי"ט בהסולם) שהוא במדרגת איש, כתוב נגע הוא בלשון זכר.

קל"ג) ואשתמודען מלין אלין וכו': ודברים אלו נודעים לכהן אם הדינים באים מזה, מז"א, או שבאים הדינים מזה, ממלכות. ונודעים הקרבנות שצריך להקריב, שכתוב, זכר תמים, וכתוב, נקבה תמימה יביאנה, כי הדברים נודעים לכהן, מאין באו הדינים ומאין הם העונות, אם נאחזים בזה, בדכר, או בזה,

(דפו"י דף מ"ט ע"א *) דף מ"ט ע"ב

תזריע

וּבְגֵ"כ לֹא פְתִיב, כָּל רוּחַ יְבֹאוּ, אֲלֵא כָּל בְּשַׁר יְבֹאוּ. מִהוּ עֲדִיד. אֲלֵא כְּמָה דְאִתְמַר,
וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, דָּא הוּא קַב"ה. הַה"ד, וְאִם יִרְאֶנָּה הַכְּהֵן. ת"ח, בְּאַתְר חַד
אַהֲרֹן הַכְּהֵן, וּבְאַתְרָא אַחְרָא הַכְּהֵן סְתָם, וְדָא קַב"ה.

קל"ו) א"ר יצחק, וְהָא פְתִיב נִגְעָ צִרְעָתָ כִּי תִהְיֶה בְּאֲדָם וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן,
יְאִי הָכִי דָּא קַב"ה. א"ל אִין. בְּגִין דְּבִיָּה תִלְיָא כָּל דְּכִיּוּתָא וְכָל קְדוּשָׁה. א"ל,
אִי הָכִי, אֲמַאי וְהוּבָא, וְהוּעֵלָה מִבְּעֵי לִיה. א"ל, כד"א וְהוּבָא אֶת בְּדִיּו
בְּשִׁבְעוֹת, דְּעֵייל דָּא בְּגוּ דָּא. אוּף הָכָא וְהוּבָא, דְּיִפְנִסוּן לִיה לְכַתְּנָא, דְּלִדְפָּאָה
לִיה וְיַעֲלוּן מִלָּה קַמִּיה.

קל"ז) א"ר יצחק, הָכִי תַנְיִין, נִגְעָ צִרְעָתָ. נִגְעָ הוּא דִינָא תַקִּיפָא שְׁרִיָּא
בְּעֵלְמָא. צִרְעָתָ: סְגִירו. כד"א, סְגִירו דְּנַהוּרָא עֲלָאָה. סְגִירו דְּטִיבוּ עֲלָאָה, דְּלֵא
נְחִית לְעֵלְמָא. כִּי תִהְיֶה בְּאֲדָם, בְּאֲדָם סְתָם. וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן. דָּא כְּהֵן דְּלִתְתָּא,
דְּהוּא אֲתַתְּקֵן לְמַפְתַּח הַהוּא סְגִירו, וְלֵאדְלָקָא בְּבוּצִינְיָא דְּיִשְׁתַּכְּחוּ עַל יְדוּ
בְּרַקֵּן לְעֵילָא וְלִתְתָּא. וְיַתְעַבֵּר וְיִסְתַּלַּק הַהוּא נִגְעָ, וְיִשְׁרִי נַהֲירו דְּרַחְמֵי עַל כְּלָא,
וּבְגֵ"כ וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן.

קל"ח) אָמַר רַבִּי אַבָּא, חֲמִינָא לֵאִינְהוּ בְּנֵי עֲלְמָא, דְּלֵא מְשַׁנְחֵן, וְלֵא יַדְעִין
בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיִּהוֹן, פְּתִיב בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הִבְדִּילְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת
לִי. וּכְתִיב, וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. אִי אִינוּן מְתַרְתְּקֵן,
אֵן הוּא קְדוּשָׁה דְּלַהוֹן, הָא רְעוּתָא דְּלַהוֹן אֲתַרְתְּקַת מִנִּיה. וְקָרָא אַכְרִיז וְאָמַר,

חלופי גרסאות

ג) (שמות כז.) ד) (ויקרא ט.) ה) (שם) ב"ב קפט צ"ב. י אמאי אמר. כ אלא. ל דיכנשוק. מ לדיכא. נ מסיף
וכד אהדר [; אהדר]ן ויעלוק. ט דשריא. ע בוציניק.
פ דאשתכחו.

דרך אמת [ן עיין בכ"י בספר אוצרות חיים בדרוש נגעים.

מאמר

הסולם

והובא אל הכהן

יבואו, אלא כל בשר יבואו. מהו עדיך. אלא הוא כמו שלמדנו, והובא אל הכהן. זה הוא הקב"ה. ו"ש, ואם יראנה הכהן שהוא הקב"ה. בוא וראה, במקום אחד כתוב, אהרן הכהן, ובמקום אחר, הכהן סתם, ואינו כתוב אהרן, וזהו הקב"ה. קל"ו) א"ר יצחק וכו': אר"י, והרי כתוב, נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, וא"כ, הוא, הקב"ה. אמר לו כן, שהוא הקב"ה, משום שבהקב"ה תלויה כל טהרה וכל קדושה. אמר לו, א"כ, למה נאמר והובא, והועלה אל הכהן, היה צריך לומר כי להקב"ה נוחג עליה. ולא ביאת. א"ל הוא כש"א, והובא את בדיו בטבעות, שפירושו שמביא זה בתוך זה, אף כאן, והובא, פירושו, שמכניס אותו אל הקב"ה שנקרא כהן, כדי לטהר אותו, ויביאו הדבר לפניו. קל"ז) א"ר יצחק הכי וכו': אר"י, כך למדנו, נגע צרעת, נגע, פירושו דין קשה (דפו"י דף מ"ט ע"ב)

נא

תזריע

א אל תהיו כסוס כפרד אין הבין, במה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד, בקדושה דגרמייהו, לאשתפחא שלימין ורשימין מכלא.

קלא) ועד זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען, לכונא רעותא לאתדבקא ביה בקב"ה. והא אתערו, בפלגות ליליא קב"ה עאל בגנתא דעדן, לאשתעשעא עם צדיקיא, וכ"י משפחת ליה לקב"ה, והיא שעטא דרעותא לאתדבקא בהו.

קמ) וחבריא דמשפדלי באורייתא, משפתפי בה בכ"י, לשבחא למלכא קדישא, ואתעסקן באורייתא, שאר בני נשא פדין עידן רעותא לאתקדשא בקדושה דקב"ה, ולכונא רעותא לאתדבקא ביה. ואינון חבריא דמשפדלי באורייתא זווגא דלהון בשעטא דזווגא אחרא אשתכח, והאי משבת לשבת לכונא רעותא לאתדבקא ביה בקודשא בריה הוא ובכנסת ישראל, דהוא עידן רעותא דמתברכן כלא עלאי ותתאי.

קמא) אי בני נשא אתרחקו מגיה, ועבדן ככעירי, אן הוא קדושה דלהון, לאשתפחא קדישין. אן אינון נפשאן קדישין דמשכן מעילא. ושלמה מלכא צווח ואמר, גם בלא דעת נפש לא טוב. גם בלא דעת, מאן הוא דעת. דא קב"ה. נפש לא טוב, דא הוא נפש, דאינון משכין בעובדייהו, לא טוב, דהא מסטרא אחרא אתמשכאן עלייהו נפשטא דלאו איהו טוב, בגין דלא מכווני לבייהו לקב"ה.

קמב) מאן דאתלהיט ביצר הרע, בלא רעותא וכוננה דלכא לקב"ה.

חלופי גרסאות

א ובשעתא ק משתדלי ד ליג בני ש באינון. ת דאחרא. (תהלים לב) חלק ג' פ. ז) (משלי יט) וארא יח צ"ה. א דהא ערן, ב נפשתן, ג מוסף הוא בלא.

מסורת הזהר

והייתם קדושים

שלהם הוא בשעה שזווג אחר, העליון, נמצא. שזהו משבת לשבת, לכוון הרצון להתדבק בהקב"ה ובכנסת ישראל, כי היא שעת רצון שמתברכים הכל, העליונים והתחתונים.

קמא) אי בני נשא וכו': אם בני אדם מתרחקים מהקב"ה, ועושים ככהמות, איפה היא הקדושה שלהם, שיהיו נמצאים קדושים, איפה הם הנפשות הקדושות שמושכים מלמעלה. ושלמה המלך צווח ואמר, גם בלא דעת נפש לא טוב, גם בלא דעת, מי הוא דעת. זה הוא הקב"ה. נפש לא טוב, זו היא נפש שהם מושכים במעשיהם. לא טוב, משום שמשטרא אחרא נמשכת עליהם הנפש, שהיא אינה טובה, משום שאינם מכוונים לבס להקב"ה.

קמב) מאן דאתלהיט ביצר וכו': מי שמתלהט ביצר הרע, בלי רצון וכוונת הלב להקב"ה

הסולם

מאמר

והכתוב מכריז ואומר, אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. כי במה נבדלים בני אדם מסוס ופרד, הוא רק בקדושה שלהם, להמצא שלמים ומצוינים מכל.

קלט) ועל דא זווגא וכו': וע"כ זווג בני אדם הוא בזמנים ידועים, לכוון רצונם להתדבק בהקב"ה. והרי העירו, שבחצות לילה הקב"ה נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, וכנסת ישראל, שהיא המלכות, משבתת להקב"ה. והיא שעת רצון להתדבק בהם, בהקב"ה ושכינתו.

קמ) וחבריא דמשפדלי וכו': והחברים העוסקים בתורה, מתחברים עם כנסת ישראל, לשבח להקב"ה, ועוסקים בתורה ושאר בני אדם הוא אז שעת רצון להתקדש בקדושת הקב"ה, דהיינו בווג. ולכוון הרצון להתדבק בו. ואלו החברים העוסקים בתורה, הזווג (דפו"י דף מ"ט ע"ב)

נב

תזריע

מִמִּסְטָרָא דְנִצְר הִרְע אֶתְמִשְׁךָ יי עֲלִיָּה נִפְשָׁא, דְלֵאוּ אִיְהִי טוֹב, הַה"ד גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב וְאֵץ בְּרַגְלִים חוּטֵא. מֵאֵן דְּאִיהוּ אֵץ י בְּרַגְלִים וְדַחֵי שַׁעְתָּא בְּלֹא רַעוּתָא קְדִישָׁא, חוּטֵא. חוּטֵא וְדֵאי, בְּכֻלָּא.

קמוג) וְעַל דָּא שְׂרִיין מִכְתְּשִׁין בִּישִׁין בְּכַנֵּי נִשָּׂא, וְאַסְהִידוּ בְּאַנְפֵייהוּ בְּחִצְפּוּתָא דְלַהוֹן, לְאַחַזְאָה דְהָא קוּדְשָׁא ב"ה מְאִיס בְּהוּ, וְלֵאוּ דַעַתִּיהָ בְּהוֹן, עַד דְּאִינוּן זִכָּאן יי וּמְכַשְׂרָאן עוֹבְדֵיהוּ כְּמִלְקָדְמִין, יוּמְתַבְּרָכָן. וְע"ד אֶשְׁתַּמוּדְעֵן מִכְתְּשִׁין לְגַבֵּי כְּתָנָא, אִינוּן דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא, וְאִינוּן דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא אַחְרָא.

קמוד) כְּגוֹנוּנָא דָּא כְּתִיב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', וְנִתְתִי נִגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוּתְכֶם. וְכִי אָגֵר טַב הוּא, דִּישְׁתַּכַּח בְּאִינוּן דְּזִכָּאן לְמִיעַל בְּאַרְעָא. אֲלֵא הָא אוּקְמוּהָ לְאַשְׁכְּחָא מְטַמוּנִין דְּאַטְמָרְן בְּבֵיתֵיהוּ, וְלֵאחַזְאָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל.

קמה) אַבְל ת"ח, זִכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְּדַבְּקֵן בֵּיהּ בְּקַב"ה, וְקַב"ה רַחִים לְהוּ, דְּכְתִיב יי אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי. וּמַגוּ רַחֲמֵיהוּ דִּילֵיהּ, אֲעִיל לְהוּ יי לְאַרְעָא קְדִישָׁא, לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתִּיהָ בִּינֵיהוּ, וְלְמַהוּי דִּינִירִיהָ עַמְהוֹן, וְיִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּפְּחוּן קְדִישִׁין עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא.

קמוז) ת"ח, כְּתִיב יי וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לְבֶן וְגו'. בְּשַׁעְתָּא דְהוּ עֲבָדִין עֲבִידְתָּא, הוּוּ אִמְרִי, דָּא לְמַקְדָּשָׁא. דָּא לְמִשְׁכָּנָא. דָּא לְפְרוּכְתָּא. וְכֵן כָּל אִינוּן

מסורת הזהר

ח' (מלאכי א) שמות צו צ"ח זהר חדש נב ט"ג שי"א. ד ומסטרא. ה עלייהו. ו ל"ג ברגלים. ז ומתרכאן. ח בארעא. ט (שמות לה).

חלופי גרמאות

מאמר

הסולם

והייתם קדושים

הוא זה שֵׁכר טוֹב שִׁימְצָאוּ נִגְעִים בְּבַתִּים שֶׁל אֵלוּ שׁוֹכְנוּ לְכַנּוֹס לְאַרְץ. וּמְשִׁיב, אֲלֵא הָרִי הַעֲמִידוּהוּ, שְׁהוּא, כִּי אַחַר שִׁיתְצוּ הַבַּתִּים הַמְנוּגְעִים, יִמְצָאוּ אוֹצְרוֹת שֶׁהֲצִפִּינוּ הַכְּנַעֲנִים בְּבַתִּיהֶם, וְיִהְיוּ מֵהֶם יִשְׂרָאֵל. (ויק"ד פ"ז ו').

קמה) אַבְל ת"ח זִכָּאִין וְכו': אַבְל בּוֹא וְרֵא, אֲשֶׁרִיִּהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁהֶם דְּבָקִים בְּהַקְב"ה, וְהַקְב"ה אוֹהֵב אוֹתָם, שְׁכַתּוֹב, אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'. וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוּ, הַכְּנִיסֶם לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינְתּוֹ בֵּינֵיהֶם, וְלָדוֹר עִמָּהֶם, וְשִׁימְצָאוּ יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

קמוז) ת"ח כְּתִיב זִכָּאִין וְכו': בּוֹא וְרֵא, כְּתוּב, וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לְבֶן וְגו'. הִינּוּ, בְּשַׁעַת שֶׁהִיוּ עוֹשׂוֹת מְלֹאכְתָן, הִיוּ אוֹמְרוֹת, זֶה לְמַקְדֵּשׁ, זֶה לְמִשְׁכָּן, זֶה לְפִרְכֹּת, וְכֵן עָשׂוּ כָּל הָאוֹמְנִים, כְּדִי שֶׁתְּשֶׁרֶה הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵיהֶם, וְתִתְקַדֵּשׁ

לְהַקְב"ה, הָרִי מִצַּד הַיָּצֵר הִרְע נִמְשַׁכְתָּ עֲלֵינוּ נִפְשׁ שְׁאִינָה טוֹבָה, ז"ש גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. וְאֵץ בְּרַגְלִים חוּטֵא, מִי שְׁהוּא אֵץ בְּרַגְלָיִם, וְדוּחָה אֶת הַשַּׁעַת, דְּהִינּוּ שְׁאִינוּ רֹאֵה שֶׁתִּהְיֶה הַשַּׁעַת כְּשֶׁרָה לְכַךְ, אֲלֵא שְׁהוּא בְּלֹא רְצוֹן קְדוּשָׁה, חוּטֵא, שְׁהוּא חוּטֵא וְדֵאי, בְּכָל.

קמג) וְע"ד דָּא שְׂרִיין וְכו': וְע"כ שׁוֹרִים נִגְעִים רַעִים בְּכַנֵּי אָדָם, וּמַעֲרִידִים בְּפָנֵיהֶם בְּחֻצְפָּה שְׁלֵהֶם, לְהַרְאוֹת שֶׁהַקְב"ה מוֹאֵס בְּהֶם, וְדַעַתוֹ אֵינָה לְהֶם, עַד שִׁיְהִיוּ זְכָאִים, וְיִטִּיבוּ מַעֲשֵׂיהֶם כְּמַקְוֵם, וּמִתְבַּרְכִּים. וְעַל זֶה, נִיכְרִים הַנִּגְעִים אֶל הַכֶּהֵן, אוֹתָם שְׁהֶם בָּאִים מִצַּד הַטּוֹמְאָה, וְאוֹתָם שְׁהֶם בָּאִים מִסְטָרָא אַחְרָא.

מאמר נגעי בתים

קמוז) כְּגוֹנוּנָא דָּא כְּתִיב וְכו': כַּעֲיֵן זֶה כְּתוּב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', וְנִתְתִי נִגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוּתְכֶם. שׁוֹאֵל, וְכִי (דפ"י דף מ"ט ע"ב * דף נ' ע"א)

נג

תזריע

אומנין בגין ם דיִשְׁרֵי קְדוּשָׁה עַל יְדִיָּהוּ, וְאַתְקַדְּשׁ הֵהוּא עֲבִידְתָּא. וְכַד סְלִיק
לְאַתְרֵיהּ, בְּקְדוּשָׁה סְלִיק.

קמז בְּגוּוּנָא דָּא מֵאן דְּעֵבִיד עֲבִידְתָּא לְע״ז, אוּ לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא
קְדִישָׁא. בִּיּוֹן דְּאֲדַפְרֵי לֵיהּ עַל הֵהוּא עֲבִידְתָּא, הָא רוּחַ מְסַאָבָא שְׂרִיא עֲלוּי, וְכַד
סְלִיק עֲבִידְתָּא, בְּמְסַאָבָא סְלִיק. בְּנַעְנִים פְּלַחֵי לְע״ז אִינְהוּ, וּמִתְדַבְּקֵן בְּלֵהוּ
בְּחֻדָּא בְּרוּחַ מְסַאָבָא בְּע״ז, וְהוּוּ בְּגִינֵן בְּגִינֵן לְפָרְצוּפִיָּהוּ וּלְגַעוּלִיָּהוּ לְסִטְרָ
מְסַאָבָא לְע״ז, וְכַד שְׂרִיאן לְמַבְנֵי, הוּוּ אַמְרֵי מְלָה, וְכִינֵן דְּאַתְדַּכְר בְּפּוּמִיָּהוּ, סְלִיק
עֲלֵיהּ רוּחַ מְסַאָבָא. כַּד אֶסְתְּלִיק עֲבִידְתָּא, בְּרוּחַ מְסַאָבָא אֶסְתְּלִיק.

קמח בִּיּוֹן דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, בְּעָא קב״ה לְדַפְּאָה לֹוֹן, וּלְקַדְּשָׁא לֹוֹן
אַרְעָא, ׀ וּלְאַפְנָאָה אַתְר לְשְׁכִינְתָּא דְּלֹא תִשְׂרֵי שְׁכִינְתָּא גּוּ מְסַאָבָא. וְע״ד בְּהֵהוּא
נִגַע צְרַעַת, הוּוּ סְתְרִין ם בְּגִינֵינֵן דְּאָעִין וְאַבְנֵין ׀ דְּאַתְעֵבִידוּ בְּמְסַאָבוּ.

קמט ת״ח, אִי עוּבְדָּא דָּא הֵהּ לְאַשְׁפַּחָא ם מְטְמוּנֵין בְּלַחֻדוּי, יְהִדְרוּן
אַבְנֵין לְכַתֵּר כְּמָה דְּאִינוּן לְאַתְרֵיָּהוּ, וְעַפְרָא לְאַתְרֵיהּ. אַבְל קָרָא פְּתִיב, וְחֻלְצוּ
אֶת הָאַבְנִים. וְכַתִּיב וְעַפְרָא אַחֲרֵי יָקַח. בְּגִין דִּיתְעַבְר רוּחַ מְסַאָבָא, וְיִתְפַּנֵּי וְיִתְקַדְּשׁ
הַשְּׁתָּא כְּמִלְקַדְמִין, וְיִשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁה, וּבְדִיּוּרָא קְדִישָׁא, לְמִשְׂרֵי בִינֵיָּהוּ
שְׁכִינְתָּא.

קנ וְעַל דָּא מֵאן דְּבְנֵי בְּנֵין ם כַּד שְׂאֵרֵי לְמַבְנֵי, בְּעֵי לְאַדְכְּרָא ם בְּפּוּמִיָּהּ,
דְּהָא לְפּוּלְחָנָא דְּקב״ה הוּא בְנֵי. ם בְּגִין דְּכַתִּיב ם הוּי בּוֹנֵה בֵיתוּ בְּלֹא צְדָק וְגו',

חלוּפֵי גְרַמְאוּת

ט דְּשִׂרְיָא; דְּתִשְׂרֵי י לִיג כְּחֻדָּא. כ לְטְנוּפִיָּהוּ. ג וּלְמַפְנֵי;
וּלְמַבְנֵי. ח בִּיּוֹן אַבְנֵין וְאָעִין. ו לִיג דְּאַתְעֵבִידוּ בְּמְסַאָבוּ.

ז מְמַטְוֵין. ז לִיג כַּד שְׂאֵרֵי לְמַבְנֵי. פ לִיג בְּפּוּמִיָּהּ. צ מוּסִיף כַּד שְׂאֵרֵי לְמַבְנֵי בְּגִין.

מסורת הזהר

(׀ ירמיה כב) חלק ג' נא:

הסולם

מאמר

מקום לשכינה, כדי שלא תשרה השכינה
במקום טמא. וע״כ בנגע צרעת ההוא היו
הורסים הבנינים של עצים ואבנים שנעשו
בטומאה.

קמט ת״ח אִי עוּבְדָּא וְכוּ׳: בּוּא וּרְאָה,
אִם מַעֲשֵׂה זֶה, שֶׁל נְתִיצַת הַבַּתִּים הַמְּנוּגְעִים,
הִיָּה כְּדֵי לְמַצּוֹא אוֹצְרוֹת בְּלִבְד, הִיָּו צְרִיכִים
אֲח״כ לְהַחְזִיר הָאבְנִים לְמַקְוֵן כְּמוֹ שְׁהִיָּו, וְכֵן
הִיָּו צְרִיכִים לְהַחְזִיר הָעַפְרָא לְמַקְוֵן. אֲבָל
הַמְקַרָּא כְּתוּב, וְחֻלְצוּ אֶת הָאבְנִים. וְכַתוּב וְעַפְרָ
אַחֲרֵי יָקַח. שֶׁהוּא, כְּדֵי לְהַעֲבִיר אֶת רוּחַ
הַטּוּמְאָה, וְתַפּוּנָהּ, וְתִתְקַדֵּשׁ עֵתָה הָאָרֶץ
כְּמִקְדָּם, וְיִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁה, וּבְדִיּוּר
קְדוֹשׁ, שֶׁתִּשְׂרַח בִּינֵיהֶם הַשְּׁכִינָה.

קנ וְעַל דָּא מֵאן וְכוּ׳: וְע״כ מִי שְׁבוּנָה
בְּנֵין, כְּשֶׁמִּתְחִיל לְבַנּוֹתוֹ, צְרִיךְ לְהַזְכִּיר בְּפִינוּ,
שְׁבוּנָה אוֹתוֹ לְעַבְדוּת הַקְּב״ה, מִשּׁוּם שְׁכַתוּב,
הוּי

ותתקדש המלאכה ההיא, וכאשר הביארה
למקומה עלתה וחיתנה בקדושה.

קמז כְּגוּוּנָא דָּא מֵאן וְכוּ׳: כַּעֲיֵן זֶה
מִי שְׁעוּבַד עַבְדוּהָ לְעַבְדוּהָ זֹרָה, אוּ לְצַד אַחֲרֵי
שְׂאִינוּ קְדוֹשׁ, כִּיּוֹן שְׁמִזְכִּירָה עַל עַבְדוּהָ הֵהיא,
הִנֵּה רוּחַ הַטּוּמְאָה שׁוֹרָה עֲלוּי, וְכַשְׁעוּלָה
הַעַבְדוּהָ, הִיא עוֹלָה בְּטוּמְאָה. הַכְּנַעֲנִים, עוּבְדֵי
עַבְדוּהָ זֹרָה הִיָּו, וְכוּלָם יָחַד הִיָּו דְּבוּקִים בְּרוּחַ
הַטּוּמְאָה בְּעַבְדוּהָ זֹרָה, וְהִיָּו בּוֹנִים בְּנִינִים
לְפָרְצוּפִיָּהֶם וּלְתוֹעֵבָתָם שֶׁל צַד הַטּוּמְאָה,
לְעַבְדוּהָ זֹרָה, וְכַשֶּׁהֲתַחִילוּ לְבַנּוֹת, הִיָּו אוֹמְרִים
אִיזָה דְּבַר, וְכִיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּפִיהֶם, עָלָה עַל הַבְּנֵין
רוּחַ הַטּוּמְאָה. וְכַשְׁעֵלְתָהּ הַעַבְדוּהָ, עָלְתָה בְּרוּחַ
הַטּוּמְאָה.

קמח בִּיּוֹן דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳: כִּיּוֹן
שְׁבָאוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ, רִצְהָ הַקְּב״ה לְטַהֵר
לְמַעַנֵם וּלְקַדֵּשׁ לְמַעַנֵם אֶת הָאָרֶץ, וּלְפַנּוֹת
(דְּפּוּיֵי דְּף ג' ע״א)

נד

תזריע

וּכְדֵינְךָ סִייעָתָא דְשְׁמִיָּא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וְקַב"ה זְמִין עֲלֵיהּ קְדוּשָׁתָא, וְקֹאֲרֵי עֲלֵיהּ שְׁלוֹם, הַה"ד וְיַדְעָתָּה פִּי שְׁלוֹם אֶהְלֵךְ וְגו' . מֵהוּ וּפְקֻדָּתָּהּ נִוְךְ, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל וּפְקֻדָּתָּהּ, לֹא פְקֻדָּא מְלָה בְּפּוּמָא פִּד אִיהוּ בְּנִי. וְכֵדֵינְךָ וְלֹא תַחְטָא פְתִיב. וְאִי לֹא הָא זְמִין לְבֵיתֵיהּ סִטְרָא אֲתֵרָא.

קנא כ"ש, מאן דְבְנֵי וְרַעוּתֵיהּ בְּגוּוּנָא אֲתֵרָא, בְּגִין דְּמִנְחָד בֵּיתָא וְלִסְטְרָא אֲתֵרָא, וְלֹא סִטְרָא בֵּיהּ. הָא וְדֹאֵי שְׂרָיָא בֵּיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא, וְלֹא נְפִיק " הַהוּא ב"נ מְעֻלְמָא, עַד דְּאֲתַעְנֵשׁ בְּהַהוּא בֵּיתָא, וּמֵאֵן דְּדִירֵי בֵּיהּ, יְכִיל לְאַתְרָקָא, דְּהָא הַהוּא דִּירָה רוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרָיָא בֵּיהּ, וְאֲזִיק מֵאֵן אֲדֹאשְׁתַּכַּח בֵּיהּ.

קנב וְאִי תִימָא בְּמַה יְדִיעַ. בְּגוּן דְּאֲתֵזַק בְּהַהוּא בֵּיתָא, הַהוּא דְבְנֵי לָהּ, אוּ אֲנָשֵׁי בֵּיתֵיהּ, אוּ בְּנֻקְי דְגוּפָא, אוּ בְּנֻקְי מְמוּנָא, הוּא וְתֵרִין אֲתֵרִין אֲבֵתֵרֵיהּ. הָא וְדֹאֵי יַעְרוּק ב"נ לְטוּרָא, וְלֹא יְדוּר בֵּיהּ. יְדוּר " דְּבִטְיַחְלָא דְעַפְרָא, וְלֹא יְדוּר בֵּיהּ.

קנג וּבְגִין כֵּן, קַב"ה חָס עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינוּן לָא יְדַעִין מְלָה בְּכָל אִינוּן בְּתִי. וְהוּא אָמַר, אֲתוּן לֹא יְדַעִין, אֲנָא יְדַעְנָא, וְאֲרֻשִׁימְנָא לֹוֹן בְּנִגְעַ. נִגְעַ

מסורת הזהר (אייוב ה) ב"ב קמב צ"א זהר חדש נ ט"ג שכ"ד. ק דמיחדא. ר ל"ג לסטרא אחרא. ש ל"ג לאסתאבא ביה. ת מההוא. א דאשכח. ב האי. ג ותמן. ד בטיקלא. ה ל"ג בנגע; ל"ג נגע.

דרך אמת. זן בבית שנטוח בעפר ואל ידור בבית יפה בענין כזה.

מאמר

הסולם

מונה ביתו בלא צדק

קנג) וּבְגִין כֵּן קַב"ה וכו': ומשום זה הקב"ה חס על ישראל, שהם אינם יודעים דבר, בכל אלו הבתים שחצאו בארץ, אם יש שם רוח הטומאה או לא, והקב"ה אמר, אתם אינכם יודעים, אני יודע, ואציין אותם בנגע. נגע יושב בבית, שהוא הסטרא אחרא, הרי נגע אחר תקיף, ששלחתי שם, שיוציאו ויעבירו מן העולם. ואז, ונתן את הבית את אבניו ואת עצי. שואל, כיון שהנגע הלך לו, מכח נגע האחר שהוציאו, מה הטעם, ונתן את הבית, הרי הס"א כבר הלך משם. ומשיב אלא בכל זמן שהבנין ההוא יהיה עומד שלו הוא, של הס"א, ויכול לחזור. ביאור המאמר. הבונה בית צריך לבנותו בצדק, דהיינו שיהיה מרכבה של השכינה שנקראת בית, ונקראת צדק, והיינו בסוד הארת חכמה שבה, בסו"ה בחכמה יכנה בית. וז"ש (באות ק"ו) **בְּעֵי אֲדַכְרָא בְּפּוּמִיהּ דְּהָא אֲפּוּלְחָנָא דְּקַב"ה הוּא בְּנִי, וְאִם לֹא, הַסְטְרָא אַחְרָא נִמְשַׁךְ אֶל הַבֵּית, וְרוּחַ הַטּוּמָאָה שֶׁל הַס"א שוֹרֵה בּו, שְׁהוּא לְעוֹמֵת רוּחַ הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַשְּׁכִינָה. וְעֲלִיו כְּתוּב, הוּי בּוֹנֵה בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק, שְׁהִיא הַשְּׁכִינָה הַנִּקְרָאת צְדָק, וְהַהֲפֵרֵשׁ**

הוּי בּוֹנֵה בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק, וְאִז עוֹרֵת הַשְּׁמַיִם שוֹרֵה עֲלָיו, עַל בֵּיתוֹ, וְהַקַּב"ה מְכִין עֲלָיו קְדוּשָׁתוֹ, וְקוֹרָא עֲלָיו שְׁלוֹם. ז"ש וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא, מהו ופקדת נוך, הרי העמידוהו, אבל, ופקדת פירושו, לפקוד דבור בפיו כשהוא בונה. דהיינו שיאמר בפיו שבונה אותו לעבודת הקב"ה כנו"ל. ואז כתוב, וְלֹא תַחְטָא, וְאִם לֹא, הרי סטרא אחרא מוכן לשרות על ביתו. קנא) **כ"ש מֵאֵן דְּבְנֵי וכו':** כל שכן מי שבונה, ורצונו הוא באופן אחר, כי מיתד ביתו לצד האחר, להטמא בו, הרי ודאי שורה בו רוח הטומאה, ואדם ההוא אינו נפטר מן העולם עד שנענש באותו בית, ומי שיושב בו יכול להנזק, כי רוח הטומאה שורה בדירה ההיא, ומזיק את מי שנמצא בה. קנב) **וְאִי תִימָא בְּמַה וכו':** ואם תאמר כמה ידוע, אם הבונה אותו המשיך שם רוח הטומאה. היינו אם נזוק בבית ההוא מי שבנה אותו, או בני ביתו, הן בנזקי הגוף הן בנזקי כסף, וכן נזוקו שני שכנים אחריו שישבו בו, אז ודאי יברח האדם להר, ולא ישב בו, ישב במערת עפר ולא ישב בו. (דפוי" דף ב' ע"א)

נה

תזריע

דייר בביתא, קא נגע אַתראַ תקיפא, דיפיק ליה, ויעבר ליה מן עלמא. וכדין ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון דאזיל ליה, מאי טעמא ונתן את הבית. אלא בכל זמנא דההוא בנין להוי קיים, דיליה הוא, ויכיל לאהדרא.

קנדה) האי בארעא קדישא, כ"ש בארעא אַתרא, דזמינא רוח מסאבא יתיר, ויכיל ב"נ לאתזקא. א"ר אלעזר, וכ"ש ¹⁰ ודאקרי בקלפוי דתכרוי אַתרינין, לאשפתתא תמן, ואפילו ¹¹ טורפי דקספתא לא מעברין ליה מההוא ביתא, וכג"כ ¹² האי קרא אכריו ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי קאמרי כל יומא ביההוא ביתא.

קנדה) ר' יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, ¹³ וי"ח מטא ¹⁴ בספתא, עאל לגו.

חלופי גרמאות

1 דקארי. 2 ודאי. 3 אטרה בטיפסא. 4 כספתא.

דרך אמת [ח] שהרוחות הם קוראים לקליפות חבירי שיבאו ג"כ לדור עמהם. ט טריפה והתבלבלות של קלע שקולעים בו האבנים כדי לבלבל הרוחות שיברחו מהבית אינו מועיל להבריחם. ין הגיע במפתן הבית רצה לכנס בבית ושמע קול אחד שאמר התאספו והכנסו הרי כאן אחד מהחולקים עלינו והיינו אומרו הא חד פלוגתא דילן.

הסולם

מאמר

נתן את הבית

לאור, הממעט קו השמאל מחכמה. והס"א יוצא מן הבית, כי אין לו כח עוד להמשיך מה משמאל הנפרד. וז"ש, דיפיק ליה ויעבר ליה מן עלמא, כי כיון שממעט קו השמאל שהוא כחו של הס"א, נמצא שיוצא, לא לבד מן הבית, אלא מן עלמא, שנתבטלה כולה. אמנם אחר שהנגע נתגבר על רוח הטומאה ובטלו, הרי נשאר הנגע בבית, ואין מי שיבטלו וז"ש, בכל זמנא דההוא בנין להוי קיים וכוי (ועי' מצודע אות מ"ט).

קנדה) האי בארעא קדישא וכוי: זה הוא בארץ הקדושה, כל שכן בארץ אחרת, שרוח הטומאה נמצא שם יותר, באותם הבתים שיכול האדם להנזק ממנו. א"ר אלעזר, וכל שכן, שרוח הטומאה שנמצא שם, קורא לחבירי הקליפות האחרים שימצאו שמה. ואפילו דפיקות בכלים, שחיו נוהגים לדפוק בכלים, כדי לגרש רוחות ומזיקים מאיזה מקום, אינם מעבירים את המזיקים מבית ההוא. ומשום זה המקרא מכריז ואומר, הוי בונה ביתו בלא צדק, שהדרים באותו בית ודאי אומרים מקרא חזה, בכל יום. טורפי פירושו דפיקות, מלשון טרפה בכותל (חולין נ"ו). דקספתא, פירושו כלים, מלשון אכוספא דתמר, (תענית כ"ד:).

קנדה) ר' יוסי עאל וכוי: ר' יוסי נכנס יום אחד בבית אחד, הגיע אל מפתן הבית, ונתישב בדעתו, ונכנס בפנים הבית. שמע קול

וההפרש בין הס"א אל השכינה, הוא, כי תקון הארת החכמה שבמלכות הוא שתאיר ממטה למעלה, כהכרעת קו האמצעי כנ"ל (ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) והסטרא אחרא ממשיך החכמה ממעלה למטה, ומפריד השמאל מן הימין. ואותם הבתים של הכנענים שבנו ביתם לסטרא אחרא ועבודה זרה, שכן בהם רוח הזה דס"א מקו שמאל, וע"כ דינין דקו שמאל הקשים יש שם שמזיקים בני אדם. וז"ש (באות קנ"א) ומאן דייר ביה יכיל לאתזקא דהא וכוי, דהיינו שדינין דקו שמאל יזיקו לו.

ונודע שבעת שקו השמאל נפרד מן הימין אין עצה להכניעו ולהחזירו לימין אלא ע"י התעוררות הדינים ממסך דחירק, שה"ס להעלות המלכות למקום בינה הממעט את קו שמאל מג"ר דחכמה, (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) וסוד הנגעים נמשכים ג"כ מדינין אלו דעלית המלכות למקום בינה, כנ"ל (באות קל"א), שה"ס ה"י שנכנסה לאור והאור נתמעט לאויר ע"ש.

וזה אמרו קב"ה הם עלייהו וכוי וארשימנא לון בנגע, נגע דייר בביתא הא נגע אחר תקיפא דיפיק ליה וכוי, כיון שנגע של השראת הסטרא אחרא ישנו בבית, שהוא הארת השמאל ממעלה למטה בפירוד מן הימין, הא נגע אחר, שהוא הנגע ששולח הקב"ה בבתים אלו, הנמשכים מן ה' שנכנסה (דפו"י דף ג' ע"א *) דף ג' ע"ב)

תזריע

גו

שמע חד קלא דאמר, אתקנשו עולו, קא חד פלוגתא דילן. ס' סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו, לא ניכול אלא אי דיוריה קכא. נפק ר' יוסי ודחיל. אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא, אתחייב בנפשיה. קנז) א"ל ר' חייא, וקא גזים ושאר בני נשא דיירי בגויה, ואשתלימו. א"ל, אינון מסטריהו קא אתיין, אכל מאן דדחיל חשאה, זכיל לאתוקא. ואפילו אינון, אי יעכבו דיוריהון ביה, לא יפקון בשלם. א"ל, וקא פתיב ס' בתיהם שלום מפחד. א"ל פגון דהוה מאחרא, ואתבני מצדק. וקרא קכי הוא, בתיהם שלום מפחד, פשפתיהם שלום מפחד שבט אלוה לא שריא עליהם. קנז) וקא אשר לו הפית והגיד וגו'. והגיד, ויאמר מפעי ליה, או וידבר, מהו והגיד. אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא, וקא אוקמוה. פנגע נראה לי בפית, פנגע, נגע מפעי ליה. נראה לי, יש לי מפעי ליה. דקא פתיב, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם, דיתחוי לכלא. אמאי פנגע נראה לי. קנח) אלא בשעתא דהאי עייל, אחרא אתגליא. ומקטרגא דא בדא. וע"ד

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

(ח) (איוב כא.) (ז) (ויקרא יד) חלק ג' וכו'.
(ט) וניזיק.
(כ) האספו וניזקו קודם שיצא לחוץ והשיב קול אחר אי אפשר לנו להזיקו א"כ שידור הוא בעצמו בבית זה וכאשר שמע ר' יוסי כדברים האלה יצא לחוץ וירא לנפשו.

הסולם

מאמר

נגע ורוח הטומאה ההפכים זל"ז

בבית, אומר כנגע, נגע היה צריך לומר. אומר, נראה לי, יש לי היה צריך לומר. שהרי כתוב, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם, שמשמע שיהיה נראה לכל, ולמה אומר כנגע נראה לי.

קנח) אלא בשעתא דהאי וכו': ומשיב, אלא בשעה שזה, דהיינו הנגע, נכנס בבית, נתגלה האחר, דהיינו רוח הטומאה שהיה בבית כמ"ש לעיל (אות קנ"ג) ונלחמו זה בזה. וע"כ אמר, נראה לי, כי נראה לי תחילה, שאותו שנתכסה, שהוא רוח הטומאה, שהיה מתכסה בביאת הנגע, חזר ונתגלה. ואותו שנתגלה, שהוא הנגע, נתכסה. ואחר כך נראה לו בצורה, שנתגלה נגע ההוא בבית, ונתכסה האחר, שהוא רוח הטומאה, ועל כן כתוב והגיד ככה, כי דבר חכמה הוא. כי הגדה דומת על חכמה.

פירוש. כי נתבאר לעיל (באות קנ"ג) שהנגע ורוח הטומאה השורה בבית מחמת שנכנה שלא בצדק, הם הפכים זה לזה, כי רוח הטומאה הוא מהמשכת הארת החכמה דקו שמאל ממעלה למטה, שהוא בחינת ג"ר. והנגע הוא מבחינת אויר דקטנות הממעט הג"ר דקו שמאל. עש"ה. ולפיכך כשהנגע נראה בבית, תכף מתכסה רוח הטומאה, מחמת שנתמעט

קול אחד שאמר, התאספו בואו, הרי כאן אחד מבעלי המחלוקת שלנו, הלקחו וניזק אותו בטרם שיצא. אמרו לו, לא נוכל להזיקו אלא אם היה דר פה, יצא ר' יוסי והיה מתירא. אמר ודאי מי שעבר על דברי החברים, מתחייב בנפשו. בספתא הוא מלשון סף, דהיינו מפתן, סיפתו, הוא מלשון, לא יספות ממנה (שבת קכ"ד:) דהיינו לקיחה. וספתו פירושו הלקחה.

קנז) א"ל ר' חייא וכו': אמר לו ר"ח, והרי עכ"מ ושאר בני אדם דרים בתוך הבית, והם שלמים, שאינם נזוקים. אמר לו, הם באים מן הצד שלהם, וע"כ אין מזיקים להם. אבל מי שהוא ירא חטא, יכול להנזק. ואפילו הם, אם ממשכים לדור בו, אינם יוצאים בשלום. א"ל, והרי כתוב, בתיהם שלום מפחד. אמר לו, היינו שהבית היה מאחר שכנה אותו בצדק, והרשעים לקחוהו וישבו בו, והמקרא הוא כך, בתיהם שלום מפחד, דהיינו כשבתיהם שלום מפחד, כי נבנה בצדק, אז שבט אלוה אינו שורה עליהם.

קנז) וקא אשר לו הבית והגיד וגו': שואל, אומר, והגיד, ויאמר היה צריך לומר, או וידבר, מהו והגיד. ומשיב, אלא בכל מקום רומז דבר חכמה. והעמידוהו, כנגע נראה לי

(דפו"י דף ג' ע"ב)

גז

תזריע

נראה לי, שהוא ידאֵתפסי אתגלגא, ודאֵתגלגא אתפסי, ולבֵּתר ימתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא, ואתפסיא אחרא. ועל דא וְהָגִיד לַפֶּהֱן, דְּמַלְאָה דְּחֻכְמָתָא הִיא.

קנט) וכדין אתי פהנא, וְרִמּוֹן בֵּיתָא, וְיִנְתְּצוֹן י ליה אֲבָנִין וְאֶעִין וְכֹלָא. פִּינּוֹן דְּאִנְתְּצוֹן וְאִתְּדַכּוֹן כֹּלָא, מִתְּבַרְכָּאן, פְּדִין פְּתִיב, וּבִתִּים טוֹבִים תְּבַנְהוּ וְיִשְׁבְּתוּ. אֲלִין אֲקָרוֹן טוֹבִים, דְּהָא קְדָמָי לָאו אֵינוֹן טוֹבִים, וְלָאו בְּכֻלָּא דְּקְדוּשָׁה וְדָכִיו נִינְהוּ.

קס) א"ר יהודה, אי הכי פּמאי מוקמין קרא דכתיב, וּבִתִּים מְלֵאִים פֶּל טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאִת. אי רוח מסאבא שריא בגווייהו היך מלאים פֶּל טוב. א"ר אלעזר, מלאים פֶּל טוב: פּממונא, פּכספא, וּבְדִהָבָא, וּבְכֹלָא. כד"א פּי טוב פֶּל אַרְץ מְצֻרִים. וא"ר יהודה, וְהָא פֶּל פְּתִי דְּמְצֻרָי, מְלִין תְּרִשִׁין וְטַעוֹן הוּו. אֲלָא בְּגִין עוֹתְרָא דְּאַרְעָא אֲתָמַר. אוף הָכָא בְּגִין עוֹתְרָא וּמְמוֹנָא הוּו.

קסא) תרין עותרין נטלו ישראל, חד פד נפקו מגלותא דמצרים. וחד

חלופי גרסאות

כ דמתכסי ל אתחזי ו מלה, נ לה, ס דאתוכן ול"ג דאנתצן, ט ל"ג מתברכאן, פ אמאי, צ א"ר, ק מסיף נפקו ישראל.

מסורת הזהר

(ז דברים ח), (ט שם ו), (פ בראשית מה).

הסולם

מאמר

נגע ורוח הטומאה ההפכים ז"ל
שהמדובר הוא בדבר החכמה, כי הנגע מבטל ומכסה הארת החכמה כנ"ל.

קנט) וכדין אתי כהנא וכו': ואז בא הכהן. ויפילו הבית ויתצו אותו, העצים והאבנים והכל. כיון שנתצו ונטהרו הכל, הם מתברכים, אז כתוב, ובתים טובים תבנה וישבת. דהיינו שיבנו אותם בצדק (כנ"ל אות ק"ג), אלו נקראים טובים, כי בתים הראשונים לא היו טובים, ואינם בכלל הקדושה והטהרה. קס) אמר ר' יהודה וכו': אר"י, אם כן, במה נעמיד המקרא, שכתבו, ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת. ואם רוח הטומאה שורה בתוכם, איך הם מלאים כל טוב. אמר ר' אלעזר, מלאים כל טוב, בממון בכסף ובזהב ובכל. כש"א, כי טוב כל ארץ מצרים. וא"ר יהודה, הרי כל הבתים של המצרים מלאים כשפים ועבודת אלילים היו, ואין אמר הכתוב, כי טוב כל ארץ מצרים. אלא, בשביל עושר הארץ נאמר כל טוב וגו'. אף כאן, בשביל העושר והממון נאמר בתים מלאים כל טוב.

קסא) תרין עותרין נטלו וכו': בי פעמים עושר לקחו ישראל, אחד, כשיצאו מגלות מצרים, ואחד, כשבאו לארץ. דהיינו בנתיצת הבתים המנוגעים. ר' שמעון אמר, כל

שנתמעטו הג"ר דשמאל, ואין לו ממה לינק. אמנם אח"כ חזר ומתגבר על הנגע והוא מתגלה והנגע מתכסה ואינו נראה.

זוה אמרו, בשעתא דהאי עייף, שהנגע נכנס ומתגלה בבית, אחרא אתגלייא, האחר, שהוא רוח הטומאה מתגבר עליו, והוא מתגלה והנגע מתכסה, ומקטרגא דא ברא, שנלחמים זה בזה. וע"פ דא, נראה לי, וע"כ אומר נראה לי, שפירושו, כי ראה תחילה, ההוא דאתכסי אתגליא, שרוח הטומאה שנתכסה בבית הנגע, חזר ונתגלה, ודאתגליא אתכסי והנגע שהיה מגולה בבית, נתכסה מחמת התגלות רוח הטומאה, ולבֵּתר מתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא, דהיינו שהנגע חזר ונתגבר על רוח הטומאה וצורת הנגע נראה לו שוב בבית, ואתכסיא אחרא, ורוח הטומאה נתכסה ונעלם. וז"ש הכתוב כנגע נראה לי בבית. כי ע"כ אומר כנגע, ולא נגע ודאי, מחמת שראה אותם נלחמים זה בזה, וחשב שאפשר שיתגבר עוד רוח הטומאה ויכסה ויעלים הנגע. וע"כ אומר, נראה לי, שלו נדמה כן, אשר הנגע גבר על רוח הטומאה וצורתו נראתה בבית, אבל לאחר, או לכהן, אפשר שיראה באפן אחר. וע"פ דא וְהָגִיד לַפֶּהֱן, דְּמַלְאָה דְּחֻכְמָתָא הִיא, כלומר

(דפו"י דף ג' ע"ב)

נח

תזריע

כד עאלו לארעא. ר' שמעון אמר, יכל דא ודאי תהו לאתקדשא ארעא, ולאעברא רוח מסאבא מארעא, ומגו ישראל. וכד ביתא תהו נתיץ, תהו אשתכח * בה ממונא, למכני ליה, ולמליא ביתיה, בגין דלא יצטער על ביתא, וישרון בדיוקרא דקדושה.

קסב * ואיש או אשה כי יקנה בעור וגו'. ר' יוסי אמר, * פסילתא דמוקפי בבהרת ענה, חיוז תנינא, ובחיוז אתדן, באינון גוונין. א"ר יצחק ש' טעמי אית מאן דגריס בבהרת ענה. וכלהו אוליפנא * מהכא, * בר * חיוזר חד סאיב, סהדא חד. תרין, תרי סהדי, ודכי. מפאן ולהלאה, אפילו מאה פתרי, ותרי כמאה. ודא אוליפנא לבתר דכתיב, * לא יקום עד אחד באיש וגו', על פי שנים עדים וגו'.

קסג ר' חזקיה תהו יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר, פתיב נגע לבן אדמדם, פדין הוא נגע, דהא תוורא לא קאים בעיניה. פתח ר"ש ואמר, * פתיב * אם יהיו חטאיכם כשנים וגו', זכאין אינון ישראל, דקב"ה בעי לדכאה לון בכלא, בגין דלא ישפתחון בדינא קמיה. ומאריהון דדינא לא ישלטון בהון, דהא כללא אזיל בטר זיניה. סומקא לסומקא, ותוורא לתוורא. זמינא לימינא, ושמאלא לשמאלא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (ויקרא יג). (ק) (דברים יט) בהשמטות חלק א' ונה; חלק ג' רעה. זהר חדש כו ט"ג ש"ב מט ט"ב ש"ה. (ד) (ישעיה א) לעיל אות קלא צ"ק.

דרך אמת (ל) כמו טילתא שהוא כלי זכוכית שבו מקיזים דם הוא מוקף ומסובב כך בבהרת ענה חיוז תניא ר"ל כן שנינו מראות של בהרת ענה מוקפות בהלכות רבות כי עיקר הדין תולה במראות שבו כאומרו ובחיוז אחת.

מאמר

הסולם

גוונא חוורא וגוונא סומקא

הן כשתים, ושתי שערות הן כמאה, שזה למדתי אח"כ, מטעם שכתוב. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת וגו'. על פי שני עדים וגו'. **בסילתא**, הוא הריפות מלשון המסולתין שבכם (ספרי דברים). שפירושו המחודדים שבכם. דמוקפי, הוא מלשון, וקפוי הוא לעוה"ב, שפירושו הרבה בשפע (פסחים נ). **קסג** רבי חזקיה הוה וכו': ר"ח היה יושב לפני ר' שמעון, אמר, כתוב, נגע לבן אדמדם. כי אז הוא נגע, משום שהלבן הרומו על חסד, אינו עומד בעינו, אלא שנוטה לאדום הרומו על דין. פתח ר"ש ואמר, כתוב, אם יהיה חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו'. אשרי הם ישראל, שהקב"ה רצה לטהרם לגמרי, כדי שלא ימצאו בדין לפניו, ובעלי הדין לא ישלטו בהם. כי הכל הולך אחר מינו, אדום הולך לדין שהוא סוד אדום, ולבן הולך

כל זה, דהיינו נגעי הבתים, היה ודאי להתקדש הארץ ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ ומן ישראל (כנ"ל אות קמ"ט), ועם זה, כשנתן הבית, היה מוצא בו ממון, המספיק לבנותו ולמלאות ביתו, כדי שלא יצטער על הבית שנתצו, וישרו במשכנה של הקדושה.

קסב **ואיש או אשה וגו'**: ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות בהרות לבנות. ר' יוסי אמר, החריפות המרובה בבהרת ענה, שנאמרו בה תלת מאה הלכות פסוקות (כנ"ל וירא אות ל"ו) למדנו, שהוא במראה, ובמראה נידון באלו אפנים המרובים. א"ר יצחק, שלש מאות טעמים יש מי שלומד בבהרת ענה. וכולם למדתי מאבי, חוץ, במה ששערה אחת שחורה, עודו טמא מטעם שהוא עד אחד, שתי שערות שחורות הן ב' עדים, והוא טהור. ומכאן והלאה, אפילו מאה שערות (דפו"י דף ג' ע"ב)

נ"ב

תזריע

קסד) בעשו פתיב, ויצא הראשון אדמוני, ועל דא שרזא ביה זיניה. ואי תימא אדמוני פתיב בעשו. וכתוב ביה בידו, ויביאהו והוא אדמוני. אלא דא מזוהמא דדחבא אתעביד, ודא בזוהרא דדחבא אתדבק, בעשו פתיב ביה, אדמוני פלו פאדרת שער, בזוהמא דהתוכא נפק. וביה פתיב בידו, עם יפה עינים וטוב ראי.

קסה) ת"ח, זמ"ט. גוונא תוורא אשתמודע, וגוונא סומקא אשתמודע, סומקא בקדמיתא, והא אתחזי ביה תוורא, הא דכיותא אתייליד ביה, ושארז לאתדפא. תוורא בקדמיתא, ואתחזי ביה סומקא, הא שארז לאסתאבא, וכתוב וטמאו הפה, דהא אתייליד ביה סומקא, לאסתאבא. וכהנא הוה ידע בכל אינון גוונין. ולזמנין דאתחזי ביה גוונא דדכיותא, ונסגר ליה למחמי אי אתייליד ביה גוונא אחרא. ואי לא, מדפי ליה, הה"ד וטהרו הפה וגו'.

קסו) רבי יצחק ור' יהודה הו אולי בארחה, אמר רבי יהודה, פתיב וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו', אי הוא חטא בנוי אמאי ילקון. א"ל, אלישע יתיר משאר נביאי חמא. חמא דלא נפיק מגחזי ברא דמעליא, וע"ד לייט לכלהו.

קסז) ולא עוד, אלא א"ל, אנא פולחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו,

מסורת הזהר

(כראשית כה) תולדות יג צ"א זהר חדש בו ט"ג ש"ג. (ש"א טז) משפטים נה צ"ב. א) (מ"ב ה).

חלופי גרסאות

ד ל"ג בעשו. ה ל"ג בעשו. ו וכתוב ביה. ז ל"ג מן מ"ט עד סומקא בקדמיתא. ח ל"ג ילקון. ט ל"ג חמא. י אמר.

דרך אמת מן גוון לבן ידוע שהוא רמז החס"ד וגוון אדום ג"כ ידוע שהוא רמז הדין.

מאמר

הסולם

גוונא חוורא וגוונא סומקא

שהוא דין, ולפיכך, אם היה אדום תחלה, ועתה נראה בו לבן, הרי טהרה נולד בו ומתחיל להטהר, ואם היה לבן תחילה ועתה נראה בו אדום, הרי מתחיל להטמא, וכתוב, וטמאו הכהן. כי נולד בו אדום, שהוא דין, להטמא. והכהן היה יודע בכל אלו מראות. ולפעמים שנראה בו מראה של טהרה, ויסגור אותו לראות אם יולד בו מראה אחרת, ואם לא, מטהר אותו, ז"ש, וטהרו הכהן.

קסו) רבי יצחק ור' יהודה וכו': ר"י ור"י היו הולכים בדרך, אמר ר' יהודה, כתוב, וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו'. שואל, אם הוא חטא, בניו למה יהיו מוכים. א"ל, אלישע ראה יותר משאר הנביאים, ראה שלא יצא מגחזי בן הגוון, וע"כ קלל את כולם.

קסז) ולא עוד אלא וכו': ולא עוד אלא אמר לו, אני עבדתי בשירות עליון אצל אליהו, וזכיתי בשני חלקים, דהיינו שזכה

הולך לחדש שה"ס לבן. ימין שהוא לבן לימין שהוא חסד, ושמאל שהוא אדום לשמאל שהוא דין.

קסד) בעשו כתיב וכו': בעשו כתוב, ויצא הראשון אדמוני. וע"כ שורה בו מינו, דהיינו דינים שה"ס אדום. ואם תאמר, אדמוני כתוב בעשו, וכתוב בידו ויביאהו והוא אדמוני. ומשיב, אלא זה, עשו, נעשה מזוהמא של זהב, שהם דינים קשים. וזה, דוד נתדבק בזוהרו של זהב, שהוא השמאל דבינה הנקראת זהב. והיא רחמים. בעשו כתוב, אדמוני כולו כאדרת שער, דהיינו שיצא מן הפסולת הנשארת בהתוך הזהב. וכתוב בו בידו, עם יפה עינים וטוב ראי. הרומו על הארת החכמה שנקראת עינים וראיה, הנמשכת מקו שמאל, של הבינה, הכלול עם הימין שבה.

קסה) ת"ח מ"ט גוונא וכו': בוא וראה, מה הטעם, שנגע לבן אדמדם הוא טמא. כי מראה לבן, נודע שהוא חסד, ומראה אדום

(דפו"י דף ב' ע"ב *) דף נ"א ע"א)

תזריע

ס

וְזָכַנָּא בְּתַרְיֵין חוּלְקִין, דְּהָא פְּלַחְנָא לֵיהּ בְּקָשׁוּט, וְאַנְתָּה רְשָׁע פְּגִימַת לִי, אֹמִית לְשַׁקְרָא, וְחִמִּידַת, הָא עֲבַרְתָּ עַל אֹרְיִיתָא כְּלָא, וּמֵאן דְּאֵעְבַר עַל דָּא, מִית הוּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. אָבֵל בְּגִין דְּפִלְחַת לִי, שְׁמוּשָׁא דִילְךָ לֹא לַהוּי לְמַגְנָא, תַּהוּי מִיְתָה דִילְךָ בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי לֹא. וּבְגִין כְּךָ, וְצִרְעַת נְעֻמָן תְּדַבֵּק בְּךָ וּבְנִרְעָךָ. ⁷

קסח א"ר יוסי, בְּגַד הַצֵּמֶר אוּ הַפְּשָׁתִים אֲמַאי. א"ר יצחק, בְּכֹלָא שְׂרָיָא, וּבְכֹלָא שְׁלֵטָא. וְאִית כְּגִוּוֹנָא דָּא דְכְּתִיב, ⁸ דְרָשָׁה צֵמֶר וּפְשָׁתִים. וּבְגִינֵי כְּךָ, שׁוּלְטָנְיָה דְהַהוּא נִגְעַ דְנִפְיָק מֵאַתֵּר עֲלָאָה, דָּא שְׁלֵטָא בְּכֹלָא, בְּתַרֵי גִוּוֵי, בְּצֵמֶר וּבְפְשָׁתִים. וּבְגִין כְּךָ, זֹאת תֹּרַת נִגְעַ הַצֵּרְעַת בְּגַד הַצֵּמֶר אוּ הַפְּשָׁתִים.

קסט רבי יצחק הוה אָזִיל ⁹ לְקַטְפוּרֵי דְאַבּוּי. תָּמָא חַד ב"נ, דְסַאטֵי בְּקוּטְרָא דְמְטוּלָא אַכְתָּפוּי. אָמַר לֵיהּ, שׁוּרְטָא דְקִישְׁטָא בְּכַתְפֵךָ אֲמַאי, לֹא אָמַר לֵיהּ מְדִי. אָזִל אַבְתְּרִיהּ, תָּמָא דְעֵייל בְּמַעְרְתָא חַדָּא, עָאל אַבְתְּרִיהּ, תָּמָא ¹⁰ קְטוּרָא דְתַנְנָא דְהוּה סְלִיק וּמִתְחַת אַרְעָא, וְעָאל הַהוּא בְּר נֶשׁ ¹¹ בְּנוֹקְבָא חַד, וְאַתְפְּסִיא מִנְיָה. דְחִיל רַבִּי יִצְחָק, וְנִפְקַ לְפּוּם מַעְרְתָא.

קע עַד דְהוּה יְתִיב, אֵעְבְּרוּ ר' יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה, תָּמָא לֹזֵן, וְקָרִיב

ח'לופי גרסאות

1) (משלי לא) חלק ג' פו: רנט: זהר חדש נ"ו ט"ג כ מית ול"ג דילך. ל מוסיף גוונא דהוורא אשתמודע וגוונא של"ו, דסומקא אשתמודע. ח לקטפורה. נ תחת.

דרך אמת נ לבית דירת (גינת ביתן של הרשב"ב) אביו אשר הוא קשור לדור שם ראה שאדם א' נטה והלך חוץ לדרך מן הצד וקשר משוי על כתפיו א"ל שורטא פ"י קנים דקישטא פ"י עצים ר"ל ששאל לו קנים של עצים שאתה נושא על כתפך למה ולא השיב לו כלום. ס קיטור עשן עלה מתחת לארץ. ען שנכנס איש ההוא בנקב אחר שהיה שם מערה אחת.

מסורת הזהר

דרשה צמר ופשתים

דמלכות שבבינה, (כנ"ל אות קנ"ג) שולט בכל, דהיינו ב' המינים, בצמר ובפשתים. ומשום זה אוה"ב, זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים.

קסט) ר' יצחק הוה וכו': ר' יצחק היה הולך אל הבציר של אביו. ראה אדם אחד שנטה מן הדרך, עם משא קשורה על כתפיו. אמר לו, חבל המקשט כתפוך למה לך, כלומר, למה קשורת המשא לכתפוך. לא השיב לו כלום, הלך אחריו. ראה שהיה נכנס למערה אחת. נכנס אחריו. ראה קיטור עשן עולה מתחת הארץ, ואיש ההוא נכנס בנקב אחד, ונעלם ממנו. פחד ר' יצחק ויצא אל פי המערה. קטפורי, הוא כמו קטמא שהוא תרגומו של בציר (ויקרא כ"ו ה') שורטא, הוא חבל מלשון פרט של צמר (כלאים ט').

קע) עַד דְהוּה יְתִיב וכו': בעור שהיה יושב, עברו ר' יהודה ור' חזקיה. ראה אותם וקרב

הסולם

מאמר

שזכה פי שנים ברוחו של אליהו, כי עברתי באמת. ואתה רשע, פגמת אותי, שנשבעת לשקר, וחמדת למתנות נעמן, הרי עברת על התורה כולה, ומי שעובר על זה, מת הוא לעולם הבא, אבל משום שעבדת אצלי, השרות שלך לא יהיה בחנם, והמיתה שלך תהיה בעולם הזה, ולא לעולם הבא, ומשום זה וצרעת נעמן תרבק בך ובזרעך.

מאמר דרשה צמר ופשתים

קסח) א"ר יוסי וכו': אר"י, בגד הצמר או הפשתים למה. היה לו לומר בגד סתם. א"ר יצחק, והכתוב מלמדנו, שהנגע שורה בכל ושולט על כל. כי צמר בא מבינה ופשתים ממלכות והנגע שולט על שניהם. ויש כעין זה, שכתוב, דרשה צמר ופשתים, שמלמדנו שהמלכות משמשת בשניהם. ומשום זה גם כאן מלמדנו ששליטתו של הנגע הזה היוצא ממקום עליון דהיינו מבחינת דינון

(דפו"י דף נ"א ע"א)

סא

תזריע

גביהון, ^ט סח לון עובדא. א"ר יהודה, בריה רחמנא דשזבך. ^ז האי מערתא דסגיר, ^ט דסרוגיא היא, וכל יתבי ההיא קנתא, תרשין ^ט אינון, ^ט ואתיין למדברא לתוויין אוכמין, דאינון בני עשר שנין, או יתיר, למעבד תרשין, ולא ^ט מנטרא מנייהו, ואתעבידו סגירין וכל זייני תרשין דלהון בהאי מערתא אינון.

קעא אָלו, עד דהו אָלי, ^י אערערו בחד בר נש דתה אָתי, וכריה דתה ^י מרע, קטיר על תמרא. אמרו ליה מאן את. אמר להו יודאי, ודא הוא ברי דאיהו קטיר על תמרא. אמרו ליה, אמאי הוא קטיר. אמר לון, דיורי הוא בחד כפר, דאיהו מבגי רומאי, והאי ברי תה אולף אנרייתא בכל יומא, ותה אהדר ^י לביתא, ^י ולעי לון לאינון מלין. וג' שנין תה דיורי בההוא ביתא, ולא תמינא מדי. והשתא יומא חד עאל ברי לביתא ^י לאהדרא מלין, אעבר חד רותא קמיה, ונזיק ליה, אעקם פומיה ועינוי, וידוי אתעקמו, ולא זכיל למלא. ואתינא לגבי מערתא דסגיר דסרוגיא דלמא ילפון לי מלה דאסותא.

קעב אמר ליה רבי יהודה, ובתהוא ^י ביתא ידעת מן קדמת דנא, ^י דאתנוק ביה ב"ג אתרא. אמר ליה ידענא, דהא מכמה יומין ^י אתנוק ביה

חלופי גרמאות

ט סרוניא. ז ל"ג אינון. פ מנטרי. צ לביתאי. ק ל"ג דאתנוק ביה ב"ג אחרא. ר ל"ג ליה. ש אניוק.

דרך אמת פ ספר להם המאורע. צ הוא מערה של מצורעים של מקום סרוניא וכל המקום ההוא הם מצורעים. ק ובאים בני מקום זה למדבר ולוקחים משם נחשים שחורים שהם של י' שנים ויותר לעשות כשור עמהם ונעשים מצורעים ע"ז וכל מיני כשופים פועלים הם במערה זו. רן פגעו. שן שהיה חולה קשור על החמור ושאלוהו למה הוא קשור על החמור. ת והיה עוסק בהם והטריה עצמו לשנתם שירא שמא ישכח מה שלמד. א לחזור בלמוד.

הסולם

מאמר ב'

מונה ביתו בלא צדק

וקרב אליהם. סיפר להם המעשה. אמר ר' יהודה ברוך הרחמן שהצילך. מערה זו היא של מצורעים, מעיר סרוניא, וכל יושבי העיר ההיא מכשפים, ובאים למדבר לנחשים שחורים, שהם בני עשר שנים או יותר, לעשות כשפים, ואינם שומרים עצמם מהם, ונעשו מצורעים. וכל מיני כשפים שעושים, הם במערה הזו.

קעב אמר ליה ר' יהודה וכו': א"ל ר"י, הידעת אם אדם אחר ניזק בבית ההוא מקודם לכן. אמר לו אני יודע שמכמה ימים ניזק בו בן אדם אחד, והיו אומרים שמחלה היא, ומהם אמרו שהרוח שבבית חזיקו. ואח"כ נכנסו בו כמה בני אדם ולא נזקו. אמרו, ר' יהודה ור' חזקיה, היינו שאמרו החברים, שבית שלא נבנה בצדק שורה בו רוח הטומאה, החזיק את יושביו. כנ"ל (אות ק"ג) אני לאלו שעוברים על דבריהם.

קעא אָלו עד דהו וכו': הלכו בעור שהיו הולכים, פגשו אדם אחד שהיה בא, ובנו החולה היה קשור על החמור. אמרו לו מי אתה. אמר להם אני יהודי, וזה הוא בני שקשור על החמור. אמרו לו למה הוא קשור. אמר להם, דירתי היא בכפר אחד, שהוא מבני רומי, ובני הזה היה לומד תורה בכל יום, וחזר לביתו ועסק באלו הדברים. ושלוש שנים

(דפו"י דף ג"א ע"א * דף ג"א ע"ב)

פחה

תזריע

כב

חד ב"ג, וַיְהוּ אֲמָרֵי דְמַרְעָא תְּנָה, וּמְנִיָּהּ אֲמָרֵי דְרוּחָא דְבֵיתָא, וּלְבַתֵּר עָאלוּ בֵּיהּ פְּמָה בְּנֵי נְשָׂא, וְלֹא יִתְנַזְּקוּ. אָמְרוּ, הִינְנוּ דְאֲמָרֵי חֲבָרְיָא, וְוֵי לְאִינוּן דְעֵבְרִין עַל מַלְיָהּ.

קעג פֿתַח ר' יְהוּדָה וְאָמַר, הוּי בּוֹנֵה בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק, דְּהָא בְּכָל אֲתֵר דְאִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ צְדָק, כָּל רוּחִין וְכָל מְזִיקֵי עֲלְמָא עֲרָקֵי מְנִיָּה, וְלֹא מִשְׁתַּפְּחֵי קַמֵּיהּ. וְעַם כָּל דָּא, מֵאֵן דְאֶקְדִּים וְנָטִיל אֲתֵר, אֲחִיד בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי הָכִי שְׁקִיל שְׁמָא קְדִישָׁא פְּרוּחַ מִסְּאָבָא.

קעד אָמַר לֵיהּ, לֹאוּ הָכִי, אֲלֵא שְׁמָא קְדִישָׁא לֹא שְׂרָיָא בְּאֲתֵר מִסְּאָבָא, וּבְגִין כֵּן, אִי שְׁמָא קְדִישָׁא נָטִיל אֲתֵר מִקְדַּמַּת דְנָא, כָּל רוּחִין וְכָל מְזִיקִין דְעֲלְמָא לֹא יִכְלִין לְאִתְחַזְּאָה בֵּיהּ, כָּל שְׁפָן לְקַרְבָּא בְּהֵרֵה. אִי רוּחַ מִסְּאָבָא קְדִים, נָטִיל אֲתֵר. שְׁמָא קְדִישָׁא לֹא שְׂרָיָא בֵּיהּ, דְּהָא לֹאוּ אֲתֵרֵיהּ.

קעה וְכַד תְּוֹה נְחִית נִגְעַ צְרַעַת, הוּי מְדַפֵּי אֲתֵרָא, וְאִפִּיק לְרוּחַ מִסְּאָבָא מֵאֲתֵרֵיהּ, וּלְבַתֵּר מִנְתַּצֵּי בֵּיתָא, אֲבָנִין וְאֶעִין וְכֹלָא, וּבְנֵי לָהּ כְּמִלְקַדְמִין, בְּסֵטֵר קְדִישָׁא בְּצִדְקָא, וְדִדְכִיר לֵיהּ לְשְׁמָא קְדִישָׁא, וְלִשְׂרֵי עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה, וְעַם כָּל דָּא בְּעַפְרָא אֲחֵרָא, וְיִרְחִיק בֵּיתָא מֵאֲתֵרֵיהּ, מִיְסוּדָא קְדַמָּה תְּרֵי טְפָחִים.

קעו הִשְׁתָּא דְלֹא אֲתַחְזִי, וְלֹא נְחִית מֵאֵן דְמִקְטַרְגַּ בֵּיהּ כִּהְהוּא רוּחַ

חלופי גרסאות

ת אנוניקו, א אי רוח מסאבא עד סוף האות ואח"כ אי שמא, ב איהו, ג ל"ג קדים, ד דרחיל, ה מרחיק.

מסורת הזהר

(ג ירמיה כב) לעיל אות קנ צ"י.

דרך אמת בן שאמרו על הניזק שאין זה מקרה ע"י מזיק אלא חולה בטבע, ג בורחים ממנו, דן במקום שהיה רק נגע צרעת היו מטהרין כ"ש וכ"ש במקום שיש רוח הטומאה עצמו שיש לטהר ולפנות אחריו.

הסולם

מאמר ב'

בונה ביתו בלא צדק קודם, הוא לוקח המקום, והשם הקדוש אינו שורה בו, כי אין זה מקומו.

קעה וכד הוה נחית נגע צרעת, אל הבית, היה מטהר המקום ומוציא את רוח הטומאה ממקומו (כנ"ל אות קנ"ג) ואח"כ נותצים הבית, העצים והאבנים והכל, ובונה אותו ככתחילה בצד הקדוש, בצדק, שמזכיר השם הקדוש ומשרה עליו הקדושה (כנ"ל אות ק"ג) ועם כל זה יבנה אותו בעפר אחר, וירחיק הבית ממקומו, מיסוד הראשון, ב' טפחים.

קעו השתא דלא אתחזי וכו': עתה שאינו נראה ואינו יורד מי שילחם ברוח הטומאה ההוא להוציאו ממקומו, כי עתה אינם נוהגים נגעים, מה התקנה, של אותו בית שרוח הטומאה הקדים לשבת שם. ומשיב, אם

קעג פתח ר' יהודה וכו': ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק, כי בכל מקום שנמצא בו צדק, שהוא המלכות, כל הרוחות וכל מזיקי עולם בורחים ממנו ואינם נמצאים לפניו. ועם כל זה מי שמקדים ולוקח המקום זכה בו, אם מלכות הקדושה מקדמת לקחת המקום זוכה בו הקדושה, ואם הסטרא אחרא מקדים למקום זוכה בו הס"א. אמר לו ר' חזקיה, אם כן, שוה השם הקדוש לרוח הטומאה, שאתה אומר מי שמקדים זוכה בו.

קעד אמר ליה לאו וכו': א"ל, אינו כן. אלא השם הקדוש, שהוא מלכות, אינו שורה במקום טומאה, ומשום זה אם השם הקדוש לוקח המקום מקודם לכן, כל הרוחות וכל מזיקי העולם אינם יכולים להראות שם, כל שכן לקרב אליו, ואם רוח הטומאה הוא (דפו"י דף ג"א ע"ב)

סג

תזריע

מסאבא, לאפקא ליה מאתריה, מאי תקנתיה. אי זכיל לנפקא מהאי ביתא שפיר. ואי לאו יבנה ליה פמלקדמין, באבנין אחרנין, ואעין וכלא, ונפיק ונחיק ליה מאתר קדמאה, ויבני ליה על שמה קדישא.

קעז) ועכ"ד, לא נפיק ההוא רוחא מן אתר קדמאה, בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבא. א"ר יצחק למה ליה לאטרקחא פולי האי, בזמנא דא כתיב, מעוות לא יוכל לתקון וגו'. מיומא דאתחרב בי מקדשא, לא אשתכח אסוותא בעלמא, בגיני פך בעי ב"נ לאודהרא, פי היכי דלהוי נטיר.

קעח) אמרי נזיל בהדי האי ב"נ ונחמי. א"ר יצחק, אסיר לן. אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה, כגון נעמן לגבי אלישע, נזיל אבתריה. השתא דאיהו אזיל לגבי רחיקי עלמא, רחיקי אורייתא, געלי מכלא, אסיר לן לאתחזאה קמייהו. בריך רחמנא די שויב לן מנייהו. והאי ב"נ אסיר ליה. א"ר יהודה, והא תנינן בכל מתרפאין, תוץ מעצי אשרה וכו'. אמר ליה, ודא ע"ז איהו, ולא עוד, אלא דהא כתיב לא ימצא כך מעביר בנו וכתו באש וגו'. אזלו לארתייהו.

קעט) אול ההוא ב"נ להימא מערתא, הוא ובגריה, שרי ליה במערתא. עד דנפק אבוי לקטרא לחמריה, נפק קיטורא דאשא, ומחא ליה ברישא,

חלופי גרמאות
1 לון.

מסורת הזהר

ד) (קהלת א) חלק ג' כז: כח. נג. תקוני זהר ת"ע קל.
ה) (דברים יח) וארא נג צ"ע.

דרך אמת ה) בתוך כך שיצא אביו מהמערה והניח בנו במערה ובקש לקשור החמור שלא יברח יצא קיטור עשן והכה בראש בנו ומת והוא מבואר.

מונה ביתו בלא צדק

הסולם

מאמר ב'

רפואה מאדם גדול ירא חטא, כמו נעמן שהלך אל אלישע, היינו הולכים אחריו, עתה שהוא הולך לרחוקים מן העולם, שהם מצודעים ומכשפים, לרחוקים מן התורה, מתועבים מכל, אסור לנו להראות לפניהם. ברוך הרחמן שהצילנו מהם. ואותו אדם אסור לו לקבל רפואה מהם. א"ר יהודה, והרי למדנו בכל מתרפאים תוץ מעצי אשרה וכו', (פסחים כה). אמר לו, זה, עבודה זרה הוא, ואסור. ולא עוד, אלא שכתוב, לא ימצא כך מעביר בנו וכתו באש וגו'. הלכו לדרכם.

קעט) אול ההוא בר נש וכו': הלך אותו האדם למערה ההיא, הוא ובנו, והניח אותו במערה. בעוד שיצא אביו לקשור חמורו, יצא קיטור אש והכה את בנו בראשו, והרגו. בתוך כך נכנס אביו ומצאו שמת, לקח אותו ואת חמורו והלך לו. אחר זה, ביום אחד, מצא את ר' יצחק ור' יהודה ור' חזקיה שהיו

אם יכול בעצמו להוציאו מן הבית, טוב. ואם לא יבנה אותו ככתחילה באבנים אחרות ועצים והכל, ויוציאו וירחיקו ממקומו הראשון, ויבנה אותו בשביל השם הקדוש.

קעז) ועם כל דא וכו': ועם כל זה, אין רוח הטומאה יוצא ממקום הראשון, והקדושה אינה שורה על מקום טמא. א"ר יצחק, למה לו להטריח כל כך, לסתור הבית ולחזור לבנותו שלא במקומו הראשון כנ"ל, בזמן הזה, שאין נגעים, כתוב, מעוות לא יוכל לתקון וגו', כי מיום שנחרב בית המקדש, שאין נגעים נוהגים, אין רפואה נמצאת בעולם, משום זה צריך האדם להזהר כדי שיהיה שמור, מרוח הטומאה. דהיינו שלא ישב עוד בבית הזה.

קעח) אמרי נזיל בהדי וכו': אמרו, נלך עם איש ההוא, למערת המצודעים, ונראה. א"ר יצחק, אסור לנו, אם היה הולך לקבל (דפו"י דף ג"א ע"ב)

סד

תזריע

וְקָטְלֶיהָ. אֲדַהֲכִי עַל אָבוֹי, וְאֲשַׁכְּחֶיהָ מִיִּת. נָטַל לִיָּה וְלַחֲמַרְיָה, וְאָזַל לִיָּה. וְאֲשַׁכַּח לָהּ לְכַתֵּר יוֹמָא חַד, לִר' יִצְחָק, וְלִר' יְהוֹדָה, וְרַבֵּי חֲזַקְיָה, דְּהָווּ אֲזֵלֵי. בְּכַה יִקְמִיָּהוּ, וְסַח לֹון עוֹבְדָא. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, וְלֹא זְמַנִּין סְגִיָּאִין אֲמִנָּא לָךְ, דְּאָסִיר לְמִיָּהָ תַּמָּן. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, ׀ דִּי כָל מַעֲבָדוּהֵי קְשׁוּט, וְאַרְחֻתְתִּיהָ דִּין. וְזַפְאִין אִינוּן צְדִיקֵיָּא, דְּאֲזֵלִין בְּאַרְחָ קְשׁוּט, בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעֵלְיָהוּ כְּתִיב, ׀ וְאַרְחָ צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה וְגו'.

קפ) א"ר אֶלְעָזָר, בְּכָל עוֹבְדוֹי דְּב"נ, לְכַעֲי לִיָּה דְלַחֲוֹן כְּלָהּ לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. מַאי לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. לְאֲדַפְרָא בְּפּוֹמִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא ׀ עַל כָּל מַה דְּאִיָּהוּ עָבִיד, דְּכָלָא הוּא לְפּוֹלְחֲנִיָּה, וְלֹא ׀ יִשְׂרָי עֲלוֹי סְטָרָא אֲחֵרָא. בְּגִין דְּאִיָּהוּ זְמִין תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נְשָׂא, וְיִכִּיל לְאֲשַׁרְאָה עַל הַהוּא עָבִידְתָּא. וְעַל דָּא, הַשְׁתִּי אוּ הַעֲרִב הָוָה אֶסְתָּאב, וְשָׂרִיא ׀ עֲלִיָּה רוּחַ מְסָאָבָא. וּמַה בְּהַאי כְּף, מֵאֵן דְּפָקִיד מְלוֹי לְסְטָרָא אֲחֵרָא דְלָא אֲצִטְרִיךְ, עַאכ"ו. וְכַג"כ כְּתִיב ׀ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

קפא) רבֵּי אֶלְעָזָר הָוָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְאָבוֹי וְהָוָה עֲמִיָּה רַבֵּי אָבָא. א"ר אָבָא גִימָא מְלִין דְּאוֹרִיָּתָא וְגוֹזֵל. פִּתַּח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, ׀ אֲמַרִי נָא אַחֲוֵתִי אָתָּ, הַאי קָרָא קְשִׁיא. וְכִי אֲבָרְהָם דְּאִיָּהוּ דְחִיל חֲטָאָה, דְּחִימוּ דְקוֹדֶשָׁא ב"ה, הָוָה אָמַר הָכִי עַל אַתְתִּיָּה, בְּגִין ׀ דְּיוֹטְבִין לִיָּה. אֵלָא אֲבָרְהָם, אַע"ג דְּהָוָה דְחִיל חֲטָאָה, לֹא סְמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילִיָּה, וְלֹא בְּעַא יִמֵּן קַב"ה לְאֲפָקָא זְכוּתִיָּה, אֵלָא ׀ עַל זְכוּתָא דְאַתְתִּיָּה, דִּינְרוּחַ בְּגִינָה מְמוֹנָא דְשָׂאָר עֲמִין, דְּהָא מְמוֹנָא בְּאַתְתִּיָּה זְכִי לִיָּה ב"ג, הַה"ד ׀ בֵּית

מסורת הזהר

(ו) (ויאל ד). (ז) (משלי ד) ב"א רב צ"א. (ח) (דברים כג) חלק ג' לא: (ט) (בראשית יב) לך מו צ"ב. (י) (משלי יט) ויחי קבר צ"ב. תקונים חדשים קיח ט"ב ש"כ.

חלופי גרסאות

ז קרמיהו. ח ליג על כל מה דאיהו עבד. ט לישרי עליהו. י לחמוי; לבי חמוי. כ דיוטבון. ל ליג מן; מקב"ה. ח ליג על.

מאמר

שהיו הולכים, בכה לפניהם, וסיפר להם המעשה. א"ר יצחק, וכי לא אמרתי לך פעמים הרבה שאסור ללכת שמה. ברוך הרחמן, שכל מעשיו אמת ודרכיו דין. אשרי הם הצדיקים שהולכים בדרך האמת בעולם הזה ובעולם הבא. ועליהם כתוב, וארח צדיקים כאור נגה וגו'.

הסולם

לסטרא אחרא, דהיינו בהשבעות וכדומה, שאינו צריך לעשות כן, על אחת כמה וכמה, שרוח הטומאה שורה עליו. ומשום זה כתוב, ונשמרת מכל דבר רע.

מאמר אמרי נא אחותי את

קפא) ר' אֶלְעָזָר הוּוה וכו': ר"א היה הולך לראות את אביו, והיה עמו ר' אבא. א"ר אבא נאמר דברי תורה ונלך. פר"א נאמר, אמרי נא אחותי את. מקרא זה קשה, וכי אברהם שהיה ירא חטא, ואוהבו של הקב"ה, היה אומר כך על אשתו, כדי שייטיבו עמו. ומשיב, אלא אברהם, אע"פ שהיה ירא חטא, לא סמך על זכות שלו, ולא רצה מן הקב"ה לגרוע מן זכותו, אלא סמך על זכות של אשתו, שירווח בשבילה כסף של שאר העמים

קפ) אָמַר ר' אֶלְעָזָר וכו': אר"א, בכל מעשיו של האדם, צריך לו, שיהיו כולם לשמו הקדוש. מהו לשמו הקדוש, היינו שיוכיר בפיו את השם הקדוש על כל מה שעושה, שיהיה הכל לעבודתו, ולא ישרה עליו הסטרא אחרא, משום שהס"א מוכן תמיד לבני אדם, ויכול לשרות על מעשה ההוא שעושה, וע"כ, השתי או הערב היה נטמא, ורוח הטומאה שורה עליו. ומה בזה כך, מי שמצוה דבריו (דפו"י דף ג"א ע"ב *) דף ג"ב ע"א)

מה

תזריע

והוֹן נחלת אבות ומיני אשה משפלת. מאן דזכי באשה משפלת, זוכה בכלא. וכתוב, בַּטַח בַּה לֵב בַּעֲלָה וְשָׁלַל לֹא יִחְסֹר.

קפב וְאִבְרָהִם הָיָה אֲזִיל בְּגִינָה, לְמִיכַל שְׁלָלָא מִשְׂאֵר עֲמִין, וְסַמִּיךְ עַל זְכוּתָא דִּילָהּ, דְּלֹא יִכְלוּן לְאַעְנֹשָׂא לִיהּ, וְלִחְיִיבָא בַּהּ. וּבְגִינֵי פַךְ לֹא יְהִיב מְדֵי לְמִימְרָא אַחוּתֵי הִיא. וְלֹא עוּד, אֲלֵא דְחָמָא חַד מְלֶאכְא אֲזִיל קָמָה, וְאָמַר לִיהּ לְאַבְרָהִם, לֹא תִדְחַל מִנָּה, קַב"ה שְׂדֵר לִי, לְאַפְקָא לָהּ מְמוֹנָא דְשְׂאֵר עֲמִין, וּלְנִטְרָא לָהּ מְכֻלָּא. וּכְדִין לֹא דְחִיל אִבְרָהִם מֵאַתְתִּיהּ, אֲלֵא מִנִּיהּ, דְּלֹא חָמָא עֲמִיהּ מְלֶאכְא, אֲלֵא עֲמָה. אָמַר הָא הִיא מְתַנְטְרָא, וְאַנָּא לֹא נִטְרִינָא. וּבְגִינֵי פַךְ אָמַר, אֲמַרִי נָא אַחוּתֵי אֶתְּ וְגו'.

קפג יִיטֵב לִי, יִיטִיבוּ לִי מִבְּעֵי לִיהּ, דְּכְתִיב וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אוֹתָךְ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְע"ד יִיטִיבוּ לִי מִבְּעֵי לִיהּ. אֲלֵא יִיטֵב לִי, דָּא דְאֲזִיל קָמָה. יִיטֵב לִי בְּהַאי עֲלָמָא קַב"ה בְּמְמוֹנָא. וְחִיתָה נִפְשֵׁי בְּהֵהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ, דְּלֹא תִסְטִי מִן אוֹרְחָא דְקָשׁוּט, דְּאִי אֲזַכִּי בְּגִינָה בְּמְמוֹנָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְתִסְטִי אֲנָתְּ בְּאוֹרְחָא, הָא מִיתָא זְמִינָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אֲלֵא תִסְתַּמְר, דְּתַחֲמֵי נִפְשֵׁי בְּהֵהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ.

קפד וּבְגִין דְּתֵהוּא מְלֶאכְא אֲזִיל קָמָה לְנִטְרָא לָהּ, מַה כְּתִיב. וַיִּנְגַע יְיָ אֶת פְּרַעֲה וְגו', עַל דְּכַר שְׁרֵי וְדָאִי, דְּתָוּת אִמְרַת לְמֶלֶאכְא מְחִי, וְהוּא מְחִי. וְע"ד לֹא דְחִיל אִבְרָהִם מִנָּה כְּלוּם, דְּהָא הִיא מְתַנְטְרָא. וּמַה דְּדְחִיל, מְגַרְמִיָּה דְּחִיל, דְּלֹא חָמָא עֲמִיהּ נִטְרָא הָכִי.

ח'לופי גרמאות

1 ל"ג ושלל לא יחסר. 2 אברהם. 3 ליה. 4 ל"ג קמך. 5 ל"ג קב"ה. 6 ל"ג מן אלא עד בגללך. 7 מנטרא. 8 דחיל לגרמיה.

מסורת הזהר

(שם לא) ח"ג מב: ט.

אמרי נא אחותי את

הסולם

מאמר

ואני איני משומר, ומשום זה אמר, אמרי נא אחותי את וגו'.

קפג יִיטֵב לִי: שואל, ייטיבו לי היה צריך לומר. שהרי כתוב, והיה כי יראו אותך המצרים, ואמרו אשתו זאת וגו', וע"כ ייטיבו לי היה צריך לומר. ומשיב, אלא, ייטב לי אותו שהולך לפניך, דחיינו המלאך. ייטב לי הקב"ה בעולם הזה בממון. והיתה נפשי בעולם ההוא. בגללך, היינו שלא תסורי מדרך האמת, שאם אזכה בשבילך בכסף בעולם הזה, ואת תסורי מן הדרך, הלא מיתה מוכנה לי בעולם ההוא, אלא תשמרי, שתחיה נפשי בעולם ההוא בגללך.

קפד ובגין דההוא מלאכא וכו': ומשום שמלאך ההוא הלך לפניו לשמרה, מה כתוב, וינגע

העמים. כי כסף זוכה האדם בזכות אשתו. והו שכתוב, בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת. מי שזוכה באשה משכלת זוכה בכל. וכתוב, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר.

קפב וְאִבְרָהִם הוּא אֲזִיל וכו': ואברהם היה הולך בזכותה, לאכול שלל שאר העמים, דחיינו, שלל לא יחסר. וסמך על זכות שלה שלא יוכלו להענישו ולצחק בה. ומשום זה לא נתן להם כלום, כמה שאמר, אחותי היא. ולא עוד אלא שראה מלאך אחד הולך לפניו, ואמר לאברהם, אל תפחד בשבילה. כי הקב"ה שלח אותי להוציא הכסף של שאר העמים ולשמרה מכל. ואז לא פחד אברהם על אשתו אלא על עצמו, כי לא ראה המלאך עמו, אלא עם אשתו. אמר, הרי היא משומרת (דפו"י דף ג"ב ע"א)

טו

תזריע

קפה) ת"ח, עֶשֶׂר זַמְנַיִן פְּקִידַת שְׁרָה לְמִלְאָכָא, לְמַחְזָה לְפָרְעָה. וּבְעֶשֶׂר מִכְתָּשֵׁין אֱלֹקֵי. סִימְנָא עֲבַדַת שְׁרָה לְבִנְהָא בְּתַרְזָה בְּמִצְרַיִם.
קפו) ר' אבא פִּתַח, ^ו כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. זְמַיִן קב"ה לְאַחְזָה פּוֹרְקָנָא לְבִנּוּי, כְּאִינוּן יוֹמֵי "דְּשִׁלַּח קב"ה" לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחְזֵי אִינוּן מִכְתָּשֵׁין בְּמִצְרָאֵי, וְאֱלֹקֵי לֹוֹן בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. תָּא תּוּזֵי, מַה בֵּין פּוֹרְקָנָא דָא, לְפּוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם. פּוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם הָוֵה בְּחַד מְלָכָא, וּבְמַלְכוּתָא דְּחָדָא. הֵכָא, בְּכָל מַלְכִין דְּעֵלְמָא, וּבְדִין יִתְיַקֵּר קב"ה בְּכָל עֵלְמָא, וְיִנְדְעוּן כְּלָא שׁוּלְטָנוּ דְּקב"ה, וְכִלְהוּ יְלִקוּן בְּמִכְתָּשֵׁין עֲלָאִין, עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דְּיִסְרְבוּן כְּלְהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.
קפז) וּבְדִין יִתְגַּלֵּי שׁוּלְטָנְיָה דְּקב"ה, דְּכִתִּיב ^ו וְהִנֵּה יְיָ לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. וּבְדִין כְּלְהוּ יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְקב"ה, הַה"ד, ^ו וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וְגו'. בְּדִין קְיַימִין אֲבָהֵן בְּחַדְוָה, לְמַחְמֵי פּוֹרְקָנָא דְּבִנְיָהוּ פְּמִלְקָדְמִין. הַה"ד, כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. אֲמַן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

ח'לופי גרסאות
ת דישלח. א לאסקא.

מסורת זוהר

(7) (מיכה ז) שמות מב צ"ל. (ח) (זכריה יד) ויקהל קמא
צ"ת. (1) (ישעיה טו) וירא קמר צ"ב.

אמרי נא אחותי את

הסולם

מאמר

והראה אלו המכות במצרים והכה אותם בשביל ישראל. בוא וראה, מה בין גאולה זו שבסוף הימים, לבין גאולת מצרים. גאולת מצרים היתה במלך אחד, ובמלכות אחת, וכאן בכל המלכים שבעולם. ואז יתכבד הקב"ה בכל העולם, וידעו הכל ממשלתו של הקב"ה, וכולם יוכו במכות עליונות, על אחת פעמים, משום שימאנו כולם לשחרר את ישראל.

קפז) וּבְדִין יִתְגַּלֵּי וכו': ואז תתגלה ממשלתו של הקב"ה, שכתוב, והיה ה' למלך על כל הארץ. ואז יתנדבו האומות בישראל להביאם להקב"ה. ז"ש, והביאו את כל אחיכם. או יעמדו האבות לתחיה בשמחה לראות גאולת בניהם ככתחילה. ז"ש, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

חסל פרשת תזריע

וינגע ה' את פרעה, וגו' **על דבר שרי ודאי,** דהיינו על דבריה, שהיתה אומרת למלאך הכה, והוא הכה. וע"כ לא פחד אברהם בשבילה כלום, שהרי היא משומרת, ומה שפחד בשביל עצמו פחד, שלא ראה שמירה על עצמו.

קפה) ת"ח עֶשֶׂר זַמְנַיִן וכו': בוא וראה עשר פעמים צייתה שרה את המלאך להכות את פרעה. ובעשר מכות הוכה. כי סימן עשתה שרה אל בניה אחריה למצרים. דהיינו שיוכו המצרים בעשר מכות, עד שיגאלו מידיהם.

קפו) ר' אבא פתח וכו': ר"א פתח, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. עתיד הקב"ה להראות גאולה לבניו, כאלו הימים ששלח הקב"ה להוציא ישראל ממצרים,

(דפו"י דף נ"ב ע"א)

